

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองไทยมีสองระดับ คือ การเมืองระดับชาติ กับการเมืองระดับท้องถิ่น การเมืองระดับชาติเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยส่วนรวม เช่น ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การพัฒนาประเทศในภาพรวม ซึ่งเป็นการดำเนินกิจการใหญ่ๆ ส่วนการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นการเมืองที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นหรือของสังคมที่ใกล้ชิดตัวประชาชนมากที่สุด เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภค การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ในระดับท้องถิ่น โดยที่การเมืองทั้งสองส่วนหรือทั้งสองระดับนี้ล้วนมีความสำคัญกับประเทศไทยกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากว่าการเมืองในระดับชาติเป็นเรื่องของผลประโยชน์ระดับชาติโดยรวม แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะถ้าการเมืองในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็งก็จะทำให้การเมืองระดับชาติเข้มแข็งไปด้วย กล่าวคือ ถ้าท้องถิ่นมีความพร้อมมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพที่จะบริหารงานหรือดำเนินการเพื่อบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการเมืองท้องถิ่นที่เข้มแข็งส่วนกลางก็ไม่จำเป็นต้องลงมาช่วยเหลือหรือสนับสนุนซึ่งก็จะทำให้ราชการส่วนกลางสามารถปฏิบัติภารกิจในระดับประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ ดังนั้นการเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญกับการเมืองไทยเป็นลำดับแรก และเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย(เสกสรรค์ ศักขินาดี 2550:1-3)

การเมือง (Politics) หมายถึง ศิลปะและศาสตร์ของการปกครอง รูปแบบของการบริหารรัฐระบบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม ชาติ และรัฐ การเมืองในความหมายกว้างย่อมรวมถึงความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของประชาชนกลุ่มต่างๆ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงสาธารณะหรือส่วนรวมด้วย(จุมพล หนิมพานิช 2545)

การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ อิทธิพล ผลประโยชน์ ซึ่งมีคำจำกัดความและความหมายที่หลากหลาย กว้างขวาง ครอบคลุมรวมถึงการปกครอง การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม “อำนาจ” หมายถึง อำนาจของประชาชนซึ่งมีความหมายว่า การเมืองท้องถิ่นคือการที่ประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจ มีส่วนร่วมที่สำคัญในการ

ตัดสินใจว่าทิศทางของการบริหารท้องถิ่นของตัวเองจะเป็นอย่างไร ทั้งนี้อำนาจผลประโยชน์ของท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นจะต้องมีความแตกต่าง หลากหลาย ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ตลอดจนองค์ประกอบศักยภาพ ในแต่ละท้องถิ่นที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นเป็นอยู่(เศกสรรค์ สักจินา ดี 2550: 1-2)

เนื่องจากการเมืองท้องถิ่น (Local politics) คือ การเมืองในระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆ การเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติของการเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำทางการเมืองระดับที่มีอำนาจและอิทธิพลมากหรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (local elites) และผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่น ระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในสภาแห่งชาติคหบดีหรือผู้มีชื่อเสียง มีบารมีมาก เป็นที่รู้จัก เคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนโดยทั่วไป เป็นต้น(เสนีย์ คำสุข 2549: 36)

1.1 อาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการจัดสรรหรือแบ่งปันงบประมาณหรือโครงการ ให้แก่กลุ่มคนในสังคมว่าใครจะได้อะไร ที่ไหน เท่าไหร่ นั่นเอง ซึ่งต้องผ่านกระบวนการในการต่อรอง และการประนีประนอมทั้งภายในและภายนอกสภาท้องถิ่นกว่าจะผ่านความเห็นชอบจากสภา อบต. และใช้งบประมาณได้ และในกระบวนการจัดทำและพิจารณางบประมาณนี้เอง จะทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าใครได้ผลประโยชน์มาก-น้อย หรือประโยชน์ตกแก่ใครหรือกลุ่มใดและอย่างไร

การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองนั้นมีความสำคัญดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร 2539: 14-16)

1.1.1 การปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอน การเมืองการปกครอง ให้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมเข้าไปบริหารงานท้องถิ่น

1.1.2 การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการอันเกิดจาก

คำสั่งเบื้องต้น การปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบการบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองที่มีต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคของท้องถิ่นของตนเอง

1.1.3 การปกครองท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลมีภาระอยู่อย่างกว้างขวางนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการที่แตกต่างกัน ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นนั้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ที่ส่วนกลางจะลดลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

1.1.4 การปกครองท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง การกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเองซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทเป็นอย่างยิ่ง(อ้างในสิวาพร ชมกรด 2550: 2-3)

1.2 การใช้อำนาจทางการเมือง การเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบไปด้วยการเมืองภาคตัวแทน และการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งจะเป็นภาคส่วนสำคัญในการเมืองท้องถิ่นที่จะมีความสัมพันธ์กันในเชิงของอำนาจ – ผลประโยชน์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจ – ผลประโยชน์ดังกล่าวจะต้องพิจารณาเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายและมีบทบาทเรียกร้องหรือต่อรองกับรัฐมากขึ้นเพื่อขยายและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มตนในท้องถิ่น จึงเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่น ได้ใช้กระบวนการเลือกตั้งเพื่อเป็นช่องทางที่ชอบธรรมในการเข้ามาสู่ตำแหน่งเพื่อใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งก็มีกลุ่มการเมืองต่างๆ เข้ามาแข่งขันกันอย่างเข้มข้น เพื่อให้ได้ชนะการเลือกตั้งและได้เข้าไปใช้อำนาจโดยเฉพาะการใช้อำนาจในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์สาธารณะของท้องถิ่น หรือในบางท้องถิ่นก็อาศัยความรุนแรงทางการเมืองเพื่อแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น นั่นเอง

การเมืองท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องของการเข้ามาหาแสวงหาผลประโยชน์และการใช้อำนาจแทรกแซงของบุคคล กลุ่มบุคคลเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะหรือกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะ

บุคคลในท้องถิ่น ภายใต้บริบทของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น และยังเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติที่มีส่วนในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐในท้องถิ่นต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มการเมืองระดับชาติ

1.3 ดังนั้น ความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจทางการเมืองที่สำคัญจึงเป็นเรื่องที่มาจากผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเกิดจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล การใช้ตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนพวกพ้องของตนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้น การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ตนล้วนแต่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน และต่างเข้ามาาร่วมในการแย่งชิงเพื่อให้รัฐตอบสนองความต้องการหรือผลประโยชน์ของกลุ่มตนจนอาจกลายเป็นความขัดแย้งเกิดขึ้นได้

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจทางการเมือง สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหารส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การใช้อำนาจทางการเมืองโดยการแทรกแซง

จากบรรดากลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในลักษณะของการเกื้อหนุนระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอิทธิพล เป็นสาเหตุที่มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในอบต. ที่รุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการที่จะมีอำนาจและตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ตนเอง ได้รับผลประโยชน์รวมไปถึงพวกพ้องของตนเองอีกด้วย (อ้างในจรูญศรี ตั้งเสถียร 2553: 120-121)

โดยทั่วไปในทุกหน่วยงานหรือองค์กรย่อมมีความขัดแย้ง ซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มของบุคคล ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เป็นของปกติที่เกิดขึ้นในสังคม ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อเราทำอะไร ไปกระทบกระเทือนคนอื่น ในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาหรือไปกระทบกับสิ่งที่เขาต้องการหรือเรามีวิธีการที่แตกต่างไปจากคนอื่น ในการมองปัญหาหรือในการปฏิบัติงาน(เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540:8) โดยเคนเนท ดับเบิลยู โทมัส (Kenneth W.Thomas อ้างถึงใน เชื้อวชาญ อาศุวัฒนกุล 2538:261-265) ได้แบ่งกระบวนการของความขัดแย้งออกเป็น 4 ขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งเริ่มต้นด้วย ความคับข้องใจ (frustration) เป็นขั้นตอนที่หนึ่ง ต่อมาเกิดการสร้างความคิดต่างๆ ของตัวเองขึ้นมา(conceptualization) เป็นขั้นตอนที่สอง หลังจากนั้นจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ (Behavior) อันเป็นขั้นตอนที่สาม และขั้นตอนสุดท้ายเป็นผลที่เกิดจากพฤติกรรมนั้นๆ (outcome) ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา แต่หาก

เกิดขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลดีที่สุดตามมา ซึ่งขึ้นอยู่กับว่ามี การจัดการไปในทางทิศทางใด ในองค์กรใดๆถ้ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นในระดับสูง อาจเป็นเครื่องบั่น ทอนต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเป้าหมายได้ แต่ถ้าอยู่ในระดับที่พอดีก็อาจเป็นประโยชน์ต่อ องค์กรได้เช่นเดียวกัน เพราะความขัดแย้งนั้นมีทั้งผลดีและผลเสียต่อองค์กร ผลดีของความขัดแย้ง ได้แก่ ทำให้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีนวัตกรรมใหม่ๆป้องกันไม่ให้องค์กร หยุดอยู่กับที่ สมาชิกในองค์กรมีความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ผลเสียของความขัดแย้ง ได้แก่ ขาดการยอมรับซึ่งกันและกันขาดความร่วมมือ ขาดความคิดริเริ่ม และทำลายความสามัคคี(ชนินทร์ ชุณหพันธ์ุ 2544: 118)

ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น เรื่องที่ดิน ทรัพยากร ป่าไม้ น้ำ อาชญากรรม หนี้สิน เป็นต้น อาจถูกตัดสินให้ระงับความขัดแย้งในระดับท้องถิ่นโดยกลุ่มชน ชั้นนำของท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากส่วนกลางที่สามารถควบคุมและบังคับ ใช้อำนาจ สามารถจะดำเนินการตามกฎหมายของรัฐบาลกลางได้ แต่ก็ปล่อยให้ไปตามบริบทของ การเมืองท้องถิ่นหรือตามจารีตประเพณีของท้องถิ่น

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างจังหวัดตราด ในปัจจุบันการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดตราดมีหลากหลายรูปแบบทั้งเป็นการจัดการโดยรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน การ จัดการแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน บทบาทของชุมชนในการ จัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือที่เรียกว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและในอนาคตมี แนวโน้มที่จะเติบโตเป็นเครือข่ายมากขึ้น รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบที่ ถูกคาดหวังว่าเป็นวิธีการที่มีศักยภาพเพราะชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับผลจากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยตรงไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนต้องเข้าไปมีบทบาท ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นด้วย ลักษณะที่สำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญคือ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ชาวบ้านทุกคนเป็น เจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยวเป็นการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ในท้องถิ่นทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาใช้เป็น ปัจจัยหรือต้นทุนสำคัญในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน(เทิดชาย ช่วยบำรุง2549: 97-98)

เกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับสองรองจาก เกาะภูเก็ตและเป็นแหล่งท่องเที่ยวติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก เนื้อที่บนเกาะ 80% ยังเป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงมีความเป็นธรรมชาติสูง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งล้านคน อีกทั้งเกาะช้าง ยังปลอดภัยจากภัย “สึนามิ” เพราะเกาะช้างตั้งอยู่ในพื้นที่ทะเลอ่าวไทย

จากการเก็บสถิตินักท่องเที่ยวของ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตราด จำนวนนักท่องเที่ยว ที่มายังเกาะช้าง ในแต่ละปีมีจำนวนมากกว่า หนึ่งล้านคนต่อปี โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 70 % ส่วนที่เหลืออีก 30 % เป็นชาวต่างชาติ (เอกสารแนบ จาก ททท. จังหวัดตราด)

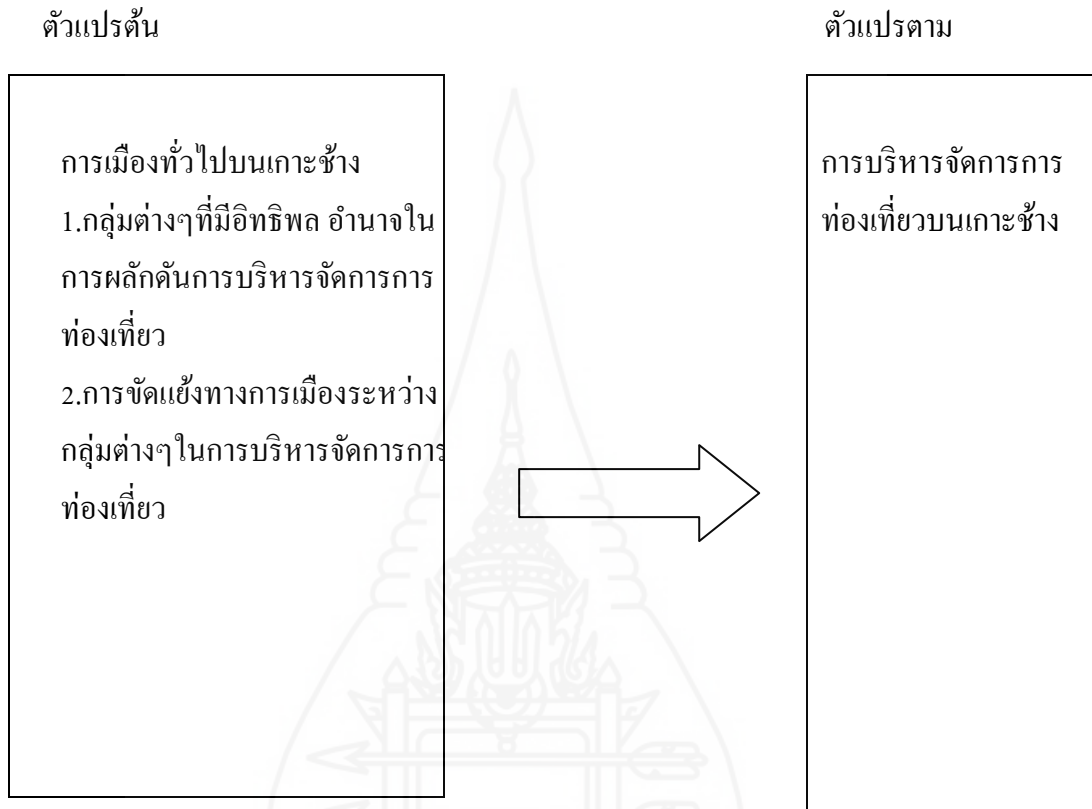
ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา การเมืองกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเมือง การใช้อำนาจ อิทธิพลในกลุ่มต่างๆที่สามารถแยกได้ว่าใครใช้อำนาจและใครใช้อิทธิพล ในระดับท้องถิ่นที่น่าจะเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาในรูปแบบต่างๆที่ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและทราบถึงความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายและผลักดันซึ่งจะมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลุ่มอิทธิพลที่ผลักดันการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างได้
2. เพื่อศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองในกลุ่มต่างๆในเขตอบต.เกาะช้างใต้เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างใต้และ
3. เพื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่างๆในเขต อบต.เกาะช้างใต้เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้าง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “กลุ่มอิทธิพลกับการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะช้างได้ จังหวัดตราด” การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการเมืองทั่วไปที่อบต.เกาะช้างได้บนเกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจ อิทธิพลในการผลักดันการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

4.2 การศึกษาจำกัดขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษาเฉพาะในด้านความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มต่างๆในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ อบต.เกาะช้างได้บนเกาะช้าง จังหวัดตราด

4.3 ขอบเขตด้านเวลาในการศึกษาเป็นการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเนื่องจากจำนวนตัวอย่างที่เลือกไว้มีความเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยจำนวนมากจึงกำหนดไว้ประมาณ 20-25 คน เช่น ผู้บริหารท้องถิ่น/สมาชิกท้องถิ่นทั้งส่วนปกครองท้องถิ่นและปกครองท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้นำความ

คิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างมาประกอบการวิเคราะห์ซึ่งเป็นระยะเวลาของนโยบายในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 ถึง พ.ศ. 2553

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การเมือง หมายถึง การจัดการกับปัญหาความขัดแย้งด้วยการใช้อำนาจสาธารณะโดยในระดับที่ต่ำที่สุด ความขัดแย้งจะเกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถการรักษาตำแหน่งหน้าที่ให้คงไว้ต่อไปของบรรดานักการเมืองที่เต็มไปด้วยความต้องการ (ตำแหน่งและอำนาจ) ดังนั้นความสำคัญของการเมืองก็คืออำนาจ (Power) เป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาเพื่อรักษาและใช้อำนาจ ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงอิทธิพล และการมีอิทธิพลเหนือกว่าคนอื่นๆ กับการเมืองในด้าน กลุ่ม อำนาจ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล ในท้องถิ่นและวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่นระบบอุปถัมภ์ เป็นต้น

ในการศึกษานี้ การเมือง คือ กลุ่มและสถาบันทางการเมืองการปกครองต่างๆ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับอำนาจการตัดสินใจหรือนโยบายสาธารณะ และระบบความสัมพันธ์ใดๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ เพื่อสังคม ซึ่งเป็นอำนาจที่ต้องมีการปฏิบัติตามอีกด้วย

5.2 อำนาจ หมายถึง มีความสามารถเหนือผู้อื่นหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นให้มีพฤติกรรมตลอดจนทัศนคติไปในทิศทางที่ต้องการ อำนาจในทางนี้หมายถึง อำนาจของบุคคลหรือผู้นำชุมชน การเมืองเกี่ยวข้องกับ “อำนาจ” หรือ “อิทธิพล” ในการจัดสรรผลประโยชน์และจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งในสังคม อำนาจไม่จำเป็นต้องใช้แต่กำลังแต่อย่างใด เพราะหมายถึงการจูงใจหรือการชักชวนก็ได้ ในแง่หนึ่งการเมืองจึงเป็นเสมือนผู้นำทาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยบริบทต่างๆ เช่น สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตในการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันภายในกลุ่มและแบบแผนความเป็นไปในทางการเมืองต่างๆของกลุ่ม

ในการศึกษานี้ อำนาจ คือ ความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือ หรือที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวแสดงอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐอื่นๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่ตนเองต้องการหรือในอีกด้านหนึ่งก็คือ ความสามารถที่จะต่อต้านอิทธิพลจากภายนอกที่จะมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน

5.3 อิทธิพล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีเหตุเกิดขึ้นและมีผลตามมาซึ่งคนหนึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งให้กระทำการไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตามที่ตั้งใจไว้ ส่วนใหญ่ผู้มีอิทธิพลมักจะมีอำนาจชนิดใดชนิดหนึ่งหนุนหลังอยู่ด้วยไม่ว่าจะเป็นอำนาจตามกฎหมายหรืออำนาจส่วนตัวของใช้ก็ตาม

5.4 **กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่น** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ ทัศนคติ และผลประโยชน์คล้ายคลึงกันเพื่อแสวงหา หรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มของตนในการนำผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน

ในการศึกษานี้ กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มพฤติกรรมที่ถือกำเนิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือปัจเจกบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันบางประการ และมีพฤติกรรมที่มุ่งใช้อำนาจและอิทธิพลในการดำเนินกิจกรรมในการบริหารสาธารณะที่มีต่อภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะผ่านกระบวนการทางการเมือง

5.5 **การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน** หมายถึง ความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเองของชุมชน โดยศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน และเสนอแนะรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.6 **ความขัดแย้งทางการเมือง** หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจากบุคคลสองฝ่ายหรือสองกลุ่มได้กระทำขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกัน ในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง ทำให้มีผู้ส่วนได้และผู้มีส่วนเสีย ซึ่งต่างก็แสดงทัศนะของพวกเขาให้เห็นว่า บุคคลอื่นหรือความต้องการของเขาไม่ได้รับการตอบสนองและไม่สามารถตกลงกันให้เป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้ ส่งผลให้เกิดการเป็นปรปักษ์ต่อกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงการเมืองทั่วไปบนเกาะช้างว่ามีกลุ่มใดบ้างในการผลักดันการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร

6.2 ผลการศึกษาจะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง

6.3 ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบแนวนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างว่าแนวทางการพัฒนาจะไปทิศทางใด

6.4 ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าเกาะช้างมีเศรษฐกิจดีขึ้นอย่างมากรายได้มาจากการท่องเที่ยวดูได้จากชาวต่างชาตินิยมมาพักในโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล และบ้านเช่า เต็มเกือบหมด

6.5 ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าชาวบ้านให้ความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติบนเกาะช้างแบบยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 1.2 แผนที่ตั้งเกาะช้าง จังหวัดตราด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎี

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง

ความหมายของการเมือง

พจนานุกรมภาษาอังกฤษหลายเล่ม ให้ความหมายของคำว่า politics ไว้กว้างๆ หลายอย่าง คือ เป็นทั้งศาสตร์ (science) หรือศิลป์ (art) เกี่ยวกับการปกครอง (government) ของรัฐ (state) หรือเกี่ยวข้องกับการ ชี้นำหรือการมีอิทธิพลของนโยบายรัฐบาล นอกจากนี้ยังเป็นศาสตร์หรือศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการเอาชนะและเข้าควบคุมการปกครอง หรือจัดตั้งรัฐบาลซึ่งการเมืองแนวทางนี้จะสัมพันธ์การกระทำทางการเมือง (actions) การปฏิบัติทางการเมือง (practices) และนโยบายต่างๆ ทางการเมือง (politics) ตลอดจนกิจการต่างๆ ทางการเมือง (affairs) ด้วย การเมืองจึงมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ทั้งหมดที่มีความซับซ้อนระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม (society) (เสนีย์ คำสุข 2547 : 49-51)

นักปรัชญาเมธีการเมืองคนแรกที่พูดถึงการเมือง คือ อริสโตเติล (Aristotle) ในหนังสือวิจัย “ Politics ” ที่ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์การเมือง แนวทางเดียวที่มนุษย์เราจะสามารถเพิ่มพูนความสามารถของตนและมีชีวิตสูงขึ้นได้ก็โดยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง (อ้างใน ธนาธิป โครตประทุม 2549 : 12)

ในบรรดาทฤษฎีของ อริสโตเติล (Aristotle) ถือว่าการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางการเมือง เป็นเรื่องการบังคับหรือเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทฤษฎีของ Aristotle แตกต่างไปจากทฤษฎีของบุคคลอื่น การที่มีทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองแตกต่างกัน ส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากการที่นักรัฐศาสตร์ในแต่ละสมัยมองหรือพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่มุมที่แตกต่างกัน (จุมพล หนิมพานิช 2547 : 141)

การเมืองในความคิด อริสโตเติล มีความหมายที่กว้างกว่าความหมายที่เรามักเข้าใจในปัจจุบัน เพราะมีความหมายครอบคลุมไปถึงการกระทำและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และรวมถึงขั้นตอนและกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของ

การพัฒนาจากครอบครัวมาสู่สังคมเมืองด้วย ด้วยเงื่อนไขที่ว่า “รัฐได้เริ่มก่อตัวเกิดขึ้นแล้วในเวลาเดียวกันที่ครอบครัวแรกของมนุษย์ถือกำเนิดขึ้น” สำหรับอริสโตเติล การแบ่งรูปแบบการปกครองโดยยึดหลักจำนวนหรือปริมาณของผู้มีอำนาจการปกครองมิสามารถบ่งบอกได้ว่ารูปแบบการปกครองนั้นจะเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีหรือเลว เพราะการแบ่งดังกล่าวนี้เป็นการแบ่งในเชิงปริมาณ มิใช่การแบ่งโดยใช้เกณฑ์ของคุณภาพ การตัดสินใจว่ารูปแบบการปกครองที่อำนาจอยู่ในมือของมหาชนเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดหรือเลวน้อยที่สุด จึงเป็นการตัดสินใจด้วยอคติหรือความเชื่อตามกระแสนิยมมากกว่า เกณฑ์ที่จะบ่งบอกแยกแยะว่าระบบใดเป็นระบอบการปกครองที่ดีหรือเลวอยู่ที่ว่า ผู้มีอำนาจทำการปกครองเพื่อประโยชน์และความดีส่วนรวมหรือเพื่อตัวเอง(อ้างในเสกสรรค์ ศักขินาดี 2550: 9)

อริสโตเติล มองว่าความยุติธรรมทั้งของประชาธิปไตยและกษัตริย์โดยยังห่างไกลจากความยุติธรรมที่สมบูรณ์ เพราะทั้งสองมองข้ามความยุติธรรมในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมกับตัวบุคคล ความยุติธรรมนั้นต้องเป็นในลักษณะอัตราส่วน นั่นคือ ตามความเหมาะสมของคุณภาพความสามารถของแต่ละบุคคล(ทินพันธ์ นาคะตะ : 2546)

การศึกษาของยุคโบราณได้แยกการเมืองออกเป็นยุค
ความหมายของการเมืองแยกตามจุดเน้นในแต่ละยุคสมัยได้ดังนี้คือ

ในยุคนครรัฐกรีก ความหมายของการเมืองโดยปรัชญาเมธีคนสำคัญในยุคนี้ อาทิเช่น เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) เห็นว่า มีความสัมพันธ์กับรัฐ ความยุติธรรม และคุณธรรม (virtue) อริสโตเติลมองว่า “คนโดยธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง (politics animal)” คนจึงสามารถแสดงออกถึงธรรมชาติของความมีเหตุผลและคุณธรรมได้ภายในประชาคมทางการเมืองหรือรัฐ

ต่อมาในยุคอาณาจักรโรมัน นิยามการเมืองโดยปรัชญาเมธีคนสำคัญคือ โพลีเบียส (Polibius) และซีเซโร (Cicero) ว่ามักเกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมายและรัฐธรรมนูญ การเมืองจึงเป็นความสำคัญในการรู้เรื่องกฎหมาย

ในยุคกลางของยุโรป ราวศตวรรษที่ 5-15 การเมืองเริ่มมาเกี่ยวข้องกับศาสนาภายอิทธิพลของศาสนาคริสต์ ทำให้การเมืองเป็นส่วนหนึ่งของเทววิทยา (theology) เช่น แนวคิดของโทมัส อไควนัส (Thomas Aquinas) ที่มองว่า การเมืองสัมพันธ์กับกฎธรรมชาติและกฎสวรรค์ และผ่านมาทางศาสนาจักรเพื่อใช้ในการปกครองอาณาจักร เป็นต้น

พอถึงคริสต์วรรษที่ 16 การเมืองเริ่มปรากฏในมิติใหม่จากมุมมองของมาเคียเวลลี (Machiavelli) คือเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ (Power) ที่เชื่อมโยงไปสู่ความชอบธรรมและระบอบการปกครองและผู้นำทางการเมือง และแนวคิดนี้ได้รับการศึกษาและอธิบายเพิ่มเติมต่อเนื่อง จนถึงศตวรรษที่ 19 การเมืองเริ่มมีความหมายกว้างขึ้น คือเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคล ชนชั้น และประวัติศาสตร์ ตลอดจนการมีความคิดในการแบ่งแยกอำนาจทางการเมืองจากแนวคิดของปรัชญาเมธีคนสำคัญในยุคนี้คือ ออกัส คองท์ (Auguste Comte) และคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) เป็นต้น

คริสต์ศตวรรษที่ 20 การศึกษาวิเคราะห์การเมืองมีความเจริญก้าวหน้าและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น นิยามการเมืองจึงมีจุดเน้นกว้างขึ้น และมีนักวิชาการสนใจศึกษาวิเคราะห์ในระดับลึกซึ่งมากกว่ายุคใดๆ ทั้งในสหรัฐอเมริกาและยุโรป นิยามการเมืองเกี่ยวข้องกับเรื่องของกลุ่ม สถาบันทางการเมือง อำนาจการเมือง ตลอดจนระบบการเมือง และส่วนใหญ่จะมีมิติที่ครอบคลุมถึงประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย ในยุคของพฤติกรรมศาสตร์ นิยามการเมืองที่มีชื่อเสียงมากในด้านระบบการเมืองก็คือของเดวิด อีสตัน (David Easton) ที่เขียนไว้ในหนังสือชื่อ A System Analysis of Political Life ในปี ค.ศ. 1965 ว่า “Politics is the authoritative allocation of values” หรือ การเมืองคือ การใช้อำนาจที่ชอบธรรมเพื่อจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม (ธนาธิป โครตประทุม 2549 : 12-14)

การศึกษางานของธนาธิป โครตประทุม 2549 การพิจารณาความหมายของ “การเมือง” ในฐานะเป็นกิจกรรม การปฏิบัติ นักรัฐศาสตร์ได้เสนอความหมายในแง่มุมที่แตกต่างกัน

(1) การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของสถาบัน การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ที่มีที่มาหรือสมมุติฐานของความคิดอยู่ที่ว่า การกระทำทางการเมืองจะเกิดขึ้นภายในขอบเขตที่เห็นชัดเท่านั้น และการเมืองจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากสถาบันที่จัดตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการ ความหมายของการเมืองในแง่นี้ในอดีตเป็นที่สนใจกันมาก เพราะเมื่อก่อนนั้น การศึกษาการเมืองเน้นศึกษาเฉพาะประเทศใน โลกตะวันตก โดยเฉพาะยุโรปตะวันตกและสหรัฐอเมริกา ซึ่งสถาบันทางการเมืองในขณะนั้นมีลักษณะที่วิวัฒนาการค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการพัฒนาทางการเมืองเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน มีความเจริญก้าวหน้าไปในทางเดียวกัน ทำให้คิดไปว่าระบบการเมืองขอบเขตที่แน่ชัดตายตัวเมื่อเป็นเช่นนี้ คำจำกัดความของการเมืองในแง่นี้จึงถือว่า

ประการที่หนึ่ง การเมือง หมายถึง ตัวสถาบันทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล ระบบราชการ เป็นต้น

ความหมายการเมืองในแง่นี้ เน้นสถาบันทางการเมืองที่มีลักษณะดังกล่าว เพราะ

1.ถือว่าสถาบันเหล่านั้นเป็นที่มาของอำนาจทางการเมือง

2. ถ้าวาระบบการเมืองต้องการแสวงหากลไกและมาตรการในการจัดความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เหมาะสมระหว่างผู้ปกครอง ซึ่งมี 2 ระบบ ด้วยกันคือ ระดับแรก เป็นกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ภายในสถาบันในการปกครอง เช่น สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ ส่วนอีกระดับหนึ่ง นั้นเป็นกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันของรัฐกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง ตัวอย่างสถาบันทำหน้าที่เชื่อมโยงรัฐกับประชาชน ได้แก่ระบบราชการ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน เป็นต้น นักรัฐศาสตร์ที่สนใจการเมืองในแง่นี้จะมุ่งไปที่สถาบันทางการเมืองการปกครองทั้งสองระดับว่ามีอะไรบกพร่องบ้าง

ประการที่สอง นอกจากการเมืองจะหมายถึง สถาบันทางการเมืองการปกครองดังกล่าวแล้ว การเมืองยังหมายถึงสถาบันที่เรียกว่า “รัฐ” อีกด้วย ความหมายการเมืองในแง่ที่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐ เช่น กำเนิดของรัฐ ส่วนประกอบของรัฐ วิวัฒนาการของรัฐ รัฐในอุดมคติของนักปรัชญาการเมืองโดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของรัฐโดยเฉพาะความสนใจการเมืองในแง่ที่มีมากในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง จนนักรัฐศาสตร์ถือว่า “รัฐศาสตร์เริ่มและสิ้นสุดภายในรัฐ”

(2) การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของหน้าที่ นอกจากจะมีการมองหรือพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่สถาบันดังได้กล่าวมาแล้ว ยังได้มีการมองหรือการพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่หน้าที่อีก เหตุผลที่ได้มีการพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ที่

ประการที่หนึ่ง สืบเนื่องมาจากการเมืองในแง่สถาบัน โดยเฉพาะสถาบันที่เรียกว่ารัฐใช้ไม่ได้กับสังคมทุกชนิด ไม่ว่าสังคมนั้นจะเป็นระดับเผ่าหรือระดับการเมืองระดับประเทศ

ประการที่สอง การเมืองในแง่สถาบันไม่ช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองในแง่ของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ปรากฏอยู่จริง เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงได้มีการพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของสถาบันการเมืองเหล่านั้น ได้แก่ การแข่งขันหรือการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจการใช้อำนาจการบังคับให้มีการปฏิบัติตาม และหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ กำหนดนโยบายสาธารณะ

(3) การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่อำนาจ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง ด้วยเหตุนี้จึงต้องอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชน เพราะการอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนทำให้มนุษย์สามารถบรรลุถึงธรรมชาติแห่งความดีสูงสุดได้

อย่างไรก็ตาม ในทรรศนะของ Aristotle เห็นว่า การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เรียกว่ารัฐ ได้นั้นจะต้องมีเรื่องของการบังคับหรือเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง อำนาจดังกล่าวถือว่าเป็นอำนาจในการปกครองที่ชอบธรรม สามารถบังคับให้คนในชุมชนนั้นปฏิบัติตามได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ในทรรศนะของ

Aristotle จึงถือว่าการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับอำนาจ หรือการบังคับให้มีการปฏิบัติตาม ซึ่งทฤษฎีของ Aristotle ดังกล่าว มีอิทธิพลต่อความคิดของนัก สังคมวิทยาชาวเยอรมันคนสำคัญคนหนึ่งคือ Max Weber ผู้ซึ่งกล่าวว่า การเมืองหรือความสัมพันธ์ใดๆ ในทางการเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบังคับให้มีการปฏิบัติตาม คำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่สามารถ ดำเนินให้บรรลุผลอย่างต่อเนื่องได้ ภายในดินแดนหนึ่ง โดยบังคับนั้นเป็นการใช้กำลังบังคับที่ชอบ ธรรมจากเจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายรัฐบาล

ทฤษฎีของการเมืองหรือการพิจารณาความหมายของการเมืองของ Aristotle และ Weber ดังกล่าว ถ้านำมาเปรียบเทียบกับการเมืองหรือการพิจารณาของนักรัฐศาสตร์ในยุคหลังๆ เช่น ทฤษฎี ของ Robert A. Dahl ที่มองหรือพิจารณาการเมืองว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอำนาจ การบังคับให้ปฏิบัติตาม เกณฑ์หรืออำนาจอันชอบธรรม ทฤษฎีของ Harvey G. Kepschull ที่มองหรือพิจารณาการเมืองว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรวมตัวและใช้อำนาจหน้าที่ในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสถาปนาหรือดำรงไว้ ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย การขจัดความแตกต่างระหว่างบุคคล หมู่เหล่า ทั้งนี้ เพื่อสนองเป้าหมาย ต่างๆ ร่วมกัน หรือทฤษฎีของ Harold D. Lasswell ที่มองการเมืองเป็นเรื่องอิทธิพล ผู้ทรงอิทธิพล และเป็นเรื่องของใคร ได้อะไร เมื่อไร และอย่างไร โดยเฉพาะคำถามที่ว่าเมื่อไร และอย่างไร เป็นเรื่อง ของกระบวนการการเมืองที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและอิทธิพลอย่างเห็นได้ชัด จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีของ นักรัฐศาสตร์เหล่านี้ มีลักษณะไม่แตกต่างไปจากของทฤษฎีของ Aristotle และ Weber นัก เพราะนัก รัฐศาสตร์ในยุคหลังที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีดังกล่าว ยังคงมองหรือเห็นพ้องต้องกันว่า การเมืองเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับอำนาจอยู่ เพียงแต่ความหมายของอำนาจที่ใช้มีความแตกต่างกันใน รายละเอียด

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ เป็นเรื่องของการบังคับ ให้มีการปฏิบัติตาม และผู้ที่มีอำนาจที่จะบังคับให้มีการปฏิบัติตามก็คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เราเรียก กันโดยทั่วไปว่า “รัฐบาล” นั่นเอง

การพิจารณาการเมืองในแง่ของอำนาจดังกล่าวข้างต้นแม้จะมีปัญหาอยู่บ้างแต่ก็มีประโยชน์ เช่นกัน เพราะช่วยให้เราเข้าใจกระบวนการทางการเมืองบางส่วนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะส่วนที่ไม่มีใคร คิดถึง และในขณะที่เดียวกันได้ให้คำอธิบายที่มีประโยชน์มากกว่าคำอธิบายจากนักการเมืองโดยทั่วไป แต่ข้อเสียก็คือ ถ้าเน้นเรื่องของอำนาจมากเกินไป โดยถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแต่เพียงอย่างเดียว อาจ ก่อให้เกิดสภาพทางศีลธรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้

(4) การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของการตัดสินใจ กำหนดนโยบายสาธารณะ การพิจารณาการเมืองในแง่ของการตัดสินใจ กำหนดนโยบายสาธารณะนี้ เป็นการมองหรือพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของหน้าที่ กระบวนการที่กล่าวกันว่าช่วยให้เข้าใจมองเห็นลักษณะที่เคลื่อนไหวของการเมืองได้ดีขึ้น เพราะไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะสถาบันที่เป็นทางการ หากแต่พิจารณาถึงส่วนอื่นๆ เช่น บุคคล กลุ่มองค์กร หรือสถาบันต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย นับตั้งแต่การเรียกร้องขอมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การกำหนดนโยบาย จนกระทั่งถึงการปฏิบัติตามนโยบาย ทำให้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับสิ่งแวดล้อมและได้ทำให้อำนาจกลายเป็นเพียงองค์ประกอบหรือตัวกำหนดในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายตัวหนึ่งเท่านั้น

อย่างไรก็ตามการพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่นี้ แม้จะมีปัญหาในแง่ความหมายหรือจำกัดความของคำว่า “สาธารณะ” (ซึ่งในที่สุดตกลงได้ว่า หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และการควบคุมของรัฐบาล) แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแพร่หลายในหมู่นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันระยะหนึ่ง

(5) การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของระบบ นอกจากจะมีการพิจารณาถึงความหมายของการเมืองในแง่ของสถาบัน ในแง่ของหน้าที่ดังได้กล่าวมาแล้ว ยังได้มีการมองหรือพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของระบบการเมืองที่หมายถึง ปฏิสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม ซึ่งสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม ซึ่งสิ่งที่มีคุณค่านี้อาจหมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าในทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในอำนาจหรืออำนาจอันชอบธรรม การมีเสรีภาพ เป็นต้น สิ่งที่มีคุณค่า ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีงานทำ การมีรายได้สิ่งที่มีคุณค่า ทางสังคม ได้แก่ การได้รับการบริการด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น โดยในการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าวอาจจะมีลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

การจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าที่เป็นทางการ ได้แก่ การจัดสรรหรือแบ่งปันที่ออกมาในรูปของนโยบาย กฎหมายหรือคำสั่ง เช่น นโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่กำหนดว่า “จะมีการต่อต้านและขจัดความยากจนโดยมุ่งให้ประชาชนที่บรรลุนิติภาวะทุกคน มีงานทำรายได้อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ทุกคน”

สำหรับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าไม่ได้ มีลักษณะที่เป็นทางการก็คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนำนโยบายส่วนตัวมาเป็นนโยบายขององค์กรหรือของสังคมซึ่งมักจะเกิดขึ้นในกรณีของประเทศด้อยพัฒนาทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะการจัดสรรหรือการแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าว จะมีลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามาทำการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่เราเรียกกันว่า รัฐบาลจะต้องมีอำนาจ อำนาจอะไร อำนาจในการจัดสรรหรือแบ่งปัน และอำนาจในการบังคับให้ประชาชนยอมรับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ ทั้งนี้เพราะ

1. สิ่งที่มีคุณค่าที่จะนำมาจัดสรรมักจะมีอยู่เพียงพอกับความต้องการของทุกคน
2. มนุษย์มักจะมีการขัดแย้งในด้านความต้องการ

ฉะนั้น ถ้าไม่มีอำนาจทั้งในการจัดสรรแบ่งปันและอำนาจในการบังคับให้ยอมรับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ความขัดแย้ง ความสับสนวุ่นวาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแม้จะใช้อำนาจบังคับดังกล่าว ความขัดแย้งความสับสนวุ่นวายก็อาจเกิดขึ้นได้เสมอๆ ถ้าสิ่งที่มีคุณค่าที่มีอยู่ไม่พอกับความต้องการกล่าวคือ ถ้ากลุ่มใดมีอำนาจอิทธิพลมาก จะมีแนวโน้มที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่ามากกว่ากลุ่มที่มีอิทธิพลน้อยกว่า นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญทางการเมืองของผู้เรียกร้อง ระยะเวลาของการเรียกร้อง การใช้สื่อ ตลอดจนความรู้สึคนึกคิดของประชาชนในขณะนั้นด้วย

การพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่หนึ่ง แม้จะมีปัญหาหลายประการ เช่น เรื่องสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรมวัดกันได้ยากกว่าสิ่งใดเป็นที่พึงปรารถนามากกว่ากัน เรื่องของอำนาจที่อาจจะมีลักษณะชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของระบบการเมืองแต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การพิจารณาความหมายการเมืองในแง่หนึ่งเป็นการพิจารณาที่ประสานความหมายการเมืองในแง่อื่นๆ เข้าไว้ด้วยกันที่ว่า ประสาน ก็คือ ในการกล่าวถึงการเมืองในแง่ระบบนี้ ได้กล่าวถึงการเมืองในแง่ไว้อย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถาบันที่เข้ามาเป็นตัวดำเนินการตัดสินใจแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม

เมื่อเป็นเช่นนี้ การพิจารณาความหมายการเมืองในแง่หนึ่งจึงเป็นประโยชน์มากสำหรับนักรัฐศาสตร์ในการนำใช้ศึกษาการเมืองของทุกสังคม และเนื่องจากการเมืองในแง่หนึ่งดังได้กล่าวมาแล้วว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม ดังนั้นการเมืองในแง่ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดว่าจะได้อะไร เมื่อไร อย่างไร (Who get ,What , When , How) คำว่าใครได้อะไร ตอบได้ว่าทุกคนในสังคมคือ ผู้ได้รับการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า “ได้เมื่อไร” ได้เมื่อเข้าไปร่วมกิจกรรมการเมืองภายในสังคม “ได้อย่างไร” ได้จากการใช้อิทธิพล ความหมายของการเมืองในองค์การ จะขอทำความเข้าใจประเภทของคนในองค์กรก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้นำเข้าใจ และสามารถจัดการกับการเมืองในองค์กรได้

โรเบิร์ต ดาร์ล (Robert A Dahl 2000 : 1-15) ความเสมอภาคทางการเมือง ที่สำคัญกว่าเดิมในท่ามกลางพลเมืองจะเป็นเป้าหมายอย่างสูงสำหรับประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยจะต้องปฏิบัติตาม ในศตวรรษที่ 11 หรือไม่

คำถามที่จะสามารถหาคำตอบอย่างมีความมั่นใจและใช้เวลาน้อยที่สุดในการตอบคำถามคือ

- 1) ความเสมอภาคทางการเมืองเป็นเป้าหมายที่จะทำให้สำเร็จหรือไม่
- 2) ความเสมอภาคทางการเมืองเป็นเป้าหมายที่เป็นเป้าประสงค์ของการตอบสนองความต้องการหรือไม่
- 3) วิธีปฏิบัติอื่นๆอีกหลายวิธี หรือกระบวนการที่สามารถบรรลุผลนั้น จะเป็นกระบวนการที่พึงปรารถนามากกว่าความเสมอภาคทางการเมืองหรือไม่
- 4) ถ้ารู้คำตอบแล้วไม่สามารถนำมาทบทวนไปสู่ประเด็นปัญหาที่จริงจังได้เราสามารถหาทางออกหรือวิธีการแก้ไขปัญหายังไง

อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า ในปัจจุบันการเมืองมีความหมายหลากหลายมากและแยกแยะแตกต่างกันในระดับกว้างที่สุด การเมืองที่กลุ่มต่างๆ (groups) เข้าถึงการตัดสินใจร่วม ที่มีผลผูกพันทุกกลุ่มผ่านทางความพยายามในการปรับเปลี่ยนความแตกต่างระหว่างสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในแง่การเมืองเกี่ยวข้องกับ 4 ประเด็นสำคัญคือ

1. เป็นกิจกรรมร่วมกัน (collective activity) หรือเกี่ยวข้องกับผู้ประชาชนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือของสังคม
2. มีความเห็นที่แตกต่างหลากหลายทั้งแง่วัตถุประสงค์ (goals) และแง่วิธีการ (means) ทางการเมือง
3. เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนสัมพันธภาพ (reconciling) ระหว่างความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มต่างๆ ดังกล่าว ทั้งโดยวิธีการเจรจาทำความเข้าใจและการชักจูงใจโน้มน้าวใจและ
4. การตัดสินใจทางการเมือง จึงกลายเป็นนโยบายเชิงการใช้อำนาจ (authoritative policy) สำหรับกลุ่ม มีผลผูกพันสมาชิกต่อการตัดสินใจและถ้าจำเป็นก็อาจต้องใช้กำลังบังคับ (force)

2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจ

2.1 ความหมายของอำนาจ

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจไว้ว่า “เป็นความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้อื่นหรือความสามารถในการป้องกัน มิให้ผู้อื่นมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของตน” (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ 2527 :25)

Edgar Schein กล่าวว่า อำนาจ (Power) หมายถึง ความสามารถของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติ หรือวิถีชีวิตได้ (อ้างในไพฑูรย์ โปธิสว่าง 2532 : 29)

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาผู้เรืองนามได้ให้ความหมายของอำนาจไว้ว่า อำนาจคือความน่าจะเป็นที่บุคคล คนหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นในลักษณะที่สามารถทำให้ความมุ่งมาดปรารถนาของเขาเป็นผลสำเร็จได้ โดยปราศจากการต่อต้าน

สตีเฟน 롭บินส์ (Stephen Robbins) ได้ให้คำจำกัดความที่ค่อนข้างจะยาวแต่เข้าใจง่ายกว่า อำนาจหมายถึงความสามารถของนาย ก. ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนาย ข. ดังนั้น นาย ข. จึงกระทำบางอย่างซึ่งปกติเขาจะไม่ทำ ในคำจำกัดความนี้แสดงถึง

1.ความสามารถหรือแม้แต่สภาพของศักยภาพซึ่งไม่จำเป็นต้องเกิดการกระทำใดๆ นั่นก็คือบุคคลอาจมีอำนาจ แต่ไม่ได้แสดงออกซึ่งอำนาจนั้น

2.สัมพันธ์ภาพที่ต้องขึ้นต่อกัน ยิงนาย ข. ต้องขึ้นกับนาย ก. มากเท่าใด นาย ก. ยังมีอำนาจเหนือ นาย ข. มากเท่านั้น

3.นาย ข. มีดุลยพินิจเหนือพฤติกรรมของตนเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อำนาจ คือ เป็นลักษณะที่แสดงความสามารถของบุคคลฝ่ายหนึ่ง ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งหรือความสามารถในการทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามนั่นเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อมาพิจารณา “ผู้มีอำนาจ” แล้วจะเห็นว่าผู้นำน่าจะมีอำนาจและอิทธิพลรวมเข้าด้วยกัน เพราะผู้นำจะเป็นบุคคลที่สามารถทำให้ผู้อื่นเชื่อฟังและปฏิบัติตามได้

ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก ได้กล่าวไว้ว่า “...เพราะในที่สุดแล้ว “การเมือง” เป็นเครื่องมือชี้ถึงระบบและกระบวนการสัมพันธ์ภาพทางอำนาจ ...” เมื่อเป็นเช่นนี้จึงน่าจะอนุมานได้ว่าระบบและกระบวนการสัมพันธ์ภาพทางอำนาจที่เป็นอยู่ในสังคมจะสะท้อนให้เห็นถึงฐานะและสถานภาพของคนในสังคมนั้นๆ อย่างน้อยหากจะพิจารณาอย่างคร่าวๆ ก็วิเคราะห์ได้ว่าในแต่ละสังคม ความแตกต่างใน

เชิงของฐานะและสถานภาพของคนในมิติของ “อำนาจการเมือง” อาจจำแนกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ ชนชั้นผู้ปกครอง (Ruling Class) และชนชั้นผู้ถูกปกครอง (Ruled Class) ซึ่งชนชั้นผู้ปกครองก็คือ ชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมือง ในขณะที่ชนชั้นผู้ถูกปกครองเป็นชนชั้นที่ปราศจากอำนาจทางการเมือง ชนชั้นผู้ถูกปกครองมักมีคนจำนวนมาก (The Mass) ส่วนชนชั้นปกครองมักมีจำนวนน้อย (The few) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้ฐานะและสถานภาพของชนชั้นทั้งสองมีความแตกต่างกัน

ในมิติหนึ่ง การเมืองเป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจทางการเมืองเพื่อใช้อำนาจทางการเมือง และเพื่อรักษาความมีอำนาจทางการเมือง เมื่อเป็นเช่นนี้ การได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับ การต่อสู้ การแย่งชิงและการประหัตประหารซึ่งเป็นวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองโดยใช้ ความรุนแรง ในบางกรณีการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองอาจเป็นในแนวทางของสันติวิธี เกิดจากการ เจรจาต่อรองและประนีประนอมแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น ในอีกมิติหนึ่งการเมือง จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ ซึ่งคำว่า “ผลประโยชน์” อาจจำแนกได้ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้การเมืองจึงเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่ หลากหลายระดับ แต่ระดับที่สำคัญที่สุดก็คือ “ผลประโยชน์สาธารณะ” (Public Interests) ซึ่งหมายถึง ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนรวมนั่นเอง

อำนาจทางการเมืองจึงเป็นอำนาจที่มีความสำคัญที่สุดในการกำหนดแนวทางและนโยบาย ที่มีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการได้มาซึ่ง “สิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ (Values)” ของ มนุษย์ในรัฐหรือในสังคม เมื่อบุคคลมารวมอยู่กันเป็นสังคม และต่อมาเมื่อมีการกำหนดหน้าที่และ บทบาทของคนในสังคมแล้ว ผู้มีอำนาจสูงสุดในสังคมนั้นจึงอาจเรียกว่า “องค์อธิปัตย์” (Sovereign) องค์อธิปัตย์จึงเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองสูงสุดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดที่เรียกว่า “อำนาจ อธิปไตย” (Sovereignty) นั่นเอง ดังนั้นใครคือองค์อธิปัตย์และใครคือผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงมี ความแตกต่างกันไปตามหลักการของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองดังที่ทฤษฎี สัญญาประชาคม (Social Contracts) ได้พรรณนาไว้และทั้งนี้ยังเป็นไปตามพัฒนาการของสังคมแต่ละ สังคมที่มีความแตกต่างกันในแง่ของความสลับซับซ้อนของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้ คำว่า “อำนาจทาง การเมือง” จึงเป็นโครงสร้างที่สำคัญสูงสุดของระบบอำนาจรัฐ เนื่องจากอำนาจทางการเมืองเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับฐานะความเป็นองค์อธิปัตย์ในประการแรก และเกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจ สูงสุดเด็ดขาดของรัฐ องค์อธิปัตย์จึงเป็นผู้ที่เป็นเจ้าของและเป็นผู้ที่ครอบครองอำนาจอธิปไตยของรัฐ รวมทั้งเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจทางการเมืองในการออกกฎหมาย (Law Making) ในการบังคับใช้ กฎหมาย (Law enforcement) และในการพิจารณาตีความกฎหมาย (Law Interpretation)

ตามทฤษฎีของฌอง โบแดง (Jean Bodin) ปรัชญาเมธีฝรั่งเศสได้อธิบายไว้ว่า “อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่ผูกติดมาจากรัฐ” ซึ่งหมายความว่าอำนาจอธิปไตยกับรัฐเป็นสิ่งที่คู่กัน อำนาจอธิปไตยจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของรัฐ (รัฐ-ชาติหรือรัฐประชาชาติ) เฉกเช่นเดียวกับดินแดนประชากรและรัฐบาล (องค์อธิปัตย์/ผู้ปกครอง) องค์อธิปัตย์ก็คือเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอาจเป็นคนๆ เดียว คณะบุคคล หรือประชาชนก็ได้ ส่วนอำนาจรัฐหรืออำนาจอธิปไตยนั้นโดยเนื้อแท้ ก็คือ อำนาจรัฐ ซึ่งผู้ใช้อำนาจรัฐดังกล่าวก็อาจเป็นคนๆ เดียว คณะบุคคล หรือประชาชนก็ได้เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้ที่ใช้อำนาจรัฐจึงอาจเรียกได้ว่าเป็น “ผู้ปกครอง” หรือเป็น “รัฐบาล” ซึ่งผู้ปกครองผู้ใช้อำนาจรัฐต้องคำนึงถึงหลักการและวิธีการใช้อำนาจดังกล่าวให้มีความถูกต้องและชอบธรรม

2.2 ความหมายของอิทธิพล

จรรยา สุภาพ อธิบาย คำว่า “อิทธิพล” (influence) หมายถึง อิทธิพลเป็นอำนาจอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นอำนาจทางอ้อมและไม่อาจที่จะเห็นได้อย่างชัดเจน อิทธิพลมีขอบเขตกว้างขวางและเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพฤติกรรมต่างๆ การใช้อิทธิพลจะได้ผลแค่ไหนขึ้นอยู่กับการใช้อิทธิพลนั้นสามารถคาดได้ว่าผู้อื่นจะมีปฏิกิริยาต่อการใช้อิทธิพลนั้นประการใดถ้าทราบได้อย่างชัดเจนว่า มีการตอบสนองการใช้อิทธิพลนั้น การใช้อิทธิพลก็จะได้ผล (จรรยา สุภาพ 2535:132) อิทธิพลมักจะเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังไม่เปิดเผยออกมาอย่างชัดเจน

สังข์ พัฒโนทัย กล่าวว่า กลุ่มอิทธิพล หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ทรงอิทธิพลซึ่งมิได้สังกัดพรรคการเมืองใด และใช้อิทธิพลนั้นดำเนินการโฆษณา ชักจูง หรือดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การเมืองหันเหไปเป็นประโยชน์ของกลุ่มตน (สังข์ พัฒโนทัย 2511: 752)

เอ็ดเวิร์ด บาวฟีลด์ (Edward Banfield) ได้กล่าวว่า อิทธิพล หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะทำให้คนอื่น ๆ ปฏิบัติหรือมีความรู้สึกตามที่ตนต้องการ (อังกะไนไพฑูรย์ โปธิสว่าง 2532: 30)

โรเบิร์ต คาร์ล (Robert A. Dahl) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคำว่า อิทธิพลเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติ (relation among actors) นั่นคือ ผู้ปฏิบัติผู้หนึ่งสามารถจูงใจหรือทำให้ผู้ปฏิบัติในสิ่งที่ตนมีเจตนาและโดยปกติแล้วถ้าปราศจากการจูงใจเหล่านั้นผู้ปฏิบัติอื่น ๆ ดังกล่าว จะไม่ปฏิบัติในการนั้นเลยแต่จะปฏิบัติไปอีกทางหนึ่ง (Robert A. Dahl 1963:17)

นอกจากการใช้อิทธิพลของบุคคลฝ่ายหนึ่ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมในที่นี้รวมถึงแนวโน้มความรู้สึก ทศนคติและความเชื่อ รวมทั้งการกระทำต่างๆ

สกอร์ส และมิสเชล(W. G. Scott and T. R. Mitchell) ให้ความหมายว่า อิทธิพลคือ การดำเนินงานทางสังคมโดยบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มที่สามารถชักจูงหรือชักนำบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งให้กระทำตามที่เขาต้องการ หรือไม่ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพล คือการที่บุคคลฝ่ายหนึ่งสร้างภาวะให้อีกฝ่ายหนึ่งเกรงกลัว ยอมอ่อนน้อมหรือยอมคล้อยตามหรืออาจเพราะคุณงามความดีของเขา (ชูเกียรติ มุททากาญจน์ 2531:12)

ฮาโรลด์ แฟรงกลิน ฮัมเบิร์ต(Harold Franklin Humbert) ให้ความหมายว่าอิทธิพล คือความกระทบกระเทือนที่บุคคลหนึ่งได้รับจากอีกบุคคลหนึ่งอันมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อิทธิพลเป็นอำนาจที่บุคคลหนึ่งทำให้อีกบุคคลหนึ่งเกิดความคิด เกิดความรู้สึก และการกระทำอิทธิพลของบุคคลเกิดขึ้นได้จากบุคลิกภาพทั้งทางกายและทางจิตใจ (อ้างในชูเกียรติ : 12)

3. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

3.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่ม คือ บุคคลจำนวนหนึ่งที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ มีความรักดีร่วมกัน และเข้าร่วมในกิจกรรมอันเดียวกัน กลุ่มแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก และกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) คือ กลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ

กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มทุติยภูมิที่ถือกำเนิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือปัจเจกบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันบางประการ และพฤติกรรมที่มุ่งใช้อำนาจและอิทธิพลในการดำเนินกิจกรรมในการบริหารสาธารณะที่มีต่อภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะโดยผ่านกระบวนการทางการเมือง

ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์แบ่งออกเป็นสองแนวทาง คือ แนวทางอุดมคติ และแนวทางพฤติกรรม

แนวทางอุดมคติ เป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ แบ่งออกเป็นเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง เป้าหมายหลักของกลุ่มผลประโยชน์ คือ การให้ความสำคัญ

กับผลประโยชน์ร่วม (Common Interest) ส่วนเป้าหมายรอง คือ ผลประโยชน์ในด้านอื่น การรวมกลุ่มเป็นผลมาจากพื้นฐานความคิดหรืออุดมการณ์ร่วมกัน (Common Ideology) มากกว่าการมีผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกร่วมกันทำให้เกิดกลุ่มขึ้นมา ตัวอย่างของกลุ่มผลประโยชน์ เช่น กลุ่มธุรกิจ กลุ่มแรงงาน สมาคมวิชาชีพ เป็นต้น

แนวทางพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของกลุ่มที่มุ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายและ การบริหารงานสาธารณะในขอบเขตที่แสดงออกที่ควรจะเป็น ความสำเร็จของกลุ่มส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการส่งอิทธิพลต่อนโยบายและการบริหารราชการแผ่นดิน

กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งโดยอิงผลประโยชน์ร่วมเป็นหลัก เจเนอรัลการขยายตัวและการเสื่อมสลายขึ้นอยู่กับบทบาททั้งภายในและภายนอก ภายในคือการมุ่งรักษาและกระจายผลประโยชน์ให้กับมวลสมาชิกอย่างเสมอภาค ยุติธรรม และเป็นธรรม และภายนอกคือ การแสดงบทบาทของกลุ่มในการปกป้องและแสวงหาผลประโยชน์ให้กับมวลชนสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความล้มเหลวในการดำเนินการจากภายนอกและภายใน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกตัว สลายตัว หดตัวในที่สุด จุดเน้นของกลุ่มผลประโยชน์จึงเน้นผลงานภายในมากกว่าภายนอกและเป็นผลประโยชน์ของสมาชิกที่จะได้รับ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มกดดัน (Pressure Group) ที่เป็นกลุ่มที่อิงอุดมการณ์ร่วมกันเป็นหลัก เจเนอรัลสำคัญคือเจเนอรัลใจหลักของการรวมกลุ่มที่มีความสอดคล้องกันและความสำเร็จในผลงานของกลุ่มจะเป็นเจเนอรัลใจสำคัญของการเติบโตหรือแตกสลายของกลุ่ม

1.2 ความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองทุกระบบ กล่าวคือ

1. กลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงความต้องการและอุดมการณ์ของกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในรูปของมูลนิธิ สมาคม องค์การ กลุ่ม เป็นต้น

2. กลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมประสานระหว่างรัฐบาลกับประชาชน กล่าวคือ กลุ่มผลประโยชน์ทำหน้าที่ในการรวบรวมความต้องการของปัจเจกบุคคลในการแสดงออกถึงความต้องการเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

3. กลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันทางการเมืองพื้นฐานที่สำคัญในการรวมกลุ่มเป็นองค์การที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันความต้องการของกลุ่มโดยไม่ปรารถนาและแสวงหาอำนาจรัฐ แต่หากกลุ่มผลประโยชน์มีความประสงค์ในการแสวงหาอำนาจรัฐ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีแนวทางเดียวกันอาจ

รวมกลุ่มกันจนกลายเป็นพรรคการเมือง และส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชน อาทิ พรรคแรงงานของอังกฤษ กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นสถาบันทางการเมืองพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและเป็นที่มาของพรรคการเมือง

4. ในประเทศที่มีระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในระบบการเมืองตามกระบวนการทางการเมือง แม้ในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์หรือระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และระบบเผด็จการแบบฟาสซิสต์หรือระบบเผด็จการแบบอำนาจนิยม มีการสนับสนุนการสร้างกลุ่มผลประโยชน์เช่นเดียวกัน แต่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รัฐให้การสนับสนุนแสดงถึงประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยแบบจอมปลอมหรือประชาธิปไตยแบบจำแลงที่รัฐบาลมีอำนาจทางการเมืองในการควบคุมกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่รัฐจัดตั้งขึ้น(วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน 2548: 53-55)

นักปรัชญาการเมืองคนสำคัญ คือ อริสโตเติล ให้ความเห็นการที่มนุษย์ต้องรวมกันอยู่เป็นกลุ่มทำให้มีการเมืองเกิดขึ้น และสิ่งนี้ทำให้มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง เพราะมนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเมืองได้(อ้างในวิวัฒน์ : 54)

นักจิตวิทยาสังคม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำเนิดของกลุ่มผลประโยชน์ว่ามาจากการรวมกันของผู้สูญเสียผลประโยชน์เพื่อแสดงพลังของการรวมกลุ่ม (Collective power) แต่ในรายละเอียดแล้วมีมุมมองที่แตกต่างกัน เทด เกอร์ (Ted Gurr) นักรัฐศาสตร์และนักจิตวิทยาสังคม มองปัญหาความรุนแรงระหว่างกลุ่มทั้งในระดับระหว่างประเทศในบทความความรุนแรงในชาติและอื่นๆ (Violence Nations and Others) และในระดับภายในประเทศในหนังสือทำไมมนุษย์จึงกบฏ (Why Man Rebel) ว่าสาเหตุที่คนเรารวมกลุ่มเป็นเพราะมนุษย์มีความรู้สึกคับข้องใจเพราะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตจริงเท่ากับที่คาดหวังไว้ ทำให้คนพยายามต่อต้านสังคมที่เขาอยู่ และความพยายามนี้อาจแสดงออกในรูปของการปฏิบัติการที่รุนแรงอย่างเป็นระบบ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อการปฏิวัติ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ของนักจิตวิทยาทางสังคมที่อาศัยปัจเจกบุคคลเป็นหน่วยวิเคราะห์ แล้วนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์เข้ากับสังคม เป็นต้น(อ้างในวิวัฒน์ : 55)

นักรัฐศาสตร์แนวโครงสร้างอาศัยการวิเคราะห์ระบบโครงสร้าง (Structural Analysis) วิเคราะห์การกำเนิดของกลุ่มผลประโยชน์ว่ามาจากกลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ที่จากความไม่เป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ ที่เป็นผลสืบเนื่องจากโครงสร้างของสังคมทั้งในระดับประเทศอยู่ในลักษณะที่เอารัดเอาเปรียบระหว่างกัน โจฮัน กัลตุง (Johan Galtung) กล่าวในบทความทฤษฎีโครงสร้างของความก้าวร้าวว่า ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของผู้ที่ได้ประโยชน์ (Top-

dogs) กับผู้เสียประโยชน์หรือผู้เสียเปรียบ (Under-dogs) โครงสร้างเช่นนี้ เมื่อผู้เสียเปรียบรู้สึกว่าคุณถูกเอาเปรียบก็รวมกลุ่มกันเพื่อล้มล้างการเอาเปรียบนั้นเสีย ดังนั้นการปฏิบัติในสังคมที่ไร้ความเป็นธรรมจึงเป็นผลสืบเนื่องจากการรวมตัวกันของผู้เสียเปรียบที่ต่อต้านผู้ได้เปรียบ(อ้างในวิวัฒน์ : 55)

นักรัฐศาสตร์แนวมาร์กซ์ ได้อาศัยทฤษฎีมาร์กซ์ในการวิเคราะห์โดยถือว่าความรุนแรงในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมที่อยู่ดิฐธรรมที่มาจากความคับข้องใจของคนในสังคมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการวิเคราะห์ระดับกลุ่มคนเท่ากับเป็นการวิเคราะห์ระดับใหญ่เลย และปัจจัยที่ทำให้กลุ่มคนรวมกันยึดมั่นอยู่ด้วยกันเพื่อสร้างชัยชนะให้กับกลุ่มเป็นสำคัญ(อ้างในวิวัฒน์ : 55)

ตามแนวคิดของกาเบรียล อัลมอนด์ (Gabriel Almond) และ จี บิงแฮม เพาเวล จูเนียร์ (G. Bingham Powell Jr.) ในหนังสือ การเมืองเปรียบเทียบ: แนวทางการพัฒนา (Comparative Politics: A Developmental Approach) ใน ค.ศ. 1966 แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย(อ้างในวิวัฒน์ : 59-61)

1. กลุ่มผลประโยชน์ในรูปสถาบัน (Institutional groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ถือกำเนิดมาจากองค์กร เช่น พรรคการเมือง รัฐสภา กองทัพ กระทรวง ทบวง กรม เป็นต้น สมาชิกกลุ่มเหล่านี้มาจากผู้ประกอบอาชีพที่บางส่วนเป็นวิชาชีพ มีหน้าที่การงานเป็นหลักนอกเหนือจากกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม บางครั้งแสดงออกซึ่งความต้องการและการเป็นตัวแทนกลุ่มอื่นในสังคม

2. กลุ่มผลประโยชน์ในรูปสมาคม (associational groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะหรือโครงสร้างและกระบวนการเฉพาะในการดำเนินการเรียกร้องผลประโยชน์ เช่น การจัดตั้งในรูปของสมาคมนักธุรกิจ นักการเงินการธนาคาร มูลนิธิทางศาสนา เป็นต้น

3. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ในรูปสมาคม (non-associational groups) เป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยเครือญาติ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชนชั้น วรณะ ภูมิภาค ศาสนา วัฒนธรรม เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่แสดงออกถึงผลประโยชน์ไม่เป็นทางการและชั่วคราวโดยผ่าน บุคคลหรือกลุ่มหรือหัวหน้า ลักษณะสำคัญของการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ที่มีลักษณะแอบแฝง ไม่เป็นทางการ ทำให้เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม (traditional groups) ตัวอย่างสำคัญ เช่น กลุ่มวรรณะในอินเดีย กลุ่มผู้ใช้ภาษาสเปนในสหรัฐอเมริกา กลุ่มอุดมการณ์ฝ่ายซ้ายในฝรั่งเศส เป็นต้น

4. กลุ่มผลประโยชน์ที่รวมตัวกันชั่วคราว (anomic groups) เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นการรวมกลุ่มชั่วคราว เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เป็นการตอบโต้ต่อสิ่งที่มากระทบอย่างรวดเร็วและสลายตัวไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ตัวอย่างสำคัญ เช่น กลุ่มเดินขบวน กลุ่มก่อความไม่สงบ เป็นต้น

กลุ่มชนชั้นนำ เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาททางการเมืองและนับเป็นปัจจัยที่สำคัญทางการเมืองในมิติต่างๆ ซึ่ง Vilfredo Pareto ได้ให้คำนิยามของชนชั้นนำไว้คือ ในทุกๆ กิจกรรมของมนุษย์แต่ละคน สามารถที่จะวัดความหมายออกมาได้และคนที่วัดค่าความสามารถออกมาได้สูงก็คือ ชนชั้นนำ (Tom Bottom ore 1964: 7) และเขาเชื่อว่าความสามารถต่างๆ เช่น ความฉลาด ความสามารถพิเศษ สติปัญญา จะถูกกระจายบนเส้นเคอร์ฟ เหมือนกับการกระจายรายได้ นอกเหนือจากนี้ ถ้าปัจเจกชนมีระดับทางการเมือง อำนาจและอิทธิพลทางสังคม ชนชั้นนำนี้เรียกว่า ชนชั้นนำ อันจะขยับไปสู่แนวคิดของเขาต่อไปคือ การแบ่งระดับชนชั้นของประชากรออกเป็น 2 ระดับคือ ชนชั้นระดับล่าง ซึ่งไม่ใช่ชนชั้นนำและชนชั้นระดับสูง ซึ่งเป็นชนชั้นนำ แต่ก็แบ่งออกเป็นชนชั้นนำที่มีอำนาจการปกครองและชนชั้นนำที่ไม่มีอำนาจการปกครอง (ศิริพงษ์ เสรยฐสุนทิ 2543: 12) ดังนั้นแนวคิดของเขาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผู้ปกครองและผู้ที่ถูกปกครอง

นอกจากนี้เขายังมองว่า ชนชั้นนำไม่ใช่คนเพียงคนเดียว ที่ครอบครองอำนาจอย่างเด็ดขาด แต่เป็นจำนวนน้อย ซึ่งมีลักษณะสองประการผสมกันอยู่ โดยจะมีอีกฝ่ายหนึ่งคอยช่วยเหลือ และให้ความสนับสนุน ซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นนำด้วยกันคือ Class I ซึ่งเปรียบเหมือนสุนัขจิ้งจอกที่มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบดี และมีสติปัญญาเป็นยอด ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นศูนย์กลางมหาอำนาจ (Inner Core Elite) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ Class II เปรียบเสมือนสิงโตที่มีความสามารถและกำลัง โดยชนชั้นนำกลุ่มที่สองนี้ จะเป็นผู้ให้ความสนับสนุนของชนชั้นนำกลุ่มแรก

เพลโต (Pareto) ยังได้ให้แนวคิดเรื่อง “การหมุนเวียนกันเข้ามาเป็นชนชั้นนำ” (The Circulation of elites) เขากล่าวว่าประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาเป็นประวัติศาสตร์ของชนชั้นขุนนาง ในสภาพของสังคมนั้นชนชั้นนำผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และสถานภาพทางสังคมนั้น มีการสืบทอดคุณสมบัติดังกล่าวต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา และในขณะที่เดียวกันชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำก็ยังคงดำรงอยู่เมื่อเป็นดังกล่าว Pareto เห็นว่ากลุ่มนี้ที่มีอำนาจจะเป็นตัวที่ทำให้สังคมขาดเสถียรภาพเนื่องจากหมุนเวียนกันเข้ามาเป็นชนชั้นนำดังกล่าวเกิดขึ้น (1)ระหว่างชนชั้นปกครองซึ่งอาจมาจากหลายกลุ่มชนซึ่งเมื่อเข้ามาสู่ตำแหน่งก็เข้ามาทำหน้าที่ปกครอง(2)แม้ว่าชนซึ่งมาจากกลุ่มที่ด้อยกว่า แต่เมื่อเข้ารับตำแหน่งก็ทำหน้าที่สนองตอบอุดมการณ์ของชนชั้นนำ(3)อาจเกิดกรณีที่ชนชั้นต่ำรวมตัวกันขึ้นมาเป็นชนชั้นใหม่อีกกลุ่มหนึ่ง และพยายามเข้ามาเป็นชนชั้นนำต่อไปได้

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ชนชั้นนำหรือผู้นำนั้นหมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยในสังคมนั้น และเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินทางสังคมมากกว่าคนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังอาจมีสถานภาพที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ด้วย(ศิริพงษ์ เศรษฐสุนทิ 2543: 13-15)

ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์(2546) ได้ให้ทัศนะถึงการเรียกร้องผลก่ด้นผลประโยชน์ว่าสามารถกระทำได้โดยการใช้สื่อมวลชนเพื่อให้ข้อเรียกร้องตามต้องการต่างๆ เป็นประเด็นสาธารณะ (Public Issue) อย่างกว้างขวางมากขึ้น และวิธีการที่กลุ่มใช้ในการผลก่ด้นผลประโยชน์ก็คือ

1. การทำหนังสือเพื่อเสนอความต้องการไปยังกลไกของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
2. การแถลงข่าวทางสื่อมวลชน
3. การเข้าพบข้าราชการที่มีอำนาจตัดสินใจ
4. การจัดสัมมนาทางวิชาการ
5. การทำวิจัยหาข้อมูลมาสนับสนุนข้อเรียกร้อง
6. การส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานรัฐบาลพิจารณา
7. การคัดค้านและการประท้วง หากวิธีการแบบสันติใช้ไม่ได้ (สุชาติ ศิริยารักษ์ 2536)

4. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง

4.1 ความหมายของความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของความขัดแย้งว่าหมายถึง ไม่ลงรอยกัน นอกจากนั้นได้อธิบายคำว่า “ขัด” หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขึ้นไว้และให้ความหมายของคำว่า “แย้ง” หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ จึงพอเห็นได้ว่าความขัดแย้งนั้นประกอบไปด้วยอาการทั้งขัด ทั้งแย้ง นั่นคือ แต่ละฝ่ายนอกจากไม่ทำตามกันแล้วยังด้านทานเอาไว้อีกด้วย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540 : 10)

ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง พฤติกรรมชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มมีความคิดเห็น การรับรู้ การคาดหวัง ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มระหว่างบุคคล รวมทั้งความขัดแย้งภายในบุคคลด้วย ความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องของการต่อสู้ การทะเลาะวิวาท ความแตกต่างและอยู่ตรงกันข้าม (นพ ศรีบุญนาถ 2545 : 91)

สมยศ นาวิการ (2543 : 772) กล่าวว่าความขัดแย้งคือ การไม่เห็นพ้องที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างบุคคลสองคนหรือกลุ่มสองกลุ่มหรือมากกว่า ภายใต้ความขัดแย้งขององค์การบุคคลหรือกลุ่มอาจจะขัดขวางเป้าหมายหรืองานระหว่างกัน

โดยทั่วไปในทางวิชาการเมื่อกล่าวถึงคำว่า “ความขัดแย้ง” จะมุ่งหมายถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ 2545 : 203)

1) สภาพที่มีมาก่อนของพฤติกรรมความขัดแย้ง อาทิ สภาพการขาดแคลนทรัพยากร ความแตกต่างในนโยบาย

2) สภาพความรู้สึกละแวกของบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความเกลียด ความรู้สึกเป็นศัตรู ความกระวนกระวายใจ

3) สภาพทางความคิดของบุคคล อาทิ การรับรู้หรือการตระหนักในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งของเขา

4) พฤติกรรมการขัดแย้ง ซึ่งจะมีตั้งแต่ระดับการต่อต้านบ้าง ไปจนถึงการแสดงความก้าวร้าวอย่างเปิดเผย

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531:116) กล่าวถึงความขัดแย้งไว้ว่า คือแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่ลงรอยกันของการแบ่งสรรทรัพยากร ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด โดยมีมิติที่สำคัญของความขัดแย้งคือ

1. ขอบข่ายของความขัดแย้ง หมายถึง จำนวนคนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับในสถานการณ์ขัดแย้งนั้น และขอบข่ายของความขัดแย้งจะเป็นตัวกำหนดผลของความขัดแย้ง

2. ความเข้มข้นของความขัดแย้ง หมายถึง ความมุ่งมั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อประเด็นขัดแย้งและระดับน้ำหนักของความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ขัดแย้งนั้น สมมติฐานหนึ่งในเรื่องนี้ก็คือ การแก้ไขความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นของความขัดแย้งสูงนั้น จะยุ่งยากกว่าการแก้ไขความขัดแย้งที่มีความเข้มข้นของความขัดแย้งน้อยกว่า

3. ความสามารถรู้เห็นซึ่งความขัดแย้ง หมายถึง จำนวนคนที่ตระหนักถึงความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับขอบข่ายของความขัดแย้ง และความเข้มข้นของความขัดแย้ง เป็นต้น

ซึ่งเมื่อเกิดความขัดแย้ง มิติทั้งสามของความขัดแย้งนี้จะมีความเกี่ยวพันกันอย่างแยกไม่ออกจากความหมายของความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความขัดแย้ง หมายถึงความไม่เห็นด้วยระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งเกิดจากความแตกต่างในฐานะ ตำแหน่ง เป้าหมาย

ความต้องการ คุณค่า และการรับรู้ หรืออาจเกิดจากการต้องการแบ่งปันส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ หรือกิจกรรมในการทำงาน

4.2 แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับความขัดแย้ง

ทฤษฎีความขัดแย้ง เห็นว่าภายในสังคมมีการต่อสู้แย่งชิงกันระหว่างกลุ่มต่างๆตลอดจนภายในกลุ่มและในสถาบัน เพื่อประโยชน์และอำนาจ กล่าวคือ ฐานคติของทฤษฎีนี้อยู่ที่ความขัดแย้ง ความไม่ประสานกันของส่วนต่างๆในสังคม (ไชยันต์ รัชชกุล 2532 : 39)

สเต็ปเพิน รอบบินส์ Stephen P Robbins (1998: 435-436) ได้จำแนกแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งเป็น 3 กลุ่ม คือ

4.2.1 แนวคิดแบบโบราณ (traditional view)

แนวคิดแบบโบราณเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษ 1930-1940 แนวคิดนี้เชื่อว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งเลวร้าย เป็นการทำลายล้าง และไม่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงหรือกำจัดให้หมดไป ความขัดแย้งเป็นผลมาจากความผิดพลาดของคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาคนผิดให้ได้ ความขัดแย้งเป็นเรื่องเสียหาย จึงช่วยกันปิดบังตามแนวคิดนี้ความขัดแย้งทุกอย่างเป็นสิ่งเลวร้าย คนที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งจึงเป็นคนไม่ดี เป็นผู้สร้างปัญหาให้กับองค์กร จากเงื่อนไข 3 อย่างคือ การขาดการสื่อสาร การขาดการเปิดเผยและความไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร ความผิดพลาดของผู้บริหาร วิธีแก้โดยใช้กฎ ระเบียบ ดิทีสุด

4.2.2 แนวคิดพวกศึกษามนุษยสัมพันธ์ (human relations view)

แนวคิดนี้ แพร่หลายในช่วงปลายทศวรรษ 1940 ถึงกลางทศวรรษ 1970 แนวคิดนี้เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในทุกกลุ่มและทุกองค์กร ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์กรขนาดใหญ่และมีความซับซ้อนมากก็มีโอกาสจะเกิดความขัดแย้งได้ง่าย ความขัดแย้งไม่จำเป็นต้องเลวร้ายเสมอไป แต่อาจเป็นสัถยภาพที่จะเป็นพลังทางบวกหรือพลังที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานของกลุ่ม เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามปกติและหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงควรยอมรับความขัดแย้ง ยอมรับว่าต้องมีความขัดแย้ง ไม่สามารถที่กำจัดให้หมดไปได้ ยิ่งไปกว่านั้น บางครั้งความขัดแย้ง ยังเป็นประโยชน์และส่งเสริมการปฏิบัติงานของกลุ่มอีกด้วย

4.2.3 แนวคิดแบบปฏิสัมพันธ์ (contemporary view)

เป็นแนวคิดปัจจุบันเสนอว่า ความขัดแย้งเป็นพลังทางบวกที่ส่งเสริมการทำงานของกลุ่มแล้ว ความขัดแย้งบางอย่างจำเป็นจะต้องมีเพื่อจะช่วยให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรที่

ปราศจากความขัดแย้งจะหยุดอยู่กับที่ เฉื่อยชา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ถ้าหากมีความขัดแย้งที่พอเหมาะ จะช่วยให้คนตื่นตัว กระตือรือร้น วิเคราะห์ตนเองและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามแนวคิดนี้เชื่อว่า ความขัดแย้งไม่ใช่ดีทั้งหมดหรือเลวทั้งหมด จึงจำเป็นจะต้องแยกความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์ออกจากความขัดแย้งที่ไม่เป็นประโยชน์

การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งที่กล่าวมานี้ หากจะแบ่งแนวคิดออกเป็น 2 กลุ่มคือ แนวคิดเดิมกับแนวคิดปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าตามแนวคิดเดิมนั้นความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่มีประโยชน์เป็นการทำลายล้าง ความขัดแย้งทำให้ผลสัมฤทธิ์ของงานต่ำ ทำให้ความคิดเฉื่อยชาและไม่สร้างสรรค์ วิธีแก้ปัญหาก็คือ ออกกฎระเบียบกระบวนการที่เข้มงวด เพื่อที่จะทำให้ความขัดแย้งหมดไป แต่ความเป็นจริงแล้วความขัดแย้งยังคงมีอยู่ สำหรับแนวคิดปัจจุบันหากความขัดแย้งมีระดับที่เหมาะสมอาจทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม เป็นสิ่งธรรมดา หากจะหลีกเลี่ยง เพราะมีกลไกบางอย่างที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เช่น ความแตกต่างทางอำนาจ การมีทรัพยากรจำกัด ความหลากหลายในเป้าหมายในสังคม เป็นต้น(สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2547 : 55-56)

ฐานความคิดของสำนักนี้เริ่มต้นจาก คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ที่เรารู้จักกันดีในนามทฤษฎีมาร์กซิสม์ ต่อมาได้มีการพัฒนาแนวคิดต่อโดยจอร์จ ซิมเมล (George Simmel) และพัฒนาสืบต่อไปอีกโดยนักคิดความขัดแย้งสมัยใหม่ อาทิ ราล์ฟ ดาร์เรนดอร์ฟ (Ralf Dahrendorf) และลูอิส โคเซอร์ (Lewis Coser) ดังจะได้นำเสนอต่อไป (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2547 : 56-82)

แนวความคิดของมาร์กซ์

มาร์กซ์ เห็นว่า สังคมมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่อยู่ในระเบียบหรือมีความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับสถาบันทางสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยตรง ความขัดแย้งเป็นกระบวนการหนึ่งในสังคมที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทุกขณะหากปราศจากความขัดแย้งสังคมจะไม่มีชีวิตก้าวหน้า อำนาจก็ตกกันไม่ใช่ความคิดลอยๆ หรือไม่มีตัวตน แต่มันเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นต่างๆ ในสังคม (class conflict) ทั้งนี้การต่อสู้หรือดิ้นรนระหว่างชนชั้นต่างๆ (class struggle) เป็นพลังสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเป็นเช่นนี้เรื่อยๆ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

แนวความคิดของซิมเมล

ซิมเมลมองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งเก่าแก่และหลีกเลี่ยงไม่พ้นเช่นเดียวกับมาร์กซ์ แต่เห็นว่าโครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยกระบวนการที่แยกไม่ออกในความเป็นจริงสองประเภท(แยกได้

เฉพาะทางทฤษฎี) คือ กระบวนการก่อสัมพันธ์ (associative process) และกระบวนการแตกสัมพันธ์ (dissociative process) เขาอธิบายว่า “โครงสร้างอาจเป็นตัวของมันเอง มูลเหตุจูงใจและรูปแบบของมัน เป็นสิ่งที่สอดคล้องอยู่ที่ตัวของมันเอง เพื่อประโยชน์และความเข้าใจโครงสร้างนี้เท่านั้น ที่เราจับมารวมกันภายหลัง โดยมีแนวโน้มนองสองประการเสมอคือ ประการหนึ่งเป็นแนวโน้มนองเอกพันธ์ (monistic) และอีกประการหนึ่งคือ เป็นแนวโน้มนองปรปักษ์กัน (antagonistic)” การที่ซิมเมลเน้นเช่นนี้ ก็เพราะเขายึดถือเรื่องสังคมเป็นสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง แนวความคิดนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อลักษณะสังคมเป็นรูปแบบกระบวนการทางสังคมก็ต้องมีระบบจากความเชื่อนี้ทำให้ซิมเมลค้นหาผลลัพธ์ของความขัดแย้ง ในทาง เป็นการสืบเนื่องมากกว่าที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลง ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า “ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่มุ่งแก้ไขปัญหา การแบ่งเป็นสองพวก (dualism) อันเป็นวิธีทางบรรลุถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบางอย่าง แม้ว่าบางครั้งจะต้องมีการทำลายล้างอีกฝ่ายหนึ่งก็ตาม เหตุผลเช่นนี้ก็คล้ายกับการแสดงอาการของโรคร้ายในสิ่งมีชีวิต แล้วกำจัดโรคร้ายนั้นเสีย (เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ต่อไปได้)”

เท่าที่กล่าวมาจะเห็นว่ามาร์กซ์กับซิมเมลเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความดายนัน และการหลีกเลี่ยงไม่พ้นความขัดแย้งในระบบสังคม แต่แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของสังคมของเขาต่างกัน คือ มาร์กซ์เน้นผลการแบ่งแยกของความขัดแย้ง แต่ซิมเมลเน้นผลบูรณาการของความขัดแย้ง มาร์กซ์มุ่งแสดงเงื่อนไขที่ความขัดแย้งรุนแรงจะเกิดขึ้น แต่ซิมเมลมุ่งหาเงื่อนไขที่จะทำให้ความขัดแย้งกว้างขวาง และมาร์กซ์มุ่งหาสาเหตุของความขัดแย้งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคม ส่วนซิมเมลมุ่งความสนใจไปที่รูปแบบและผลกระทบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ความคิดที่แตกต่างของมาร์กซ์และซิมเมล เมื่อรวมกันเข้าแล้วจะทำให้ได้ข้อความเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของความเข้มข้น และผลกระทบของความขัดแย้งที่มีต่อสังคม ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในแง่สาเหตุของความขัดแย้ง มาร์กซ์กล่าวว่ามาจากการแบ่งปันทรัพย์สินที่ไม่เสมอภาคกัน ส่วนซิมเมลอ้างว่ามาจากสัญชาตญาณการต่อสู้ ในเรื่องความเข้มข้นทั้งมาร์กซ์และซิมเมลเห็นพ้องกันว่า ขึ้นอยู่กับความสมานฉันท์ภายในของแต่ละกลุ่มกลุ่มกรรม โดยทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ระบุสภาพเงื่อนไขทางโครงสร้างของระบบสังคมที่อาจมีผลต่อความเข้มข้นของการขัดแย้งระหว่างกลุ่มปรปักษ์ได้ สำหรับผลกระทบของความขัดแย้ง มาร์กซ์เห็นว่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของสังคม ส่วนซิมเมลเห็นว่าผลของการขัดแย้งจะทำให้มีความต่อเนื่องของระบบสังคม

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ข้อความที่มีความขัดกันของทั้งสองท่านนั้น แม้จะกล่าวในเรื่องเดียวกัน เช่น ซิมเมลบอกว่าหากเป้าหมายของกลุ่มกรรมมีความขัดแย้งแล้ว กลุ่มขัดแย้งจะพยายามประนีประนอมกันมากกว่าต่อสู้กัน แต่มาร์กซ์กับเห็นตรงข้ามว่าหากชนชั้นใดได้ตระหนักใน

ผลประโยชน์ที่แท้จริงของตนแล้ว ความขัดแย้งรุนแรงจะเกิดขึ้น (จึงไม่สามารถประนีประนอมได้) กลายเป็นข้อถกเถียงว่าใครถูกใครผิด จากเหตุดังกล่าว นำไปสู่ความพยายามที่จะพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งจากนักคิดทั้งสอง จนเกิดนักคิดความขัดแย้งสมัยใหม่ขึ้นคือ ราล์ฟ ดาห์เรนคอร์ฟ และลูอิส โคเซอร์

แนวความคิดของดาห์เรนคอร์ฟ

แนวคิดของดาห์เรนคอร์ฟเป็นทฤษฎีที่เรียกว่า “ทฤษฎีการขัดแย้งเชิงวิภาษวิธี” (dialectical conflict theory) เป็นสายที่เน้นความขัดแย้งเป็นมูลฐานของปรากฏการณ์ทางสังคมตามแนวทางของมาร์กซ์ ทฤษฎีความขัดแย้งของดาห์เรนคอร์ฟให้ชื่อโมเดลว่า dialectical conflict perspective ในทัศนะของดาห์เรนคอร์ฟ องค์การสังคมคือ imperatively coordinate association (ICA) องค์การนี้มีขนาดต่างๆ อย่างองค์การสังคมโดยทั่วไป ตั้งแต่กลุ่มสังคม ชุมชน ไปจนถึงสังคมมนุษย์ องค์การแต่ละขนาดประกอบด้วยบทบาทจะมีอำนาจบังคับผู้อื่นจำนวนหนึ่ง ดังนั้น ในสายตาของดาห์เรนคอร์ฟ องค์การสังคมหรือ ICA ของเขาเป็นเรื่องของความสัมพันธ์อำนาจ และอำนาจในองค์การถือได้ว่าเป็นสิทธิอำนาจ (authority) เพราะบทบาทเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับกันในองค์การ ดังนั้น ความเป็นระเบียบของสังคมจะดำรงอยู่ได้ก็โดยการพยายามซ่อมบำรุงกระบวนการสร้างความสัมพันธ์แห่งสิทธิอำนาจนั้นเอาไว้ สาเหตุของการขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการที่บางครั้งอำนาจมีอยู่น้อย หายาก กลุ่มย่อยต่างๆ ใน ICA จึงต้องแข่งขันต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจอันหายากนั้น

แนวความคิดของโคเซอร์

ทฤษฎีความขัดแย้งของโคเซอร์ได้ชื่อว่าเป็น conflict functionalism หรือ “การขัดแย้งเชิงหน้าที่” เป็นสายที่เชื่อมความขัดแย้งเข้ากับการทำงานประสานกันระหว่างส่วนต่างๆ ในสังคม โคนเป็น การดำเนินตามแนวของซิมเมิล ซึ่งทำให้เห็นว่า ความขัดแย้งนั้นมีได้มีแต่ผลเสียเพียงอย่างเดียว แต่มีผลในทางสร้างสรรค์ มีผลในทางที่ดีได้ด้วย ตามความคิดของโคเซอร์ องค์การทางสังคมซึ่งหมายรวมถึงสังคมมนุษย์ด้วย มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง โลกทางสังคมเป็นระบบอย่างหนึ่ง อันประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์แนบเนื่องกัน ประการที่สอง ระบบสังคมทั้งหมดต่างก็ไร้ดุลยภาพ มีความตึงเครียดและความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างหน่วยต่างๆ ที่สัมพันธ์กันนี้ ประการที่สาม กระบวนการทางสังคมต่างๆ ภายในหน่วยหรือระหว่างหน่วยของระบบดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไขต่างๆ เพื่อที่จะซ่อมบำรุงเปลี่ยนแปลง เพิ่มหรือลดบูรณาการและความสามารถปรับตัวของระบบ และประการสุดท้าย กระบวนการทางสังคมหลายอย่าง เช่น ความรุนแรง ความเห็นคัดค้าน ความเบี่ยงเบน และความขัดแย้ง ซึ่งถือเป็นการทำลายระบบนั้น ใน

ขณะเดียวกันและภายใต้เงื่อนไขบางอย่างอาจเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนสร้างสรรค์บูรณาการและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของระบบได้ด้วย (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2547)

4.3 ความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง

สำหรับความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2540: 39-41)อาจมองเห็นเป็นกระบวนการสองอย่างที่คาบเกี่ยวกัน กระบวนการทั้งสองอย่างคือ ความขัดแย้งและความกลมเกลียว (เช่น ความร่วมมือกัน การสนับสนุนส่งเสริมกัน หรือการเห็นสอดคล้องกันเป็นต้น) กระบวนการทั้งสองจะปรากฏอยู่นานเท่าที่คนยังติดต่อพบปะกันอยู่ เมื่อคนตั้งแต่สองคน(หรือกลุ่มคน) หรือมากกว่าสองคนต้องมาติดต่อพบปะกัน แต่ละฝ่ายอาจสร้างความสัมพันธ์ เบื้องต้นด้วยความขัดแย้ง หรือด้วยความกลมเกลียว ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความขัดแย้ง ก็อาจมีความกลมเกลียวระยะสั้นๆเกิดขึ้นเช่น การตกลงถึงกติกาที่จะใช้สู้กัน หรือการตกลงกันว่าตกลงกันไม่ได้ ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความกลมเกลียว ก็จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้น อย่างน้อยก็เป็นการแข่งขันกัน เพื่อจะคบหรือติดต่อกับคนที่ตนเองอยากคบด้วย

ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับองค์กรหรือกลุ่มระหว่างองค์กรต่างๆ หรือกลุ่มต่างๆ ระหว่างองค์กรกับสมาชิกขององค์กรนั่นเอง หรือระหว่างสมาชิกกับสมาชิกในองค์กรเดียวกัน ความขัดแย้งปรากฏให้เห็นเมื่อคนสองคนหรือมากกว่าสองคน (หรือกลุ่ม) ต้องการจะเป็นเจ้าของสิ่งเดียวกันไม่ได้ ยืนหยัดในจุดประสงค์ที่ไม่ไปด้วยกัน หรือใช้วิธีการที่ไปด้วยกันไม่ได้ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ความขัดแย้งแบ่งออกเป็นสองแบบคือ ความขัดแย้งภายใน (inner conflict) และความขัดแย้งภายนอก (outer conflict) ความขัดแย้งภายในเป็นความยากลำบากของคนที่จะตัดสินใจเลือกสิ่งของที่มีคุณค่าที่ไปด้วยกันไม่ได้ หรือเป็นความขัดแย้งขององค์ประกอบภายในตัวบุคคลเอง เช่น ใจบอกว่าอยากได้แต่สามัญสำนึกบอกว่าไม่ควรทำ เป็นต้น ส่วนความขัดแย้งภายนอกนั้นเกี่ยวข้องกับการไปด้วยกันไม่ได้ ระหว่างบุคคลกับคนอื่นหรือกับกลุ่มอื่น

ในกระบวนการขัดแย้งนั้นกระบวนการโต้ตอบ (reaction process) นับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เช่น ฝ่าย ก. รับรู้ ซึ่งอาจผิดหรือถูกก็ได้กำลังถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือจะถูกทำอันตรายโดยฝ่าย ข. ดังนั้นจึงดำเนินการเพื่อป้องกันตนเอง การกระทำของฝ่าย ก. ทำให้ฝ่าย ข. รู้ว่าฝ่ายตนจะถูกคุกคามหรือถูกทำร้าย ดังนั้นฝ่าย ข. ก็จำเป็นต้องกระทำอะไรเพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากการกระทำของฝ่าย ข. ทำให้ฝ่าย ก. มั่นใจว่าความคิดของฝ่ายตนในตอนแรกนั้นถูกต้องแล้ว นั่นคือความคิดที่ว่าจะถูกฝ่าย ข. คุกคามหรือทำร้าย ดังนั้นจึงต้องกระทำอะไรเพื่อป้องกันตนเองให้มากยิ่งขึ้นไปอีก การกระทำของทั้ง

สองฝ่ายทำให้ความขัดแย้งรุนแรงและเข้มข้น เมื่อต่างฝ่ายต่างก็เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งคุกคาม แต่ละฝ่ายก็ไม่มีทางเลือก นอกจากจะสู้กันจนกระทั่งอีกฝ่ายหนึ่งยอมจำนนแท้ที่จริงแล้วการรับรู้ว่าคุณจะถูกคุกคามหรือถูกทำร้ายนั้นมักจะเกิดจากความคิดความรู้สึกว่าจะเกิด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความวิตกกังวล ความมีอคติ รังเกียจ ความกลัว มากกว่าจะเกิดจากการถูกคุกคามหรือถูกทำร้ายจริงๆ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มนั้น เราไม่ได้พิจารณาว่าความสัมพันธ์นี้มีความขัดแย้งหรือไม่ แต่เรามักจะสรุปว่ามีความขัดแย้ง ปัญหาอยู่ที่ว่าแต่ละฝ่ายจะจัดการกับความขัดแย้งอย่างไร ใช้ความรุนแรงโดยมุ่งทำลายกัน หรือใช้กฎเกณฑ์ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกัน การมองความขัดแย้งในองค์การต่างๆ ไปรวมทั้งองค์การทางการเมืองมักจะพิจารณาอย่างนี้

ถ้าหากสองประเทศอ้างสิทธิครอบครองเกาะๆหนึ่ง ความขัดแย้งก็เกิดขึ้น ในการแก้ปัญหานี้อาจทำได้โดย การที่ประเทศหนึ่งยกเลิกการอ้างสิทธิครอบครอง หรือตกลงจะแบ่งเกาะออกเป็นสองส่วน หรือตกลงจะทำสงครามกัน ถ้าประเทศ ก. ประกาศยกเลิกการอ้างสิทธิครอบครอง ความขัดแย้งก็จะสิ้นสุด ถ้าทั้งสองประเทศตกลงที่จะรบกัน ความขัดแย้งเกี่ยวกับสิทธิครอบครองจะคงมีต่อไป แต่จะไม่มี ความขัดแย้งเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา เพราะได้ตกลงที่จะรบกันแล้ว หากทั้งสองประเทศไม่ประสงค์จะรบกันต่อไป ก็อาจทำสัญญาสงบศึก ถ้าทั้งสองประเทศมีกำลังเหลือพอๆกัน ความรุนแรงและการคุกคามจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าในการสงบศึกนั้น ทั้งสองประเทศมีกำลังรบเหลือไม่เท่ากัน ฝ่ายที่มีกำลังมากก็จะข่มขู่ฝ่ายที่มีกำลังน้อยกว่าให้ตกลงยินยอม

การเมืองมุ่งจะก่อให้เกิดความกลมเกลียวในสังคม มาตรการหรือเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดความกลมเกลียวนั้นอาจด้วยการบังคับหรือการอาสาสมัคร อาจด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ในสถานการณ์ขัดแย้งนั้นถ้าฝ่ายหนึ่งใช้กำลังและอีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้ การยอมแพ้ก็เป็นการตกลงให้เกิดความกลมเกลียว แต่โดยการบีบบังคับ ดังเช่น สิบสามรัฐแรกที่รวมตัวกันเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาที่หาศัตรูร่วมคืออังกฤษ และผลก็ตามมาคือมีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างความกลมเกลียว สงครามกลางเมืองในอเมริกา ระหว่างฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ แม้จะไม่มีศัตรูร่วมแต่ก็เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงและเป็นปฏิปักษ์กัน สงครามทำให้เกิดความกลมเกลียวของประเทศในระยะต่อมา กฎข้อตกลง ก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความกลมเกลียว ดังจะเห็นได้จากการล่าอาณานิคมของยุโรป ในเอเชียและแอฟริกา ประเทศในยุโรปจะใช้กำลังสร้างกฎบังคับให้อาณานิคมยอมรับ ข้อตกลงของฝรั่งเศสและอังกฤษกับประเทศไทยในรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตน โกสินทร์ก็เป็นตัวอย่างของเครื่องมือที่จะสร้างความกลมเกลียว ในสังคมปัจจุบัน รัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างความกลมเกลียวและสงบสุขในสังคม แต่รัฐธรรมนูญสร้างโดยผู้ปกครองที่มีอำนาจ เครื่องมือที่ใช้สร้างความกลมเกลียวจะอยู่ได้

นานเท่าไรขึ้นกับเงื่อนไขสองประการ ประการแรกฝ่ายมีอำนาจจะดำรงอำนาจได้นานเท่าไร ประการที่สองฝ่ายไม่มีอำนาจจะอดทนต่อความไม่พอใจทั้งหลายได้นานเท่าไร ระยะเวลาที่ความสัมพันธ์ซึ่งมีความกลมเกลียวจะอยู่ได้นานเท่าไรขึ้นกับเหตุการณ์ก่อนการตกลงว่าทั้งสองฝ่ายมีความพอใจมากน้อยเพียงใด

ถ้าฝ่าย ก. และฝ่าย ข. มีความเข้มแข็งพอกัน และมีความไม่พอใจในความสัมพันธ์เท่าๆกัน แต่ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าถ้าเลิกความสัมพันธ์ต่อกันแล้วจะเกิดผลเสียอย่างใหญ่หลวง ในลักษณะเช่นนี้ความสัมพันธ์ก็อาจมีต่อไปอีกแต่จะมีประสิทธิภาพที่ต่ำ ในอีกสถานการณ์หนึ่ง ถ้า ก. มีอำนาจและมีความพอใจในความสัมพันธ์กับ ข. แต่ ข. ไม่พอใจและอ่อนแอความสัมพันธ์แบบนี้จะอยู่ต่อไปได้นานโดย ก. จะอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าและบีบบังคับให้ ข. ตกลงหรือปฏิบัติตาม ความสัมพันธ์เช่นนี้จะมีความขัดแย้งมากมาย มีความตึงเครียดและมีเหตุที่จะส่งผลกระทบต่อความขัดแย้ง ฝ่าย ข. จะสะสมความไม่พอใจให้มากยิ่งขึ้นและจะระเบิดออกเมื่อถึงจุดหนึ่งแม้ว่าฝ่าย ข. จะมีกำลังไม่เท่ากับฝ่าย ก. ก็ตาม การระเบิดออกของฝ่าย ข. เป็นการแสดงว่าความสัมพันธ์สิ้นสุดลง แม้จะมีอัตราการเสี่ยงสูงก็ตาม ในทางตรงกันข้ามถ้าหากความสามารถหรือกำลังของฝ่าย ข. ยังต่ำอยู่ ความไม่พอใจก็อาจค่อยๆ ลดลงตามเวลาที่ผ่านไป เวลาเป็นเครื่องช่วยในการแก้ไขความขัดแย้งให้ง่ายขึ้น

ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้ให้คำจำกัดความของ “การเมือง” ว่า การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ไว้อย่างน่าสนใจว่า (อ้างถึงใน ชลัท ประเทืองรัตนา 2542: 9)

...การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง น่าจะเป็นคำจำกัดความที่ดีที่สุดในทัศนะของผู้เขียน แน่นอนนักรัฐศาสตร์หลายคนแย้งว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องของความขัดแย้งอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการประนีประนอม (compromise) ด้วยการประนีประนอมเกิดจากอะไร การประนีประนอมเป็นผลของความขัดแย้งที่ตกลงกันได้ แต่ความขัดแย้งทุกเรื่องไม่ใช่จะนำไปสู่การประนีประนอมทุกครั้งไป แม้รัฐจะใช้อำนาจตัดสินใจว่าใครจะได้อะไร เมื่อใด และอย่างไร ลงไปแล้ว และถ้าคิดตามทฤษฎีเมื่อรัฐใช้อำนาจไปแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องยอมรับข้อตัดสินใจก็ตาม แต่ในทางความเป็นจริง รัฐไม่สามารถจะใช้อำนาจ ซึ่งถึงแม้จะชอบธรรม ตัดสินแล้วคนจะยอมรับและไม่มีความขัดแย้งกันต่อไป ตรงกันข้ามความขัดแย้งย่อมจะมีอยู่เสมอ

บางคนอาจแย้งว่า มีหลายเรื่องที่คนเรากดดันกันได้โดยไม่จำเป็นต้องมีความขัดแย้งกันก่อน แล้วจึงประนีประนอมยอมมาทำความตกลงกัน แต่กรณีนี้น้อยมาก และเราไม่ถือว่าเป็นการเมือง เพราะถ้าคนเราไม่ขัดแย้งกันแล้ว มีความจำเป็นใดต้องมีรัฐและอำนาจรัฐ มนุษย์คงจะอยู่ในสภาวะอันสันติสุขถาวร ซึ่งไม่มีในโลก...

อย่างไรก็ตาม นักรัฐศาสตร์บางท่านมองว่าการเมืองไม่ได้จำกัดวงแต่ การช่วงชิง อำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์ที่ไม่สมหวังเลยแปรเปลี่ยนเป็นความขัดแย้งเท่านั้น การเมืองยังเกี่ยวข้องกับ เรื่องอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์ ที่มีการประนีประนอมกันได้ ซึ่งการถกเถียงกันในประเด็นนี้ มีมานานและยังคงดำรงอยู่

4.4 ความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นประเด็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะนำเสนอใน ประเด็นย่อย อันประกอบด้วย ความหมายความขัดแย้งทางการเมือง สาเหตุของความขัดแย้งทาง การเมือง ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง และแนวทางแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 ความหมายของความขัดแย้งทางการเมือง

จากคำจำกัดความของการเมืองที่ว่า “เป็นกิจกรรมของบุคคลในอันที่จะจัดปัญหาหรือ จัดการกับความขัดแย้งสาธารณะ การจัดสรรแบ่งปันหรือประสานประโยชน์ทรัพยากรหรือสิ่งที่มี คุณค่าให้แก่กลุ่มและบุคคลตามโอกาสและความสำคัญของกลุ่มและบุคคลนั้น เพื่อความคงอยู่และ สวัสดิภาพของสังคมโดยรวม” แล้ว ปัญหาการเมืองจึงเป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่มีผลกระทบ ต่อสาธารณะ หรือปัญหาของระบบการเมือง ที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 2544: 7)

การเมืองเป็นเรื่องของการแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม สตีเฟน แอล แวสบี (อ้างถึงใน ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 8) กล่าวว่าที่ใดก็ตามที่มีการเมือง ที่นั่นจะมีความขัดแย้ง และที่ใดก็ตามที่ มีเรื่องต้องพิจารณาที่นั่นก็มักมีนักการเมือง ที่ใดไม่มีความขัดแย้งเลยที่นั่นไม่มีการเมือง ความขัดแย้ง ไม่ได้จำกัดแต่เฉพาะในการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองเท่านั้น แต่รวมถึงกลุ่มและบุคคลอื่นๆด้วย

ควินซี ไวท์ (Wright, 1990: 22 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพะ: 20) กล่าวถึง ความขัดแย้งทาง การเมือง (political conflict) ว่า เป็นความขัดแย้งที่แต่ละกลุ่มแย่งกันเป็นผู้กำหนดนโยบาย

สำหรับในทางรัฐศาสตร์แล้วกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งนั้นเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของ การเมือง ซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ แต่หากมองโดยรวมตามทฤษฎีระบบของ David Easton (1967: 37 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพะ 2543: 11) ที่ว่า กิจกรรมที่อยู่ในเขตแดนของระบบ การเมือง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า (value) ให้แก่สังคมโดยมีอำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามการจัดสรรนั้น ฉะนั้นความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของการแข่งขันหรือ การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มีคุณค่า และระดับที่เหนือขึ้นไปก็คือ การต่อสู้เพื่อการให้ได้มาซึ่งการเป็นผู้

จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า เช่น ความมั่นคง เกียรติยศ และอำนาจในสังคมการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการกระจายแจกจ่ายสิ่งที่มีคุณค่า เช่น ผลประโยชน์หรือตำแหน่ง เป็นต้น อย่างไม่เท่าเทียมทั่วถึง จนอาจก่อให้เกิดความคับข้องใจ และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ในที่สุด

จุมพล หนิมพานิช (2543: 146-147) กล่าวว่า ทุกครั้งเมื่อพูดถึงการเมืองในองค์การก็จะพูดถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ แล้วนำอำนาจที่ได้มาไปแสวงหาผลประโยชน์ไปปกป้องผลประโยชน์ (หรืออาจใช้ไปในการปกป้องผลประโยชน์) แต่เนื่องจากผลประโยชน์หรือทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด จึงมักทำให้ฝ่ายที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์ ไม่ยอมที่จะสูญเสียผลประโยชน์ง่ายๆ ตรงนี้จึงนำไปสู่ความขัดแย้งในองค์การ

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น ความขัดแย้งจึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องของอำนาจ โดย Louis Kriesberg (1973: 56) ให้ความเห็นว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันของอำนาจเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของความขัดแย้ง เพราะเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการขัดแย้งตั้งแต่จุดกำเนิดจนกระทั่งสิ้นสุด ระดับของอำนาจที่แตกต่างกันนี้เป็นผลให้คู่กรณีเริ่มตระหนักถึงความแตกต่างดังกล่าว และยังทำให้มีการแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมกัน หรือการพยายามยุติความขัดแย้งนั่นเอง ความขัดแย้งทางการเมืองส่วนใหญ่เกิดจากการแสวงหาอำนาจเหนือกว่ากัน หรือการไม่พอใจในการปกครองของอีกฝ่ายหนึ่ง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการขัดแย้งทางการเมืองไว้หลากหลาย แต่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกำหนดความหมายของความขัดแย้งทางการเมืองคือ ความขัดแย้งที่เกิดจากบุคคลสองฝ่ายหรือสองกลุ่มได้กระทำขึ้นอันเนื่องมาจาก ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์ และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง ทำให้มีผู้มีส่วนได้และผู้มีส่วนเสีย ซึ่งต่างก็แสดงทัศนคติของพวกเขาให้เห็นว่า บุคคลอื่นหรือความต้องการของเขาไม่ได้รับการตอบสนอง และไม่สามารถตกลงกันได้ให้เป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่ายได้ ส่งผลให้เกิดการเป็นปรปักษ์ต่อกัน

4.4.2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง

จากการศึกษาความหมายของความขัดแย้งทางการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง ประกอบกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ทำให้พบถึงสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองว่ามีหลายสาเหตุด้วยกัน สำหรับงานวิจัยนี้มองว่าความขัดแย้งทางการเมืองมีสาเหตุมาจาก ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล

หลุยส์ เอ. โฟแมน (Louis A. Froman, JR. อ้างถึงใน ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 9) ได้อธิบายว่า การเมืองคือ การแบ่งปันส่วน ที่ทำให้เกิดผู้ได้เปรียบและเสียเปรียบบุคคลย่อมจะมีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและความต้องการของเขาจะสนองออกมาโดยผ่านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ถ้าความต้องการของคนหนึ่ง ขัดกับความต้องการของคนอื่น การแข่งขันหรือความขัดแย้งก็เกิดขึ้น

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากบุคลิกภาพ ผู้ที่มีบุคลิกภาพค่อนข้างก้าวร้าว ย่อมจะเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย โคนเฉพาะกับบุคคลที่มีความรู้สึกไว (Desler 1982: 285) ซึ่งความขัดแย้งของบุคคล ย่อมมีผลต่อความขัดแย้งขององค์การ โดยส่วนรวมด้วย เพราะบุคคลเป็นองค์ประกอบขององค์การ (Thurkettle and Jones 1978: 39 อ้างถึงใน ศาสวัต พงษ์แพ 2543: 15)

ในองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภา อบต. ที่มีพื้นฐานต่างกัน ในหลายๆ ด้าน เช่น การรับรู้ทางการเมืองที่ต่างกัน การมีความเชื่อและค่านิยมทางการเมืองที่ต่างกัน สภาพภูมิหลังทางการเมืองของแต่ละคนต่างกัน การมีเป้าหมายและการมีความรู้สึกทางการเมืองที่แตกต่างกัน เมื่อมาทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น โดยเฉพาะสมาชิกสภา อบต. เมื่อมีความรู้สึกที่ขัดแย้งกันเนื่องจากความไม่พอใจที่เป็นคู่แข่งตั้งแต่การสมัครรับเลือกตั้ง ความรู้สึกนี้ได้ติดเข้าไปในสภา อบต. ด้วย เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดความขัดแย้งที่ต่อเนื่อง แม้ว่าจะมาจากหมู่บ้านเดียวกันก็ตามและการที่ นายก อบต. และสมาชิกสภา อบต. บางคน มีวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่ากัน ทำให้ขาดการยอมรับจากข้าราชการส่วนท้องถิ่นและบรรดาสมาชิกด้วยกันเอง ที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าด้วย อันนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองที่มาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง

2) ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างถึงใน พรนพ พุกกะพินธุ์ 2542: 158) ยอมรับว่าความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคลพบได้ทุกหนทุกแห่งในสังคม ความขัดแย้งเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการจะดำเนินการให้บรรลุความปรารถนาของตน เกิดปะทะกับการต่อต้านของอีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายๆกลุ่ม ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการมีทรัพยากรหรือรางวัลอย่างจำกัด ซึ่งการที่คนหนึ่งได้รับทำให้อีกคนหนึ่งไม่ได้รับ การที่คนหนึ่งสามารถบรรลุความปรารถนาของตนเองในสภาพที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด ทำให้ผู้นั้นมีอำนาจมากขึ้น ความขัดแย้งทั้งหลายไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การต่อสู้กัน เวเบอร์ถือว่าการแข่งขัน (competition) เป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้ง ในการแข่งขันนั้นจะมีกฎหรือกติกา

ที่ทุกฝ่ายยอมรับ การชนะคือ การได้รางวัลหรือประโยชน์ ไม่ใช่การทำลายล้างคู่ต่อสู้ ความขัดแย้งถ้าหากเกิดขึ้นในระยะเวลายาวนานจะทำให้เกิดการแบ่งอำนาจของบุคคลในสังคม

เชียวซาอู อาศูวัฒนกุล (2538: 267) เห็นว่า บุคลากรหรือหน่วยงานต่างๆภายในองค์การมักจะมีการเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวกับการแข่งขัน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรขององค์การที่มีค่อนข้างจำกัด เช่น ในเรื่องของงบประมาณ วัสดุ หรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มหรือหน่วยงานของตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการสภาพเช่นนี้จะเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นมาได้ เพราะว่าการแข่งขันทรัพยากรเช่นนี้จะมรฝ่ายหนึ่งได้ทรัพยากรเพิ่มหรือเป็นฝ่ายชนะ แต่อีกฝ่ายหนึ่งจะได้ทรัพยากรลดลงหรือเป็นฝ่ายแพ้และนำไปสู่ความไม่พึงพอใจขึ้นมาได้ ซึ่งจะเป็นสาเหตุของความขัดแย้งตามมานั่นเอง

ในทางการเมืองความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่างๆ แข่งชิงผลประโยชน์ที่มีค่าในสังคม เช่น แข่งตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ในรูปของธุรกิจการค้า เป็นต้น แต่ความขัดแย้งจะรุนแรงมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกฎระเบียบและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละสังคมด้วย ถ้าเป็นสังคมค่อยพัฒนา การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็ง กลุ่มที่ไม่พอใจมีอยู่มากกลุ่ม และรัฐบาลไม่มีอำนาจมากพอ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรง เพราะแต่ละกลุ่มต่างก็เรียกร้องที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มตน(กนลา สุขพานิช-ขันทปราบ อ้างถึงใน ประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 8) ลักษณะของความขัดแย้งทางการเมือง ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการครอบครอง ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแสวงหาแข่งขันผลประโยชน์จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งพัฒนาออกมาในรูปของการต่อรองประนีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ใช้กำลังรุนแรงก็ได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างหนึ่ง ซึ่งการเมืองท้องถิ่น (local politics) คือ การเมืองระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆ การเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติของการเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำทางการเมืองระดับที่มีอำนาจและอิทธิพลมากหรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (local elites) และผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่น ระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในสภาแห่งชาติ คหบดีหรือผู้มีชื่อเสียง มีบารมีมาก เป็นที่รู้จัก เคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนทั่วไป เป็นต้น ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น

เรื่องที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้ น้ำ อากาศธรรมชาติ หนี้สิน เป็นต้น อาจถูกตัดสินให้ระดับความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น โดยกลุ่มชนชั้นนำของท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากส่วนกลางที่สามารถควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย สามารถจะดำเนินตามกฎหมายของรัฐบาลกลางได้ แต่ก็ปล่อยให้ไปตามบริบทของการเมืองท้องถิ่นหรือตามจารีตประเพณีของท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข 2547: 36)

ในระบบการเมืองท้องถิ่น กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นก็คือ กลุ่มบุคคลที่มาจากกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยตรงนั่นเองที่จะเป็นผู้กระทำการแบ่งสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ เหล่านี้ สิ่งที่มีคุณค่ายังหมายถึงชื่อเสียง เกียรติยศ อีกด้วย สิ่งต่างๆเหล่านี้ โดยทั่วไปมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความต้องการที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่าของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกอื่นๆ ของระบบการเมืองในท้องถิ่น มีอยู่อย่างหลากหลาย ปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นในจุดนี้เอง ถ้าหากการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าไม่ได้รับความพึงพอใจจากทุกฝ่าย ในขณะที่การจะทำให้การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้เป็นไปได้อย่างยุติธรรมก่อให้เกิดความพึงพอใจทุกฝ่ายเป็นไปได้ยากยิ่ง ในที่สุดปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น จากการพยายามแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านั้นนั่นเอง (ศิริศักดิ์ สิริมังคะลา 2533: 63)

ในขณะที่ อบต. มีฐานะเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนในระดับตำบลและเป็นองค์กรที่มีภาระหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และจะดำเนินการจัดหาทรัพยากร ตลอดจนการบริหารการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นในการดำเนินการพัฒนาตำบลตามแผนที่ได้จัดทำไว้ ปรากฏว่าในความรู้สึกของชาวบ้าน กลับมีความรู้ต่อขอบเขตของการพัฒนาท้องถิ่นของตนในระดับหมู่บ้านเสียเป็นส่วนใหญ่ ความสำคัญอันนี้สืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์อันยาวนานของความเป็นชุมชนหมู่บ้านชนบท และวิธีการพัฒนาชุมชนหมู่บ้าน ที่หน่วยราชการไทยใช้มาตลอดยุคของการทำประเทศให้ทันสมัย ภายใต้ระบบการพัฒนาชนบทในหลายทศวรรษที่ผ่านมา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ อบต. ของแต่ละหมู่บ้าน มีหน้าที่ในการเสนอโครงการพัฒนาหมู่บ้านของตน เข้าไปในที่ประชุม อบต. และร่วมวง “แย่งชิง” กันกับหมู่บ้านอื่นๆ (โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ทั้งที่มีลักษณะขัดแย้งต่อสู้กัน และมีลักษณะประนีประนอมยอมความสานประโยชน์กัน) เพื่อให้หมู่บ้านของตน ได้รับส่วนแบ่งในงบประมาณมาให้ได้ หากสมาชิกสภา อบต. คนใดอ่อนแอในบทบาทนี้ หรือไม่สามารถช่วงชิงงบประมาณมาได้ ก็จะมีผลต่อสถานภาพของสมาชิกคนนั้นในหมู่บ้านของตนอย่างรุนแรง สมัยหน้าจะไม่ได้รับเลือกตั้งอีก หรืออาจถูกชาวบ้าน

จับไล่ตั้งแต่ยังไม่หมดสมัยเลยก็เป็นไปได้ (สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540: 2-48)

3) การใช้อำนาจทางการเมือง

การตัดสินใจที่ทำความพอใจให้แก่ทุกคนในระบบการเมืองหนึ่งๆ นั้นมีอยู่น้อยมาก ทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้างได้ยากมากเช่นเดียวกัน นักการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้ไม่เห็นด้วย หรือผู้ไม่ปฏิบัติตามมติการตัดสินใจนั้นยอมรับให้มากที่สุดการพยายามใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตนอยากให้นี้คือ การใช้อำนาจ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวกันอยู่เสมอว่า อำนาจคือหัวใจของการเมือง อำนาจเป็นสมรรถภาพในความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสมรรถนะของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่จะทำใ้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทำตามที่ต้องการ การใช้อำนาจของผู้นำจึงเป็นการสนองตอบความต้องการในแง่ทำให้ตนเป็นที่นิยม นับถือและความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2533: 469)

ประมวล รุจนเสรี (2547: 17) เห็นว่า การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์ โดยได้สรุปทฤษฎี อำนาจทางการเมืองไว้ว่า การเมืองเป็นปรากฏการณ์ในสังคมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างใกล้ชิด มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเมืองได้เลย ไม่ว่าจะเมืองจะดีหรือเลว อำนาจทางการเมืองจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์เสมอ อำนาจทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกกลุ่ม ที่ผู้มีและใช้อำนาจทางการเมืองจะใช้อิทธิพลโน้มน้าว ใช้กำลังบังคับ ช่มชู้ กระทำหรือไม่กระทำทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตามที่กำหนด อำนาจทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละฝ่ายต้องการเข้ามาครอบครอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการดำรงรักษาและแสวงหาผลประโยชน์ ตามที่ได้ตั้งจุดหมายไว้

อำนาจและอิทธิพลเป็นเรื่องของสิ่งที่มีคุณค่าในระบบซึ่ง สุจริต บุญบงการ (2546: 3-4) กล่าวว่า สิ่งที่มีคุณค่าอันเป็นที่ต้องการของบุคคลนั้น Lasswell ได้แบ่งไว้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือ อำนาจ การเคารพนับถือ ความถูกต้องและความรัก ส่วนกลุ่มที่สอง เป็นเรื่องของสวัสดิการ อันได้แก่ การกินดีอยู่ดี ความมั่งคั่ง ความรอบรู้และทักษะหรือความชำนาญ การเมืองเป็นเรื่องของความพยายามของเอกชนที่จะแสวงหาและรักษาสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งมักจะมิได้อยู่ไม่เพียงพอดต่อความต้องการของทุกคนในระบบ คนบางคนอาจต้องสูญเสียสิ่งที่ต้องการ บางคนก็ได้รับสิ่งที่ต้องการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการต่อสู้กันทางการเมือง

การได้มาซึ่งอำนาจและการรักษาอำนาจทางการเมืองนั้นขึ้นกับปัจจัยหลายประการ Dahl เห็นว่า ผู้ใดจะมีอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่า หนึ่งเขามีทรัพยากรทางการเมืองอยู่ใน

ครอบครองมากน้อยเพียงใด สองมีความสามารถและทักษะในการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเพื่อการเมืองมากน้อยเพียงใด และในประการสุดท้ายบุคคลนั้นมีความสนใจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

การใช้อำนาจสามารถใช้ได้ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ การใช้อำนาจในรูปของการชักชวน (persuasion) กับการใช้อำนาจในรูปของความกดดัน (pressure) สำหรับการใช้อำนาจในรูปของการชักชวน ได้แก่ การคาดหวัง ข้อเสนอ การให้ข่าวสารข้อมูล การให้การศึกษาและการโฆษณาชวนเชื่อ ส่วนการใช้อำนาจในรูปแบบของการกดดัน ได้แก่ การใช้กำลัง การออกคำสั่ง การสร้างสถานการณ์ และการต่อรอง (จุมพล หนีมพานิช 2547: 115-120) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ใช้อำนาจ ว่ามีจุดประสงค์และคาดหวังกับสิ่งใด จากการใช้อำนาจเหล่านั้น ซึ่งต้องระมัดระวังในผลกระทบของการใช้อำนาจดังกล่าวมาแล้วด้วย

4.4.3 ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง

ผลกระทบของความขัดแย้งมีทั้งด้านสร้างสรรค์และทำลาย แต่สิ่งที่สังคมปรารถนานั้นคือด้านที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่ความขัดแย้งด้านทำลายที่อาจส่งผลกระทบต่อความรุนแรง ทั้งนี้ผลกระทบที่ตามมาขึ้นอยู่กับว่าความขัดแย้งได้รับการจัดการไปในทิศทางใด (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ 2533)

ความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ เช่น ความขัดแย้งในการปรับตัว การสร้างความเหมาะสม การสร้างนวัตกรรม หรือความขัดแย้งในการพัฒนาเมื่อความขัดแย้งเหล่านี้ได้รับการจัดการที่ดีพอหรือเหมาะสมแล้ว ผลที่ตามมาคือ ความสมานฉันท์ การรู้จักแก้ปัญหา หาทางออกและการรู้จักยอมรับคนอื่น ส่วนความขัดแย้งในทางทำลาย ได้แก่ พฤติกรรมทำลายล้าง ความรุนแรง การสร้างศัตรู การแบ่งพรรคแบ่งพวก หากไม่ได้รับการจัดการที่ดีแล้ว มักส่งผลให้เกิดการต่อสู้ ครอบงำ การพยายามเอาชนะกันและกัน และการเลี้ยงถอยของผู้แพ้ (Bercovich, 1984: 10)

นวนลน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) เห็นว่า ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง ที่เกี่ยวกับปัญหาการรับเงินแลกเปลี่ยนประโยชน์กัน ระหว่าง อบต. กับผู้รับเหมาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย โดยข้าราชการในที่ทำกรปกครองอำเภอมีอิทธิพลอย่างมากต่อการทำงานของ อบต. ฝ่ายพัฒนากร นายอำเภอ ปลัดอำเภอ การแย่งชิงผลประโยชน์กันท่ามกลางสมาชิกของ อบต. ที่มาจากการเลือกตั้ง เมื่อประกอบเข้าการแทรกแซงจากกลุ่มอำนาจเดิม นักการเมืองระดับจังหวัด ทำให้ อบต. ขาดความคล่องตัวในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน และไม่อาจปรับการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเขต อบต. ของตนได้

ข้อเท็จจริงที่พบในปัจจุบันคือ อำนาจที่แท้จริงในการปกครองท้องถิ่นอยู่ที่นักการเมือง นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด การกระจายอำนาจให้ประชาชนยังไม่เกิดขึ้น และหากยังไม่เข้าใจ

แก่นแท้ในเรื่องของกระจายอำนาจ โดยคิดแต่ว่าจะกระจายเงินให้มากขึ้นสู่ท้องถิ่น ก็จะนำไปสู่ความแตกแยกของคนในท้องถิ่นได้ง่าย ความขัดแย้งบนพื้นฐานของผลประโยชน์ ระบบผลประโยชน์ในชุมชน จากโครงสร้างของราชการและธุรกิจที่เข้มแข็งเกิดขึ้น ที่มีการรวมศูนย์อยู่ในกลุ่มคนไม่กี่ครอบครัว แต่มีอิทธิพลชี้นำชุมชน อีกทั้งยังคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคณะกรรมการชุมชน ส่งผลให้เกิดความสับสนในการมีส่วนร่วมของประชาชน เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

การมีกลุ่มอิทธิพล ที่ใช้การแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ด้วยความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. กรณีที่มีการยักยอก มีผลทำให้ประชาชนเกิดความประหวั่น และมีความรู้สึก “ไม่อยากจะยุ่งเกี่ยว” และ “ไม่อยากจะเดือดร้อน” นอกจากนี้ผลของการเลือกตั้งยังทำให้เกิดความแตกแยกในพื้นที่โดยฝ่ายที่แพ้และหัวคะแนนจะไม่ให้ความร่วมมือกับ อบต. (นวลน้อย ตรีรัตน์และคณะ 2546: 6-83)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตาม ได้ส่งผลกระทบต่อความสำคัญอย่างยิ่งก็คือผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อการเมืองการปกครองท้องถิ่น ในแง่ของการขาดความเลื่อมใส ขาดศรัทธา นักการเมืองของท้องถิ่นที่มุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวจนทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่กระทำให้เกิดความสร้างสรรค์หรือพัฒนาท้องถิ่น และในที่สุดประชาชนเหล่านั้นอาจไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นก็เป็นได้ (ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา 2533: 180) การที่จะให้การปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นโรงเรียนเพื่อสอนประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน จึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำให้เป็นจริงขึ้นมาได้และอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรจะปล่อยให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษานี้ มองผลกระทบต่อความขัดแย้งทางการเมืองเป็นไปในลักษณะทางลบ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล องค์กรและประชาชนในด้านต่างๆ ผลที่ตามมาของความขัดแย้งดังกล่าวแล้วนั้น สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของความขัดแย้งตั้งแต่ระดับบุคคลไปถึงระดับองค์การ จากสภาพเช่นนี้จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาว่า จะมีวิธีการอย่างไรในการส่งเสริมให้มีความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ และในขณะที่เดียวกันจะลดความขัดแย้งในลักษณะทำลายให้มันน้อยที่สุดได้อย่างไร

4.4.4 แนวทางการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่มีใครปรารถนา แต่หากเกิดขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลดีที่สุดตามมา Arnold และ Fledman ได้กล่าวไว้ว่า ผลของความขัดแย้งนั้น

สามารถที่จะเป็นไปได้ทั้งสิ้นที่เป็นประโยชน์และผลเสีย การจัดการกับความขัดแย้งนั้น ควรเป็นไปได้ในทางที่จะทำให้ผลที่ตามมาเกิดประโยชน์มากที่สุด โดยปราศจากการเป็นศัตรูกันของกลุ่มที่ขัดแย้ง และพฤติกรรมการทำลาย (Amold and Fledman 1983: 526 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพะ: 23) เมื่อใดก็ตามที่เกิดความขัดแย้งขึ้น ไม่ว่าจะป็นระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม การที่ดำเนินการจัดการกับความขัดแย้งนั้น จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถในการคัดแปลง ปรับปรุง นำมาใช้ให้เหมาะกับบุคคลสถานการณ์ สาเหตุและพฤติกรรมความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้

อภิญญา รัตนมงคลมาศ (2532: 171) เห็นว่า การแก้ไขความขัดแย้งมีแนวความคิดอยู่ 2 แนวทางคือ

1) การยุติปัญหาโดยการนำข้อกำหนดทางกฎหมาย กฎระเบียบของสังคมมาประยุกต์ใช้ แม้กระทั่งการใช้อำนาจเพื่อให้เกิดการยอมรับข้อยุตินั้นๆ อันเป็นแนวทางของการรักษาสันติภาพ

2) พยายามหาสาเหตุที่เป็นรากเหง้า หรือเป็นธรรมชาติของความขัดแย้งของแต่ละกรณี หาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและตัวปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของปัญหา จนกระทั่งแน่ชัดว่าอะไรเป็นด้านหลัก ด้านรอง เป็นเงื่อนไข แล้วจึงหาวิธีแก้ไขโดยให้เกิดการยอมรับข้อตกลงของกันและกัน โดยคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคู่ของความขัดแย้งเป็นหลัก อันเป็นแนวทางของการสร้างสันติภาพถาวร

โกวิท พวงงาม เห็นว่า การเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต. จะสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้ โดยเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย วิสมลที่ทำการศึกษารื่อง “ความต้องการในวิธีการเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต.” ผลการศึกษาความต้องการของสมาชิก ประกอบด้วยการเรียงลำดับความต้องการได้ดังนี้ (โกวิท พวงงาม 2546 (ช): 128-129)

1) ความต้องการให้สมาชิก อบต. ที่เข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารควรผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

2) ความต้องการให้มีการกำหนดคุณวุฒิแก่ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร อบต.

3) ความต้องการให้สมาชิก อบต. ที่เป็นฝ่ายบริหารแจ้งบัญชีการจ่ายงบประมาณประจำปีแก่สมาชิก อบต. และประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน

4) ความต้องการให้ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน เข้าฟังการประชุมสภา อบต.

นอกจากนี้แล้วสมาชิก อบต. ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยใน อบต. ว่า ต้องการให้สมาชิก อบต. รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และควรให้มีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านต่างๆแก่สมาชิก อบต. และการทำงานของสมาชิก อบต. ควรมีอุดมการณ์เพื่อชุมชนและยึดหลักการมีส่วนร่วม

ซึ่งโกวิทได้เสนอให้เร่งทำความเข้าใจกับหน่วยราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในตำบล รวมทั้งเร่งความเข้าใจกับกลุ่มองค์กรชุมชนเช่นกัน โดยเฉพาะความคิดที่จะทำให้เขามีความรู้สึกร่วมว่า อบต. คือเวทีขององค์กรชุมชนในระดับท้องถิ่นที่คอยจะดูแลและจัดการผลประโยชน์ชุมชนให้แก่ทุกคนในตำบลนั้น สิ่งที่ต้องการอย่างเร่งด่วนคือ การเสริมสร้างให้กลุ่มและองค์กรชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อบต.

ดังนั้น ในการที่จะสานอำนาจกับสมาชิกและคณะกรรมการบริหาร อบต. ตลอดจนผู้มีอำนาจในท้องถิ่นทั้งหลายนั้น การใช้พลังกลุ่มและพลังองค์กรชุมชนจะช่วยให้เกิดการถ่วงดุลขึ้นในตำบล ที่สำคัญที่สุด จะช่วยมิให้กลุ่มผลประโยชน์ในชุมชนได้แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องได้อีกต่อไป โดยเฉพาะกลุ่มอำนาจเก่าอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้รับเหมาในตำบล และผู้มีอิทธิพลในตำบล

นวนน้อย ตรีรัตน์และคณะ (2546) เห็นว่า การดำเนินงานต่างๆของ อบต. จะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน อบต. ประชาชนต้องมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ มีการจัดสรรอำนาจ มีความเท่าเทียมกันของคนในสังคม มีการรวมปัจจัยทางสังคม มีการคุ้มครอง ปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน มีความยืดหยุ่นในโครงสร้างของการทำงานที่ตรวจสอบได้ โปร่งใส และความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วมต้องได้รับการคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินการของ อบต. จะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าหรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่ผู้กระฉิมจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดความเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540) ได้เสนอให้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อบต. ซึ่งหมายถึง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการเข้ามามีอำนาจผ่าน อบต. โดยเสนอเชิงนโยบายดังนี้

1) ต้องพัฒนาชาวบ้าน การพัฒนาชาวบ้านต้องพัฒนาอย่างเชื่อมั่นในศักยภาพ ในการเรียนรู้ของชาวบ้าน เป็นการให้ชาวบ้านเป็นฝ่ายรุก กระบวนการพัฒนาต้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกันกับชาวบ้าน

โดยต้องคำนึงถึง ลักษณะทางการเมือง เพราะกระบวนการทางการเมืองเป็นกระบวนการธรรมชาติในทุกสังคม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร เราต้องศึกษาลักษณะทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะทางจิตสำนึกให้มากขึ้น

2) ต้องพัฒนาคนใน อบต. ทั้งสมาชิกจากการเลือกตั้ง สมาชิกโดยตำแหน่งและข้าราชการ ลูกจ้างใน อบต. การพัฒนาคนใน อบต. จะต้องหมายถึง การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติของคนใน อบต. ให้เปิดกว้าง เข้าใจเจตนารมณ์ของการมี อบต.

3) ต้องพัฒนาข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้าราชการฝ่ายปกครอง ข้าราชการในอำเภอ ยังมีแนวคิดและทัศนคติล้าหลัง ก็จะเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรประชาชน

4) ต้องพัฒนาระบบการเมืองและระบบราชการด้วย ตั้งแต่ในระดับย่อยที่สุดคือ รูปแบบของ อบต. ซึ่งมีปัญหาในตัวเอง ไปจนถึงชุดของความสัมพันธ์กับหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากระบบราชการแล้ว ระบบการเมืองก็จำเป็นต้องถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนด้วย

นอกจากนี้ ในการศึกษาวิจัยของหลายๆ ท่าน (อรพินท์ สพโชคชัย และคณะ(2540), พัทธนิดา แวเนรมิต (2545), ทรงศักดิ์ เรืองศรีมัน (2545), วินัย ชาติทัต (2546), พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภวัฒน์กร วงศ์นวสุ (2546) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารของ อบต. ก็พบปัญหาที่เกี่ยวกับ ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. และในปัจจุบันจะพบว่ามีข่าวสารเกี่ยวกับ ความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำก็สามารถอนุมานได้ว่าในปัจจุบัน อบต. มีปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง ที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงตามมา ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันทั่วถึง และเป็นการเสริมสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในโอกาสต่อไป

5. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

(ปรมิินทร์ อริเดช และคณะ, 2549) ในปัจจุบันการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบทั้งเป็นการจัดการโดยรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือที่เรียกว่าโดยชุมชน ได้ขยายตัว

อย่างรวดเร็วและในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเติบโตเป็นเครือข่ายมากขึ้น รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบที่ถูกคาดหวังว่าเป็นวิธีการที่มีศักยภาพเพราะชุมชนเป็นที่ได้รับผลจากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยตรงไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนต้องเข้าไปมีบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นด้วย ลักษณะที่สำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญ คือ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวเป็นการนำเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนสำคัญในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ในเกาะช้างที่ผ่านมามีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีหลายรูปแบบ และการเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวก็มีหลายระดับ แต่ละรูปแบบ แต่ละระดับก็มีผลสำเร็จที่แตกต่างกัน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการเข้าไปศึกษาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป และควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป

5.1 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในจังหวัดตราด โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากส่วนการดูแลรักษาประเพณีของชุมชนและการกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนตัวอย่าง ได้แก่ ชุมชนบ้านบางเบ้า ชุมชนบ้านสลักเพชร ชุมชนบ้านแจ็กแบ้และชุมชนบ้านสลักคอกแล้ว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านบางเบ้า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ระดับมาก ซึ่งต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านบางเบ้ามีจุดเริ่มต้นในการดำเนินงานมาจากบุคคลในชุมชนที่มีความต้องการและสนใจการจัดการโดยชุมชนเอง

จนสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบให้กับหมู่บ้านอื่นจึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมาก

5.2 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน ส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการที่หน่วยงานทางภาครัฐบาลได้มีการให้ทุนในการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ทำวิจัยก็มักจะนำเอาผู้นำชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยในการทำวิจัยนั้นและด้วยความร่วมมือขององค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนจึงได้รับการสนับสนุนการพัฒนาและช่วยเหลือให้เกิดการจัดการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งได้จากการเลือกตั้งและสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสมัครใจ

5.3 ระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนกลุ่มจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการวิจัย การตลาดหรือนักท่องเที่ยวให้กับกลุ่มท่องเที่ยวและให้การช่วยเหลือในการพัฒนาพื้นที่ ส่วนที่สอง เป็นหน่วยงานภายในชุมชน ประกอบด้วยคณะกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นบุคคลภายในหมู่บ้านและคณะกรรมการท่องเที่ยวและจะมีผู้นำทางวัฒนธรรม เป็นเสมือนกลุ่มที่ปรึกษาของคณะกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน

แนวคิดพื้นฐานการวางแผนจากระดับล่างสู่ระดับบนมีความแตกต่างจากการเติบโตของรายได้ทางเศรษฐกิจ โดยการวางแผนจากระดับล่างสู่ระดับบนจะเน้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สร้างตัวชี้วัดเชิงคุณภาพในการพัฒนาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรมนุษย์และแหล่งท่องเที่ยว

การวัดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการจัดการเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งได้ใช้ข้อเสนอของ Hwan Suk Chris (2005) (อ้างถึงใน มามะ จิตตะสังคะ และคณะ, 2549) คือ

1. การจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ที่ยั่งยืนต้องกำหนดกรอบนโยบายและกระบวนการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วมในทุกๆระดับในระบบงานของฝ่ายรัฐบาล

2.นโยบายการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนควรกำหนดค่านิยมที่สามารถนำไปปฏิบัติทั้งเชิงหลักการและเหตุผล กลยุทธ์เชิงปฏิบัติการ แผนปฏิบัติการและระบบติดตามผลที่มีองค์ประกอบของระบบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เทคโนโลยีและการเมือง

3.การท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนมีเนื้อหาและประเด็นทางการเมืองที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้องมาก จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองในด้านกฎระเบียบที่ครอบคลุมทั้งระดับชาติและระดับภูมิภาค รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร การจัดงบประมาณการศึกษา การสร้างความชำนาญและประสบการณ์

4.การใช้ตัวชี้วัดในการประเมินผลการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสเพื่อที่ได้อย่างถูกต้อง

5.การใช้ตัวชี้วัดจำเป็นต้องให้องค์กรมีส่วนร่วมรับรู้ เพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระยะยาว

6.การใช้ตัวชี้วัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนจะต้องวางระบบการวัดผลที่ถูกต้องและสามารถชี้้นำได้อย่างเกิดผล

7.การใช้ตัวชี้วัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนจะทำหน้าที่เสมือนระบบเตือนภัย ทั้งการเกิดผลกระทบเชิงลบและการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเรื่องต่างๆ อาทิ อัตราการจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อัตราการว่างงาน การสูญเสียรายได้ของชุมชน สัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชน สัดส่วนรายได้และการลงทุนในการอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมต่อระบบการจัดการ จำนวนผู้มาเยือนที่ย้อนกลับมาเที่ยวซ้ำตามฤดูกาล ความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ทิศนะคติของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ทางสังคม การเปลี่ยนแปลงความยืดหยุ่นภายในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของชุมชนที่ล่มสลายอัตราการเกิดขยะมูลฝอยและเกิดมลภาวะความแออัดของชุมชน อัตราการเกิดอาชญากรรม

การวางแผนจากระดับล่างสู่ระดับบนมีความจำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดกลไกบริหารจัดการ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลควรให้การสนับสนุน

การวางแผนจากระดับล่างสู่ระดับบนทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถควบคุมกลไกในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเกิดผล เช่น ในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ นโยบายการรักษาความ

ปลอดภัยให้กับผู้มาเยือนในท้องถิ่น การวางกฎระเบียบข้อบังคับของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดความ ต้องการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การทำหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมของชุมชน

การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและการทำงานของมนุษย์เป็นปัจจัยหลักของผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวในเกาะช้าง มีปัจจัยที่ก่อผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยกัน 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ และปัจจัยด้านการกระทำของมนุษย์ ทั้ง 2 ปัจจัยนี้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญตามมาอีกมาก โดยแต่ละปัญหามีต้นเหตุหรือที่มาจาก 4 มูลเหตุสำคัญ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยว ปัญหาจากเจ้าของพื้นที่ ปัญหาจากผู้ประกอบการหรือนักลงทุน ปัญหาจากผู้ให้บริการและปัญหาด้านระบบการจัดการ

1) ปัญหาจากนักท่องเที่ยว นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ซึ่งมีผลต่อทรัพยากรการ ท่องเที่ยว ปัญหาจากนักท่องเที่ยว ได้แก่

การขาดจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งพฤติกรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยว เป็นการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ความลึกคะนอง เช่น การขีดเขียน หรือสลักข้อความบนต้นไม้ การทิ้งขยะ โดยเฉพาะ ถูพลาสติกและขวดเครื่องดื่ม เป็นต้น

การขาดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นนักท่องเที่ยวขาดความเข้าใจเกี่ยวกับ สถานที่ท่องเที่ยว จึงอาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การเข้าไปถ้ำรูปในโบสถ์วิหาร การแต่งกาย ไม่สุภาพเข้าไปในศาสนสถาน เป็นต้น

ความประมาทเลินเล่อของนักท่องเที่ยว เช่น การมีพฤติกรรมมกง่ายโดยทิ้งก้นบุหรี่บนหญ้าแห้ง อันเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เกิดไฟไหม้ป่าได้ หรือการใช้อุปกรณ์/พาหนะในการท่องเที่ยวที่ไม่ เหมาะสมทำให้แหล่งธรรมชาติเสียหาย เป็นต้น

2) ปัญหาจากเจ้าของท้องถิ่น การขาดจิตสำนึกในสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การหวังประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยการเก็บของป่า เช่น นำกล้วยไม้ป่ามาขายแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และพฤติกรรมบางประการที่เจ้าของท้องถิ่นเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภาษาและ การแต่งกาย เช่น ชาวเขาบางส่วนหันมานิยมแต่งกายตามสมัยนิยมแทนการแต่งกายแบบจารีต

การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมในเชิงพาณิชย์ เช่น การลอกเลียนแบบงานทางศาสนาเพื่อการค้า เป็นต้น

3) ปัญหาจากผู้ประกอบการหรือนายทุน การขาดจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อาทิ การปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำ การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูล การล่าสัตว์เพื่อจำหน่ายเป็นอาหารแก่นักท่องเที่ยว การก่อสร้างอาคารหรือวางหาบเร่งแผงลอยอย่างไร้ระเบียบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

การขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังแต่ผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับมากเกินไป มุ่งกอบโกยผลประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว และขาดความเสียสละเพื่อคำนึงถึงผลประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น การบุกรุกที่สาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล การทะเลาะวิวาทที่บ่อน้ำพุจากโรงแรมเพียงเพราะเห็นว่าเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการลงทุน เป็นต้น

การมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ของผู้ประกอบการ ทำให้เกิดผลกระทบและเสื่อมคุณค่าหรือสูญเสียลักษณะทางธรรมชาติของทรัพยากรการท่องเที่ยวไป เช่น การจัดการให้นักท่องเที่ยวชมหรือถ่ายรูปกับกะเหรี่ยงคอยาวซึ่งไม่ใช่ลักษณะวิถีชีวิตที่แท้จริงของชนเผ่า

4) ปัญหาจากผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการในที่นี้ หมายถึง ผู้ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง มีคฤหาสน์ พนักงาน โรงแรม พนักงานขับรถ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสำคัญ ดังนี้

การขาดจรรยาบรรณที่ดี ผู้ให้บริการบางรายอาจใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การเสนอรายการนำเที่ยวควบคู่กับการจัดหาบริการทางเพศให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น

การขาดจิตสำนึกในความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบละเลยคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและคุณค่าของชุมชนเจ้าของพื้นที่

5) ปัญหาด้านระบบการจัดการ นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากหากมีระบบการจัดการที่ดีและเหมาะสมก็จะทำให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ในทางกลับกันหากการจัดการไม่ดี จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสูญเสียการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดการวางแผนเพื่อการจัดการที่ดี ขาดการกำหนดพื้นที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจนและการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตย” กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่งในสี่จังหวัดคือ ลำพูน สมุทรสงคราม ขอนแก่น สุราษฎร์ธานี และพบว่า การมีรูปการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาของท้องถิ่นและชุมชน มีโครงสร้างการบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงจำนวนหนึ่ง และมีอำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ชุมชนได้โดยอิสระประการหนึ่ง มีผลทำให้ประชาชนมีความสนใจต่อกิจกรรมของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เข้ามีส่วนร่วมในรูปแบบของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระดับสูง แม้ว่าจะยังไม่มี การลงคะแนนเสียงอย่างจริงจังนัก แต่หลังจากการเลือกตั้งผ่านไปแล้ว ประชาชนทั่วไปรู้สึกว่าการบริหารพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่องของตัวเองแทนที่ตนได้เลือกตั้งเข้าไปแล้ว จึงไม่ค่อยได้ติดตาม เสนอความเห็นสม่ำเสมอ และยังไม่ปรากฏว่ามีการทักท้วงและประท้วงการทำงานของ อบต.มากนักในระยะแรก หากมีการเลือกตั้งไปอีก 1 หรือ 2 ครั้ง ก็จะทำให้การตื่นตัวของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

เอกชัย เจริญน้ำ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งพบว่า

1. สมาชิก อบต. มีความเห็นว่าในการกำหนดของ อบต. สมาชิกได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ก่อนที่จะมีการตัดสินใจในนโยบาย
2. กลุ่มผู้นำองค์กรที่ไม่เป็นทางการในชุมชนเห็นว่าได้มีโอกาสให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยทางอ้อม เพื่อให้การกำหนดนโยบายของ อบต. สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง
3. ข้าราชการระดับผู้บริหารในท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ในปัจจุบันยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องให้หน่วยราชการ ในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมกำกับดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนในการบริหารงานของ อบต. โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดการ โครงการต่างๆ และการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อให้ อบต. ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามกฎหมายและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เนื่องจากบุคลากรใน อบต. ยังใหม่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ยังขาดความรู้และความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร อบต.

4.จากการที่กฎหมายมิได้เปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้นำท้องถิ่นที่ไม่เป็นทางการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของอบต.โดยตรง ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้น จะได้รับการยอมรับจากท้องถิ่น และรู้ปัญหาของท้องถิ่นมากที่สุด

5.สมาชิกอบต.ยังไม่เข้าใจต่อ บทบาท อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดโดยเฉพาะยังคุ้นเคยกับการได้รับการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากทางราชการ ในโครงสร้างของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเดิมๆในอดีต ทำให้การแสดงบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของสมาชิกอบต. ยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

นวนน้อย ศรีรัตน์และคณะ (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า (1)ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนค่อนข้างห่างเหิน โดยมีแนวโน้มว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหนึ่งกำลังพัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นระบบราชการมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ต่อประชาชนที่เลวร้ายลง (2)ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น หรือระดับชาติมีค่อนข้างสูง โดยความสัมพันธ์นี้อาศัยความเป็นเครือญาติเพื่อนฝูง และห้วคະແນน (3)ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลและนักธุรกิจมีค่อนข้างสูง อยู่ในลักษณะพึ่งพาและแบ่งปันผลประโยชน์กัน และ (4)ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มข้าราชการ เนื่องจากรัฐยังยึดถือบทบาทในการกำกับดูแลการบริงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงพบว่า อิทธิพลของข้าราชการต่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ยังคงอยู่ในระดับสูง กรณีศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้มีส่วนทางการเมืองระดับชาติ ข้าราชการ และนักธุรกิจ ขณะที่ความสัมพันธ์กับกลุ่มชุมชนและประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ทำให้นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วมแล้ว ความสัมพันธ์เช่นนี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสของการดำเนินงานของท้องถิ่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันและระบบอุปถัมภ์ยังก่อให้เกิดการไม่กล้าเข้าไปตรวจสอบ หรือร้องเรียนแม้ว่าจะพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนอกจากนี้และประชาชนยังมีความเข้าใจกลไกทางกฎหมายในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามงานวิจัยได้พบว่า ถ้าชุมชนมีความเข้มแข็งแล้ว ระดับการมีส่วนร่วมจะสูงและขณะเดียวกันระดับการทุจริตคอร์รัปชันขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต่ำไปด้วย

สิวาพร ชมกรด (2550) ได้ศึกษา “ภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น: ศึกษากรณีในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด” พบว่า ภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชนแตกต่างกัน และในรูปแบบ

อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นแสดงให้เห็นว่าสมาชิกในชุมชนมีการยอมรับในตัวผู้นำชุมชนและผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการชักจูงโน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

เสกสรรค์ ศักขินาคี (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์หมากแข้ง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ อายุ การศึกษา รายได้อาชีพ และความสนใจช่องทางรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (2) ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

ชาติรี โชคดี (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางการเมืองและสังคมที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านประปาและด้านคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า (1) การกำหนดนโยบายด้านประปานั้นปัจจัยด้านการเมืองได้แก่ผลประโยชน์ของผู้บริหาร/สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนเจดีย์ ซึ่งมีผลในแง่ของการเป็นฐานเสียงคะแนนนิยมในสมัยต่อไป ปัจจัยด้านกลุ่มอิทธิพล/กลุ่มผลประโยชน์พบว่ามีผลอยู่บ้างโดยผ่านการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมคือ ความต้องการของชาวบ้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และระบบอุปถัมภ์ มีผลต่อการกำหนดนโยบายด้านประปามากที่สุด (2) กำหนดนโยบายในด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นปัจจัยด้านการเมือง มีผลในแง่ของการเป็นฐานเสียงคะแนนนิยมในสมัยต่อไป ด้านกลุ่มอิทธิพลฯแทบจะไม่มีผลต่อการกำหนดนโยบายในด้านนี้ส่วนปัจจัยด้านสังคม มีผลต่อการกำหนดนโยบายด้านนี้มากที่สุด ที่สำคัญคือมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบกัน

เผด็จ โสมจะบก (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของข้าราชการฝ่ายปกครองในฐานะผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งนายอำเภอ” ซึ่งสมมติฐานว่าปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายอำเภอมีอิทธิพลคืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การเข้าถึงข้อมูลความชอบธรรม สถานภาพทางการเมือง ความมั่งคั่งบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถแล้วทำการศึกษาโดยแบ่งวิธีการออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนแรกเป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายอำเภอโดยทั่วไปมีอิทธิพลในฐานะผู้นำท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารรวมทั้งส่งแบบสอบถามไปให้นายอำเภอทั่วประเทศ จำนวน 288 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของนายอำเภอทั้งหมด ส่วนตอนที่ 2 เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอ 4 อำเภอ เพื่อที่จะทราบว่า นายอำเภอทั้ง 4 คน ใช้ปัจจัยในด้านใดบ้างเพื่อตนมีอิทธิพล ผลการศึกษาพบว่า นอกจากนายอำเภอจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้วนายอำเภอยังมีอิทธิพลในฐานะผู้นำท้องถิ่นอีกด้วย ดังจะ

เห็นได้จากอิทธิพลของนายอำเภอในการจัดงานประเพณีหรืองานประจำปี การพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาทุนเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างการต้อนรับและงานสังคมต่างๆ

จากการที่ผู้นำ เป็นผู้ที่มีความสมบัติและลักษณะที่เด่นเหนือบุคคลธรรมดาในชุมชนหรือสังคม และได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคมแล้ว ผู้นำก็ย่อมจะใช้ความเป็นผู้นำให้บุคคลในชุมชนหรือสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เพราะว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง และมีความจำเป็นสำหรับการเมืองทุกรูปแบบ ซึ่งชุมชนหรือสังคมจะมีประชาชนให้การยอมรับในตัวผู้นำของตนแล้ว ผู้นำของตนซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลจากการยอมรับของสมาชิกในชุมชนแล้วก็จะอาจจะใช้วิธีการชักนำ ชักชวน โน้มน้าว ให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ซึ่งจะเป็นผลให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นโดยมีสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมความเชื่อถือว่าไว้วางใจในตัวผู้นำทำให้เห็นได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้นำอิทธิพล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแน่นอน

อดุลย์ รัสศิริ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาสาเหตุและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา(1)สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง (2)ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง (3)แนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนราชการ ในองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า(1) สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง (2)ผลกระทบความขัดแย้งทางการเมืองได้แก่ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า การใช้อำนาจทางการเมืองและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง (3)แนวทางแก้ไขความขัดแย้งทาง

การเมือง ได้แก่ ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า การใช้อำนาจทางการเมือง และความแตกต่างระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ชาคริตชัย จอมแจ้ง (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าบ่อ อำเภوتاบ่อ จังหวัดหนองคาย” การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น (3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการวิจัยเป็นแบบเชิงพรรณนา ผสมผสานกับการวิจัยเชิงเอกสาร โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 18 คน คณะผู้บริหาร 4 คน และประชาชนชุมชนจำนวน 18 คน

ผลการศึกษา พบว่า(1) สมาชิกสภาเทศบาลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านทางกิจกรรมต่างๆ แต่มีบทบาทน้อยมากและส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจต่อการทำหน้าที่ในสภาเทศบาล โดยให้ความสนใจนโยบายโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด(2) สมาชิกสภาเทศบาลขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและปัญหาระบบอุปถัมภ์เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น(3) สมาชิกสภาเทศบาลควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและได้รับการอบรมด้านการเมืองและการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของอบต.เกาะช้างใต้และเทศบาลตำบลเกาะช้าง

เทศบาลตำบลเกาะช้าง

1.สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเกาะช้าง

ที่ตั้ง ของเกาะช้างห่างจากจังหวัดตราดประมาณ 24 กิโลเมตร และได้แบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ส่วน คือ เทศบาลตำบลเกาะช้าง และ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

1.1 เทศบาลตำบลเกาะช้าง แต่เดิมเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2539 ต่อมายกฐานะเป็น เทศบาลตำบลเกาะช้าง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 ตั้งอยู่ที่ อาคารสำนักงานเทศบาลตำบลเกาะช้าง เลขที่ 39 หมู่ที่ 1 บ้านคลองนนทรี ตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 24 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่ ตำบลเกาะช้างมีเนื้อที่โดยประมาณ 172.30 ตารางกิโลเมตร หรือ 107.687 ไร่

1.3 ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะช้างเป็นภูเขาร้อยละ 90 เป็นที่ราบร้อยละ 10 โดยพื้นที่บางส่วนที่เป็นภูเขาและป่าดิบชื้น ได้ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2525 โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย และอำเภอแหลมงอบ

ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย และตำบลเกาะช้างใต้

ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย และอำเภอแหลมงอบ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

เกาะช้างอยู่ในเขตป่าร้อนชื้น ทำให้มีฝนตกตลอดทั้งปีโดยเฉพาะในช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ระหว่างเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม ฝนจะตกชุกมาก ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 5,500 – 6,500 มิลลิเมตร ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมาซุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน - กันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม - มกราคม

1.5 จำนวนหมู่บ้าน ทั้งหมด 4 หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้น 4,287 คน ดังนี้

4.1 ตารางหมู่บ้านเทศบาลตำบลเกาะช้าง

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)		จำนวนประชากร รวม(คน)	ครัวเรือน
		ชาย	หญิง		
1	บ้านคลองนนทรี	248	220	468	185
2	บ้านด่านใหม่	357	346	703	311
3	บ้านคลองสน	575	559	1,134	559
4	บ้านคลองพร้าว	1,039	943	1,982	1,723
รวม		2,219	2,068	4,287	2,778

ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2553 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 3,219 คน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 การเกษตรกรรม ตำบลเกาะช้าง มีพื้นที่การเกษตรกรรมประมาณ 10,768 ไร่ มีการปลูกพืชส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ทุเรียน เงาะ มะพร้าว ส้มโอ มังคุด ลองกอง เป็นต้น ซึ่งถือเป็นอาชีพเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้กับประชาชนในพื้นที่

2.2 การประมง ประชากรส่วนใหญ่ อาศัยอยู่บริเวณริมทะเล จะมีการทำประมงน้ำตื้น การเลี้ยงปลาในกระชัง เช่น ปลาเก๋า ปลายำสาวท เพื่อประกอบเป็นอาชีพเสริมจากการทำเกษตรกรรม

2.3 การบริการ และ การท่องเที่ยว

การบริการ ปัจจุบันเกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้สนใจมาพักผ่อน จำนวนมาก มีการก่อสร้างที่พัก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น บังกะโล โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร และธนาคาร เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทุกปี

การท่องเที่ยว ตำบลเกาะช้างมีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม หาดทรายที่ขาวน้ำทะเลใสสะอาด ในปัจจุบันนับว่าเป็นที่สนใจอันดับหนึ่งของประเทศ ในด้านการท่องเที่ยวชมทะเล และธรรมชาติต่างๆ ซึ่งมีอยู่ครบครันไม่ว่าจะเป็น

1. หาดทราย ตำบลเกาะช้างมีหาดทรายที่สวยงามและขาวสะอาดความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร มีน้ำทะเลที่ใสสะอาดเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวมาพักผ่อน เช่น หาดทรายขาว หาดไชยเชษฐา หาดคลองพร้าว และหาดไก่อแบ้ เป็นต้น

2. น้ำตก มีน้ำตกที่สวยงามและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่น่าสนใจ จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

- น้ำตกธารมะยม อยู่ที่หมู่ 1 บ้านคลองนนทรี ตำบลเกาะช้าง เป็นน้ำตกที่มีชื่อเสียงที่สุดของเกาะช้าง มีน้ำไหลตลอดปี เป็นน้ำตกขนาดกลาง มี 4 ชั้น ลักษณะเป็นธารน้ำไหลผ่านลงมาเป็นชั้นๆ ตามร่องหิน มีหน้าผาสูง และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาส ในปี พ.ศ.2419 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสในปี พ.ศ.2485 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสในปี พ.ศ.2470 และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 เสด็จประพาส ในปี พ.ศ.2516 ทรงจารึกพระปรมาภิไธยที่หน้าผาน้ำตกชั้นบน

- น้ำตกคลองนนทรี ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านคลองนนทรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเป็นน้ำตกที่มีชั้นเล็ก ๆ ตกจากหน้าผาสูงประมาณ 100 เมตร และเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเกษตรและอุปโภคของประชาชนในหมู่บ้าน

- น้ำตกคลองพลู ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านคลองพร้าว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี น้ำตกจากหน้าผาสูงโจนลงมาเป็นเส้นสูเอ่งน้ำเบื้องล่างมี 3 ชั้น ชั้นแรกเป็นชั้นที่สวยงามที่สุดสูงประมาณ 100 เมตร

3. ปะการัง มีแนวปะการังอยู่ตามเกาะต่างๆ ซึ่งเป็นแนวปะการังน้ำตื้นโดยรอบเกาะช้างและหมู่เกาะต่างๆที่อยู่ใกล้เคียง โดยเฉพาะเกาะช้างน้อย เกาะหยวก และหมู่เกาะรังฯ

3. สภาพสังคม

3.1 การศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 2 โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง

4.2 ตารางโรงเรียนและศูนย์เด็กเล็ก

ชื่อโรงเรียน	ที่ตั้ง (หมู่ที่)	นักเรียน (คน)					อัตรา (คน)		สังกัด
		อนุบาล	ประถม	มัธยม	รวม	ห้อง	ครู	ลูกจ้าง	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก									
1.บ้านคลองพร้าว	4	66(3 ขวบ)	-	-	66	1	-	3	ทต.
2.บ้านคลองนนทรี	2	24(3 ขวบ)	-	-	24	1	-	1	ทต.
โรงเรียนประถมศึกษา									
โรงเรียนอนุบาลเกาะช้าง	2	18	63	-	81	7	6	1	สปช.
โรงเรียนขยายโอกาส									
1.โรงเรียนวัดคลองสน	3	33	127	31	191	14	12	1	สปช.
2.โรงเรียนบ้านคลองพร้าว	4	118	262	83	463	15	9	6	สปช.

- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 4 แห่ง และสำนักงานเทศบาล จำนวน 1 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรศาสนา

- วัด 2 แห่ง
- สำนักสงฆ์ 1 แห่ง
- ศาลเจ้า 2 แห่ง

3.3 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด 30 เตียง 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2)
- สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3)
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4)
- สาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2)
- สำนักงานควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงที่ 3,4,6 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1)
- โรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง (ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4)

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

ทางบก มีถนนติดต่อกันได้ทั้ง 4 หมู่บ้าน มีถนนหลัก 2 สายคือ สายบ้านคลองสน-บ้านสลักเพชร และสายบ้านคลองสน-มาบค้ำควา เป็นถนนทางหลวงชนบท (รพช.) ปัจจุบันได้โอนมาให้เทศบาลรับผิดชอบ

ทางน้ำ มีเรือโดยสารมีบริการทุกชั่วโมง อัตราค่าโดยสารคนละ 80 บาท /เที่ยว ส่วนเรือรับจ้างเหมาบริการ ส่วนใหญ่เป็นเรือที่ใช้บริการในการพาเที่ยวชมเกาะต่างๆ และดำเนินาตู้ปะการัง และเรือเฟอซรีมีบริการ จำนวน 2 แห่ง โดยให้บริการทุกชั่วโมงระหว่างเกาะช้างกับอำเภอแหลมงอบ โดยออกจากฝั่งจังหวัดตราดเที่ยวแรก เวลา 06.00 น. และออกจากเกาะช้างเที่ยวสุดท้ายเวลา 19.00 น.

4.2 การโทรคมนาคม ติดต่อสื่อสาร

ด้านไปรษณีย์โทรเลข ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านด่านใหม่ และหมู่ที่ 4 บ้านไชยเชษฐ มีเจ้าหน้าที่ประจำ 3 คน เปิดบริการทุกวันเว้นวันหยุดราชการ

ด้านโทรศัพท์ องค์การโทรศัพท์ได้ติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะและโทรศัพท์บ้านครบทุกหมู่บ้าน

4.3 การสาธารณูปโภค

ด้านการไฟฟ้า ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้วางสายเคเบิลได้นำน้ำจากฝิ่งอำเภอแหลมงอบมาติดตั้งและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและบริการประชาชน จำนวน 4 หมู่บ้าน ครบทุกครัวเรือน

ด้านน้ำอุปโภคบริโภค ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ในการปลูกพืชและใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ คลอง น้ำตก อ่างเก็บน้ำ เนื่องจากพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร และได้ก่อสร้างประปาหมู่บ้านหมู่ที่ 1 , 3 และ 4

4.4 ความปลอดภัยและบริการ

- หน่วยราชการ ในพื้นที่

1. ที่ว่าการอำเภอเกาะช้าง
2. สถานีตำรวจภูธรเกาะช้าง
3. สำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
4. สำนักงานองค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)
5. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาเกาะช้าง
6. สำนักงานเกษตรอำเภอ
7. สำนักงานสรรพากรอำเภอ
8. สำนักงานพัฒนาชุมชน
9. โรงพยาบาลเกาะช้าง

ในพื้นที่ตำบลเกาะช้าง มีสถานีตำรวจ จำนวน 1 แห่ง คือสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอเกาะช้าง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านด่านใหม่ มีกำลังพลรวม 60 นาย และสายตรวจประจำอยู่ที่ หมู่ที่ 4 บ้านคลองพร้าว บริเวณหาดทรายขาว ไชยเชษฐ์ และมาบคังควาซึ่งสับเปลี่ยนกำลังพลอยู่ประจำ

4.5 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลตำบลเกาะช้าง มีการเตรียมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมี

รถดับเพลิง ขนาดความจุ 4,000 ลิตร	จำนวน 1 คัน
รถบรรทุกน้ำดับเพลิงแบบเอนกประสงค์ ขนาดความจุ 6,000 ลิตร	จำนวน 1 คัน
เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม	จำนวน 5 เครื่อง
พร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิตและลูกบอลดับเพลิง	
เรือสปีดโบ๊ท	จำนวน 1 ลำ

4.6 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ เขาใน คลองพร้าว และคลองพลู
ขยะ กำจัดขยะโดยวิธีคัดแยก และย่อยสลายโดยไม่ใช้ออกซิเจน
ขยะที่กำจัดได้ จำนวน 30 ตัน/วัน

รถยนต์เก็บขยะ 6 ล้อ ขนาดใหญ่ บรรจุ 10 ตัน จำนวน 2 คัน

รถยนต์เก็บขยะ 6 ล้อ ขนาดกลาง บรรจุ 6 ตัน จำนวน 2 คัน

รถยนต์เก็บขยะ บรรจุ 1 ตัน จำนวน 1 คัน

4.7 รายได้ของเทศบาลตำบลเกาะช้าง

รายได้ของ ทต.เกาะช้าง ประจำปีงบประมาณ 2552 เป็นจำนวนเงิน 33,470,340.07 บาท

รายได้ที่ เทศบาลจัดเก็บเอง เป็นเงิน 10,717,594.10 บาท

รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆจัดเก็บให้ เป็นเงิน 15,420,624.97 บาท

เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นเงิน 7,332,340.07 บาท

4.8 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

การรวมกลุ่มของประชาชน

อำนวยการกลุ่มทุกประเภท 15 กลุ่ม แยกประเภทกลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม

- กลุ่มออมทรัพย์ 4 กลุ่ม

- กลุ่มสัจจะ 1 กลุ่ม

- กลุ่มผู้ประกอบการ 1 กลุ่ม

- กลุ่มสหกรณ์ 1 กลุ่ม

- กองทุนหมู่บ้าน 4 กลุ่ม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประกอบด้วย ยุทธศาสตร์หลัก 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคมอยู่ดีมีสุข

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการส่งเสริมการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมของประชาชน
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

โดยมุ่งการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันก็จัดหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่ๆ ที่มีอยู่ให้มีศักยภาพและมีความหลากหลายภายใต้การมีส่วนร่วมและจิตสำนึกของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีศักยภาพและมีมาตรฐาน
2. จัดหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่ๆ
3. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง
4. ฝึกอบรมและรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่เลขที่ 73/6 หมู่ที่ 5 บ้านสลักเพชรเหนือ ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด อยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอเกาะช้างมาทางทิศใต้ระยะทาง 13 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดรวม 93.24 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 58,276 ไร่ 195 ตารางวา

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ได้รับยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 25 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 จัดตั้งให้สภาตำบลเกาะช้างใต้ เป็นองค์การบริหารเกาะช้างใต้ เป็นประธานกรรมการบริหาร (โดยตำแหน่ง) คนแรก และได้เปลี่ยนเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีนายจักรกฤษณ์ สลักเพชร เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนปัจจุบัน (พ.ศ.2548 – พ.ศ.2556)

1.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	พื้นที่ตำบลเกาะช้าง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย อำเภอเกาะกูด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ทะเลอ่าวไทย อำเภอลำปาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอ่าวไทย

1.3 ภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไป เป็นพื้นที่ที่เป็นหมู่เกาะและมีเทือกเขาสูง มีพื้นที่ราบอยู่ประมาณ 15 % ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะพื้นที่เป็นดินเหนียวปนดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูก พืชไร่พืชสวน อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 26 – 30 องศาเซลเซียส อากาศไม่หนาวนัก ฤดูร้อนอากาศร้อนพอสมควร จังหวัดตราดเป็นจังหวัดที่มีความชุ่มชื้นสูง มีฝนตกประมาณ 7 – 8 เดือน มีผลทำให้อุณหภูมิทั่วไปของจังหวัดไม่แตกต่างกันมากแม้ในช่วงที่เป็นฤดูหนาวหรือฤดูร้อน

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

เกาะช้างได้อยู่ในเขตร้อนชื้น ทำให้ฝนตกตลอดทั้งปี โดยเฉพาะช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ระหว่างเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม ฝนจะตกชุกมากปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 5,500 – 6,500 มิลลิเมตร ลักษณะอากาศเป็นแบบมาสุ่ม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน (ก.พ. - พ.ค.) ฤดูฝน (มิ.ย. - ก.ย.) ฤดูหนาว (ต.ค. - ม.ค.)

1.5 จำนวนหมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ แบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ดังนี้

4.3 ตารางหมู่บ้านเกาะช้างใต้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ประชากร		รวม	ครัวเรือน
		ชาย	หญิง		
1	บ้านบางเป้า	290	275	565	455
2	บ้านสลักเพชร	391	354	745	375
3	บ้านเจ๊กแม่	224	203	427	241
4	บ้านสลักคอก	240	242	482	187
5	บ้านสลักเพชรเหนือ	265	257	522	204
รวมประชากรและครอบครัว		1,410	1,331	2,681	1,462

- หมู่ที่ 1 บ้านบางเบา พื้นที่การปกครองจำนวน – ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 60 ก.ม. มี
นายมานพ ประสงค์สิน เป็นผู้ใหญ่บ้าน
- หมู่ที่ 2 บ้านสลักเพชร พื้นที่การปกครองจำนวน – ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 11 ก.ม. มี
นายลำพูน คงบำณ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
- หมู่ที่ 3 บ้านแจ็กแบ้ พื้นที่การปกครองจำนวน – ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 45 ก.ม. มี
นายสมหมาย เครือหนูช เป็นกำนัน
- หมู่ที่ 4 บ้านสลักคอก พื้นที่การปกครองจำนวน – ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 40 ก.ม. มี
นายอเนก มโนรัตน์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
- หมู่ที่ 5 บ้านสลักเพชรเหนือ พื้นที่การปกครองจำนวน – ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัด 43 ก.ม.
มีนายมานพ สังข์หัด เป็นผู้ใหญ่บ้าน

1.6 ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 2,741 คน แยกเป็นชาย 1,410 คน เป็นหญิง 1,331 คน มีจำนวนครัวเรือน
ทั้งหมด 1,462 ครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย 29 คน/ตารางกิโลเมตร

2. ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 15 สาย
ถนนลูกรัง จำนวน 5 สาย สะพาน จำนวน 10 แห่ง แหล่งน้ำดิบที่ใช้มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติและฝาย
ขนาดเล็กสำหรับกักเก็บน้ำภายในหมู่บ้าน มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 1,462 ครัวเรือน พื้นที่ที่ได้รับบริการ
ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 100 ของพื้นที่ทั้งหมด มีโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 25 หมายเลข กด TOT การ์ด
7 แห่ง ชุมสายโทรศัพท์ จำนวน 1 ชุมสาย มีที่ให้บริการด้านไปรษณีย์ จำนวน 1 แห่ง และมีระบบเสียง
ตามสายและหอกระจายข่าวให้บริการประชาชนได้ครอบคลุมร้อยละ 100 ของพื้นที่

หน่วยงานราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ มี 7 แห่ง ได้แก่

1.สถานีตำรวจประจำตำบล	จำนวน	1 แห่ง
2.หน่วยงานอุทยานหมู่เกาะช้าง	จำนวน	3 แห่ง
3.สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน	จำนวน	3 แห่ง
4.โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	จำนวน	1 แห่ง

5. โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	2 แห่ง
6. ศูนย์มาลาเรีย	จำนวน	1 แห่ง
7. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้	จำนวน	1 แห่ง

2.1 การคมนาคม การจราจร

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอ และจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดิน	หมายเลข 3 สายสุขุมวิท ระยะทาง 315 ก.ม.
2. ทางหลวงจังหวัด	สายตราด – แหลมงอบ ระยะทาง 16 ก.ม.
3. ทางหลวงชนบท	เป็นถนนลาดยางแอสฟัลติกส์ 6 สาย ระยะทาง – ม.
4. ทางหลวงชนบท	เป็นถนนลาดยางแคพซีลจำนวน – สายระยะทาง – ม.
5. ทางชนบท	เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 12 สาย ระยะทาง – ม.
6. ทางชนบท	เป็นถนนหินคลุกจำนวน 8 สาย ระยะทาง – ม.
7. ทางชนบท	เป็นถนนลูกรังจำนวน 3 สาย ระยะทาง – ม.

2.2 การประปา

- มีการประปากรรมอนามัย จำนวน 1 แห่ง (ยังไม่เปิดให้บริการ) ที่บ้านสลักเพชรเหนือ ม.5
- มีการประปาขนาดกลาง จำนวน 3 แห่ง (ยังไม่เปิดให้บริการ) ที่บ้านบางเข้ ม.1 ,บ้านสลักคอก ม.4 ,และบ้านเจ๊กแม่ ม.3

2.3 การโทรคมนาคม

- มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 9 แห่ง

สถานที่ตั้ง	บริเวณ ม.1 ในหมู่บ้านบางเข้ จำนวน 3 แห่ง
	บริเวณ ม.2 หน้าบ้านนายสมบูรณ์ หงส์ร้อน
	บริเวณ ม.2 หน้าทำการไปรษณีย์อนุญาตตำบลเกาะช้างใต้
	บริเวณ ม.3 หน้าอนามัยเจ๊กแม่
	บริเวณ ม.4 บ้านนางจ่วน
	บริเวณ ม.5 หน้าอนามัยบ้านสลักเพชร
	บริเวณ ม.5 หน้าบ้านนางสาวยุพิน อินทปราชณี

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 การเกษตร

ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำประมงและทำสวนเป็นหลัก เช่น สวนทุเรียน สวนเงาะ สวนมังคุด สวนมะพร้าว สวนลองกอง สวนส้มโอ และสวนยางพารา ซึ่งถือเป็นอาชีพเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้กับประชาชนในพื้นที่แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่บนเกาะช้างประชาชนก็เริ่มหันมาทำอาชีพค้าขายและธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

3.2 การอุตสาหกรรม

- ปั่นน้ำมัน	จำนวน 2 แห่ง
- โรงกึ่งหุงต้ม	จำนวน 1 แห่ง
- โรงผลิตน้ำดื่มและน้ำแข็ง	จำนวน 5 แห่ง

3.3 การท่องเที่ยว

- โรงแรม	จำนวน 9 แห่ง
- โฮมสเตย์	จำนวน 41 แห่ง
- รีสอร์ท	จำนวน 34 แห่ง
- บังกะโล	จำนวน 26 แห่ง
- เรือนำเที่ยว	จำนวน 30 ลำ
- ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้าน	จำนวน 3 แห่ง
- สินค้าโอท็อป	จำนวน 4 แห่ง

4. ด้านสังคม

4.1 การศึกษา

- มีสถานศึกษาในสังกัด สพฐ. จำนวน 3 แห่ง

(1) โรงเรียนบ้านบางเป้า

- ครู	จำนวน 4 คน
- นักเรียน	จำนวน 86 คน ชาย 42 คน หญิง 44 คน

(2) โรงเรียนวัดวัชคามคชทวีป

- ครู	จำนวน 7 คน
- นักเรียน	จำนวน 104 คน ชาย 45 คน หญิง 59 คน

(3) โรงเรียนวัดสลักเพชร (ขยายโอกาส)

- ครู	จำนวน 14 คน
- นักเรียน	จำนวน 288 คน ชาย 152 คน หญิง 136 คน

- ที่อ่านหนังสือสำหรับหมู่บ้าน จำนวน – แห่ง

4.2 การสาธารณสุข

- มีสถานบริการสาธารณสุข			จำนวน 3 แห่ง
สถานที่ตั้ง สถานีอนามัยบ้านบางเป้า	มีเจ้าหน้าที่		จำนวน 3 คน
สถานที่ตั้ง สถานีอนามัยบ้านแจ็กแบ้	มีเจ้าหน้าที่		จำนวน 3 คน
สถานที่ตั้ง สถานีอนามัยบ้านสลักเพชร	มีเจ้าหน้าที่		จำนวน 4 คน

4.3 การรักษาความสงบเรียบร้อย

- สถานีตำรวจชุมชน จำนวน 1 แห่ง
- สถานที่ตั้ง หมู่ที่ 5 บ้านสลักเพชรเหนือ

4.4 วัด/สำนักสงฆ์

- วัดบางเป้า
- วัดวิชคามคชทวีป
- วัดสลักเพชร
- สำนักสงฆ์เขาโรงถ่าน

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ได้มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่

- ลำน้ำ, ลำห้วย จำนวน 20 สาย
  - บึง, หนองน้ำ จำนวน 1 แห่ง
- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น
- ฝ่ายขนาดเล็ก จำนวน 9 แห่ง
  - ถังเก็บน้ำ จำนวน 3 แห่ง
  - สระเก็บน้ำ จำนวน 1 แห่ง
  - บ่อน้ำตื้น จำนวน 1 แห่ง
  - ถังประปากรมอนามัย จำนวน 1 แห่ง (ยังไม่เปิดใช้)
  - บ่อน้ำบาดาล จำนวน 7 แห่ง

ขยะ

- 1) ปริมาณขยะ 2 ตัน/วัน

2) รถยนต์ที่ใช้เก็บขยะ รวม 3 คัน แยกเป็น

ก. รถยนต์ คันที่ 1 รถเก็บขนขยะ ชนิด 6 ล้อ ขนาดบรรจุ 10 ลูกบาศก์หลา จำนวน 2 คัน

ข. รถยนต์คันที่ 2 รถเก็บขนขยะ ชนิด 4 ล้อ ขนาดบรรจุ 3 ลูกบาศก์หลา จำนวน 1 คัน

3) ขยะที่เก็บขนได้ประมาณ จำนวน 30 ลูกบาศก์หลา/วัน

4) ขยะที่กำจัดได้ จำนวนประมาณ 25 ลูกบาศก์หลา/วัน

5) ที่ดินสำหรับกำจัดขยะ ที่กำลังใช้จำนวน 5 ไร่ เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ห่างจากที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ได้ เป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

6. การเมืองการบริหาร

6.1 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ แบ่งส่วนราชการเป็น 3 ส่วน ดังนี้

6.1.1 เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้

1. สำนักปลัด มีจำนวน 18 คน

2. สำนักการคลัง มีจำนวน 2 คน

3. ส่วนโยธา มีจำนวน 2 คน

6.1.2 คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้

มี นายจักรกฤษณ์ สลักเพชร ตำแหน่ง นายก อบต.เกาะช้างได้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ จำนวน 10 คน

มี นายสมศักดิ์ ดีเด่น ตำแหน่ง ประธานสภา

6.1.3 หน่วยเลือกตั้ง จำนวน 5 หน่วย

(1) หน่วยเลือกตั้งที่	1	ศาลาประชาคมบ้านบางเบ้า
(2) หน่วยเลือกตั้งที่	2	ศาลาประชาคมบ้านสลักเพชร
(3) หน่วยเลือกตั้งที่	3	ศาลาเอนกประสงค์บ้านแจ็กแบ้
(4) หน่วยเลือกตั้งที่	4	ศาลาการเปรียญวัดวัชคามคชทวีป
(5) หน่วยเลือกตั้งที่	5	ศาลาประชาคมบ้านสลักเพชรเหนือ

6.1.4 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้

การบริหารรายจ่ายในปีงบประมาณที่ผ่านมาเปรียบเทียบย้อนหลัง

4.4 ตารางงบประมาณรายจ่ายประจำปี

หน่วย : บาท

รายการ	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553
รายรับ	8,426,814.15	9,094,605.74	10,363,165.75	10,333,744.04	12,309,516.46
เงินอุดหนุนทั่วไป	2,352,209	2,854,246.00	4,223,476.53	4,735,665.59	3,887,040.00
เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	952,440	1,325,360.00	4,659,427.00	3,851,183.00	4,070,760.00
เงินสำรองรายรับ	1,708,777.88	-	-	-	-
รายจ่ายทั้งสิ้น	8,957,474.74	11,308,974.74	16,549,660.81	15,476,580.00	15,020,444.60
รายรับทั้งสิ้น	11,741,463.15	13,274,211.74	19,246,069.28	18,920,592.63	20,267,316.46
เงินสะสม	3,200,451.80	3,812,211.93	3,929,335.55	5,426,405.63	8,386,849.11

ที่มา : เอกสารรายงาน งบประมาณประจำปี พ.ศ.2549 – พ.ศ. 2553

6.2 ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ เป็นชุมชนชาวประมงเหมาะแก่การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นหมู่เกาะ มีปะการัง มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ชายฝั่งทะเลเป็นอ่าวขนาดใหญ่เหมาะสำหรับเป็นที่จอดเรือ เช่น อ่าวสลักคอก อ่าวสลักเพชร อ่าวบางบัว มีหาดทรายเล็กที่สวยงามและเงียบสงบ ได้แก่ หาดทรายขาว หาดคลองกลอย และชายฝั่งทิศใต้เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ยุทธนาวีเกาะช้าง มีหมู่เกาะที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ได้แก่ เกาะง่าม เกาะเหลายา เกาะทรายขาว เกาะหวาย เกาะคลุ้ม เกาะไม้ซี้เล็กและเกาะไม้ซี้เล็ก นอกจากนี้ยังมีน้ำตกที่สวยงามอีก 3 แห่งคือ น้ำตกคลองหนึ่ง น้ำตกคีรีเพชร และน้ำตกคลองสิบเอ็ด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเมืองกับการจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างจังหวัดตราดนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ไปพร้อมกัน โดยผู้วิจัยให้นำหน้าของข้อมูลทั้งสองฝ่ายเท่าๆกัน กล่าวคือ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องถือเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งมีน้ำหนักของความเป็นข้อสรุปในปัจจุบันที่ชัดเจน ส่วนด้านเอกสารนั้นถือเป็นข้อมูลที่สำคัญในด้านที่เกี่ยวกับความเป็นรูปธรรมที่ปรากฏเป็นนโยบาย ในการนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

ตารางที่ 5.1 ประชากรวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน
กลุ่มที่ 1 นักการเมืองท้องถิ่นจำนวน	15 คน
กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักธุรกิจและประกอบการแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เช่น โรงแรม ร้านอาหาร เรือรับจ้าง โฮมสเตย์รีสอร์ทและบังกะโล ธุรกิจเกี่ยวเนื่องการท่องเที่ยว เช่น ชมรมนำเที่ยว เรือคายัค เรือพาย	500 คน
กลุ่มที่ 3 แกนนำประชาชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อพปร. ตำรวจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ลูกเสือชาวบ้าน วัด	25 คน
กลุ่มที่ 4 ข้าราชการประจำส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ เกาะช้าง 3 แห่ง อนามัย 3 แห่ง โรงเรียน 3 แห่ง สถานีตำรวจภูธรเกาะช้าง	50 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจาก 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สอบจ. 1 คน นายก อบต. 1 คน สมาชิก อบต. 3 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มธุรกิจแบ่งเป็น 3 ส่วน ธุรกิจขนาดใหญ่ 3 คน ขนาดกลาง 5 คน ขนาดเล็ก 5 คน กลุ่มที่ 3 เกษนนำประชาชน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 5 คน กลุ่มที่ 4 นายอำเภอ 1 คน ปลัด อบต. 1 คน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ 1 คน

ตารางที่ 5.2 กลุ่มตัวอย่างวิจัยแบบสัมภาษณ์

ชื่อ	ตำแหน่ง	ส่วนราชการ/เอกชน	ศาสนา	อายุ(ปี)
1.นายโสภณ จันเดิม	สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส.อบจ.		พุทธ	45
2.นายจักรกฤษณ์ สลักเพชร	นายก อบต.เกาะช้างใต้	อบต.	พุทธ	37
3.นายสมศักดิ์ ดีเด่น	ประธานสภาฯ	อบต.	พุทธ	49
4.นางสุวรรณา เหมินทสูตร	สมาชิก อบต.	อบต.	พุทธ	46
5.นายบุญมี แจ่มขัน	สมาชิก อบต.	อบต.	พุทธ	37
6.นางเพ็ญพักต์ มีศรี	เจ้าของกิจการโรงแรม	ธุรกิจ	พุทธ	53
7.นายยอดชาย ผจญยุทธ์	เจ้าของกิจการโรงแรม	ธุรกิจ	พุทธ	43
8.นายนายโสภณ จันเดิม	เจ้าของกิจการโรงแรม	ธุรกิจ	พุทธ	45
9.นายนิพนธ์ แดงชมพู	โฮมสเตย์	ธุรกิจ	พุทธ	52
10.นายสมหมาย สลักเพชร	ปิยะศักดิ์โฮมสเตย์	ธุรกิจ	พุทธ	58
11.นางสุนันทา บุษาสุข	เจ้าแม่โฮมสเตย์	ธุรกิจ	พุทธ	46
12.นางอำนาจ สุทธิธรรม	ป้าแตัวโฮมสเตย์	ธุรกิจ	พุทธ	56
13.น.ส.ทิพย์วรรณ จันเดิม	เกี่ยวเนื่องการนำเที่ยว	ธุรกิจ	พุทธ	24
14.นายสมหมาย เครือหนู	กำนัน	ปกครองท้องถิ่น	พุทธ	53
15.นายมานพ ประสงค์สิน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1	ปกครองท้องถิ่น	พุทธ	59
16.นายลำพูน คงบำณ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2	ปกครองท้องถิ่น	พุทธ	54
17.นายอเนก มโนรัตน์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4	ปกครองท้องถิ่น	พุทธ	64
18.นายมานพ สังข์หัด	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5	ปกครองท้องถิ่น	พุทธ	54
19.นายศักดิ์ประเสริฐ เจริญประสิทธิ์ นายอำเภอเกาะช้าง		ข้าราชการประจำ	พุทธ	59
20.พ.ต.อ.กษณัฏ สกุศลศิริปริณดา ผกก.สภ.เกาะช้าง		ข้าราชการประจำ	พุทธ	59
21.นายชน โขติ โสภณบุญกิจ	รักษาการแทนปลัด อบต.	ข้าราชการประจำ	พุทธ	38
22.นายธัญพิสิษฐ์ บุตรพระพาย	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเกาะช้าง	ข้าราชการประจำ	พุทธ	38

1.3 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาแบบกลุ่ม

ตารางที่ 5.3 กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

ลำดับ	ผู้เข้าร่วมประชุมแบบกลุ่ม
1.นายสมหมาย เครือหนูช	กำนันตำบลเกาะช้าง
2.นายสมศักดิ์ ดีเด่น	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้
3.นายบุญมี แจ่มจัน	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้
4.นางทิพวรรณ สุขสิงห์	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้
5.นายโสภณ จันเดิม	ส.อบจ และผู้ประกอบการโรงแรม
6.น.ส.ทิพย์วรรณ จันเดิม	ผู้ประกอบการเกี่ยวเนื่องการท่องเที่ยว
7.นายรัชฎ์พิสิทธิ์ บุตรพระพาย	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเกาะช้าง
8.นายจักรกฤษณ์ สลักเพชร	นายก อบต.เกาะช้างใต้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยผู้วิจัยเองและผู้ช่วยผู้วิจัยในการสังเกตการณ์ บุคคลที่ให้ข้อมูลว่ามีพฤติกรรมอย่างไรกับคำถาม ดังต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งหัวข้อในการสอบถามและสัมภาษณ์มีดังนี้

1.การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองของประชาชนในเขต อบต.เกาะช้างใต้ ท่านทราบมีการพูดคุยสนทนาหรือไม่ อย่างไร

2.การรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นของท่านเป็นอย่างไร

3.ความขัดแย้งการแย่งชิงผลประโยชน์ ปัญหาการบริหารงานระหว่าง อบต.กับชุมชนมีหรือไม่ อย่างไร

4.ท่านได้เสนอโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างเข้าสู่สภา อบต.บ้างไหม

5.ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างโดยวิธีใด อย่างไร

6.การประกอบธุรกิจของท่านมีส่วนช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบคำถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่ให้ประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มได้ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการการท่องเที่ยวและการเมืองทั่วไป ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในตำบลเกาะช้างได้ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยในการสังเกตการณ์ บุคคลที่ให้ข้อมูลว่ามีพฤติกรรมอย่างไรกับคำถามดังต่อไปนี้

2.3 แบบคำสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งหัวข้อในการสอบถามและสัมภาษณ์มีดังนี้

1.การพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองของประชาชนในเขต อบต.เกาะช้างได้ ท่านทราบมีการพูดคุยสนทนาหรือไม่ อย่างไร

2.การรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นของท่านเป็นอย่างไร

3.ความในการพัฒนาและการปรับปรุงแก้ไขปัญหา
วิธีการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1)ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2)ร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นได้สะดวกและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3)ส่ง อ.ที่ปรึกษาพิจารณา

4)ตั้งผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไข

5)แก้ไข ปรับปรุง และนำไปทดลองใช้ ปรับแก้อีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการศึกษาจากเอกสารวิชาการจากแหล่งสำคัญต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์จากสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ และค้นคว้าจากห้องสมุด และนำมาวิเคราะห์โดยการบันทึกเนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร

3.2 นักหมายประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มและกำหนดวัน สถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ ตลอดจนทำความเข้าใจต่อประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง ตามที่ได้กำหนดไว้ประมาณเดือนเมษายน-มิถุนายน 2554 โดยตัวผู้วิจัยเองเป็นผู้สัมภาษณ์ และในขณะเดียวกันก็ทำการสังเกตการณ์ไปพร้อมกัน

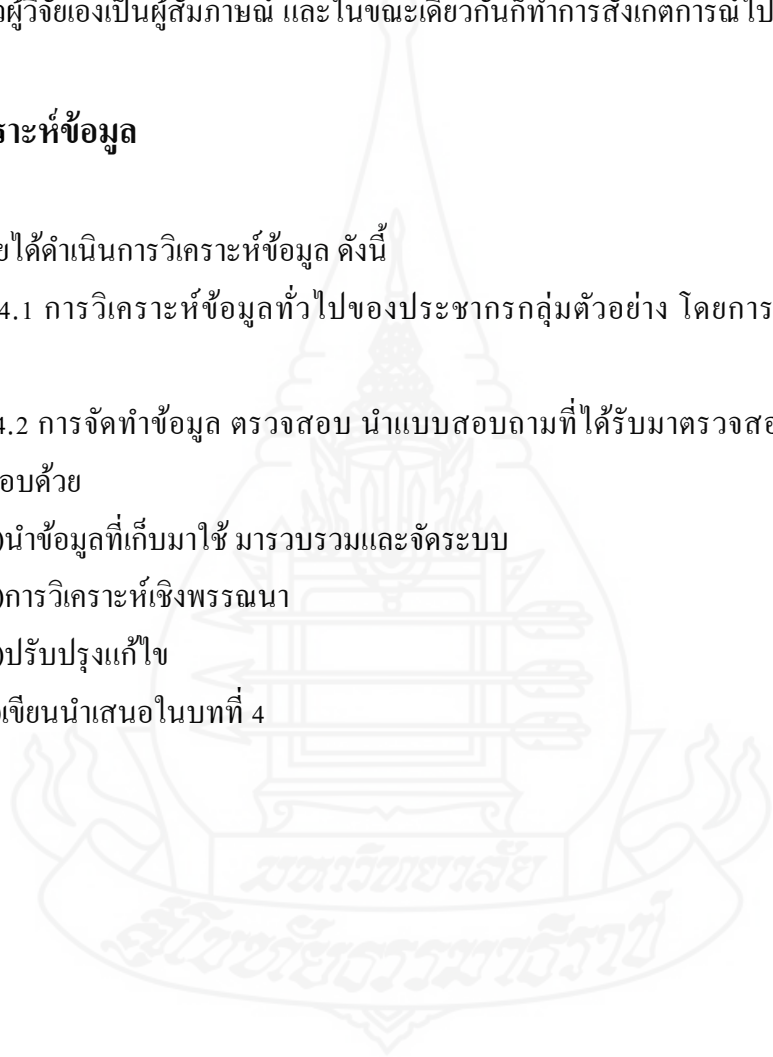
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา

4.2 การจัดทำข้อมูล ตรวจสอบ นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลประกอบด้วย

- 1) นำข้อมูลที่เก็บมาใช้ มารวบรวมและจัดระบบ
- 2) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา
- 3) ปรับปรุงแก้ไข
- 4) เขียนนำเสนอในบทที่ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง กลุ่มอิทธิพลกับการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะช้างได้ จังหวัดตราด ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอข้อมูล โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างและผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานหรือประเด็นปัญหา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางการเมืองของเกาะช้างว่ากลุ่มใดบ้างที่มีอำนาจอิทธิพลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองในกลุ่มต่างๆในเขตอบต.เกาะช้างใต้และบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางการเมืองของเกาะช้างว่ากลุ่มใดบ้างที่มีอำนาจอิทธิพลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้าง

1. สภาพทั่วไปทางการเมือง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลทั่วไปด้านบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหรือมีอำนาจและอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ในด้านทางการเมืองในเขต อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้างซึ่งมีส่วนเกี่ยวกับอำนาจ อิทธิพล ผลประโยชน์และครอบคลุมรวมถึงการปกครอง การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติตลอดจนการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม องค์ประกอบสำคัญคือ ความสนใจเรื่องการเมือง เป็นการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองระหว่างคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน บุคคลอื่นที่เกี่ยวกับเรื่องการเมือง การติดตามอ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฟังวิทยุ ในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองหรือความเคลื่อนไหวทางการเมือง ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น(อบต.) เป็นการทราบถึงกิจกรรมการบริหาร การติดต่อกับ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองของ อบต. ความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมของ อบต.

และการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเป็นผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งหรือช่วยโฆษณาหาเสียงเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง การเข้าร่วมประชุมประชาคม การร่วมให้คำแนะนำ เสนอแนะปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

โดยทั่วไปแล้วการเมืองท้องถิ่น เป็นการเมืองในระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆจึงมีอำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในสภาท้องถิ่นและข้าราชการประจำซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นนั้นได้ เป็นต้น

1.1 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหรือฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่จะเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองโดยทั่วไปและมีบทบาทในท้องถิ่นบนเกาะช้างที่มีส่วนในการจัดการพื้นที่และเป็นกลุ่มที่คำนึงถึงความเหมาะสมตามภารกิจหน้าที่และตามประสบการณ์ทำงาน

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การเมืองของประชาชนในท้องถิ่นยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร กล่าวคือประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว เป็นหน้าที่ของนักการเมืองเท่านั้นจึงจะเห็นว่าพฤติกรรมของประชาชนเพิกเฉยหลังจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่า เมื่อไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้วก็จบ แต่ความเป็นจริงแล้วประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกหลายอย่าง ได้แก่ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือที่เราเรียกว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้านซึ่งสอดคล้องกับผู้นำหมู่บ้านหมู่ที่ 4 นายอเนก มโนรัตน์ ในเกาะช้างที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอนโยบายต่างๆในการระดมความคิดเห็นในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญและพัฒนาไปในทางที่ควรจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนจึงกำหนดการประชุมหมู่บ้านทุกวันที่ 10 ของเดือนในการฟังความคิดเห็นทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองหรือความทุกข์ร้อนของประชาชนเพื่อนำไปดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ เท่าที่ผ่านมาเราจะเห็นว่าประชาชนสนใจการเมืองแค่ไปเลือกตั้งเท่านั้นและจะไม่มียุทธศาสตร์อะไร เห็นว่าเป็นหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นที่จะดำเนินการในเรื่องของนโยบายการกำหนดการบริหารงานท้องถิ่นเป็นเรื่องของนักการเมืองท้องถิ่นเอง

พบว่าจากการศึกษาผู้นำประชาชนทั้งหมดมีแนวคิดคล้ายกันหลายประเด็น เช่นการแนะนำลูกบ้านให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบปะพูดคุยให้ความเป็นกันเอง การปิดประกาศให้สมาชิกในหมู่บ้านทราบ คิดว่าเป็นเรื่องจำเป็นให้ลูกบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่เลือกกลุ่มปฏิบัติสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมืออย่างดีและเชื่อว่าได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของ

ลูกบ้านในชุมชนแต่ละแห่งที่ผู้นำประชาชนดูแลอยู่จะเห็นได้จากสมาชิก อบต.หลายคนได้รับคัดเลือกเข้ามาอีกสมัย ถ้าสังเกตดีๆจะเห็นว่ากลุ่มนี้มีอำนาจหรืออิทธิพลในตัวอยู่แล้วเพราะจากตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนสามารถเปลี่ยนแปลงทางการเมืองท้องถิ่นได้

ประเด็นที่สำคัญของผู้นำประชาชนในการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งต้องปฏิบัติและแนะนำประชาชนในหมู่บ้านของคุณแล้วยังต้องเข้าร่วมกับทางจังหวัด อำเภอ อบต. ในการนำนโยบายต่างๆที่ได้รับจากส่วนต่างๆที่เข้าร่วมนำมาบอกกล่าวหรือใช้อำนาจของตนให้ประชาชนปฏิบัติตามแล้วแต่ว่าตนมีอำนาจแค่ไหนจะสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนจะมีความคล้อยตามผู้นำชุมชนมากกว่าที่จะปฏิบัติตามทางจังหวัด อำเภอ หรืออบต. เพราะนั่นหมายถึงผู้นำชุมชนหรือผู้นำประชาชนย่อมมีอิทธิพลเหนือกว่าเพราะใกล้ชิดและเป็นคนที่ประชาชนเลือกเข้ามาเพื่อช่วยเหลือและบางครั้งยังปรึกษาได้สะดวกกว่าบรรดาผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่มากกว่าอีกด้วยและจะเห็นว่าผู้นำประชาชนมีความเชื่อมโยงสายสัมพันธ์กับลูกบ้านมากกว่าจึงทำให้เกิดความขัดแย้งน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลยไม่เหมือนกับอบต. เพราะบางครั้งถือตนว่าประชาชนเลือกเข้ามาแล้วตนเองต้องใหญ่กว่าประชาชนจะทำอะไรที่บางครั้งอาจทำให้ประชาชนไม่พอใจและอาจเกิดการขับไล่หรือรวมชื่อเพื่อขับไล่เพราะตนถืออภิสิทธิ์ว่าเป็นนักการเมืองมีการคุ้มครองทางกฎหมายบางครั้งอาจทำผิดกฎหมายแล้วได้รับการคุ้มครองแบบนี้ เป็นต้น

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ เป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบในเขตเกาะช้างใต้

ส่วนความเห็นของนายจักรกฤษ สลักเพชร นายองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ได้กล่าวว่า “การเมืองของเกาะช้างใต้ส่วนใหญ่จะมีการพูดคุยกันก่อนมีการเลือกตั้ง จะจับกลุ่มคุยกันตามร้านกาแฟในหมู่บ้านมักจะเป็นผู้มีอายุหรือคนแก่ คงสนทนากันว่าใครทำงานบ้าง สร้างประโยชน์ให้หมู่บ้าน พร้อมทั้งมองว่าใครมีคุณธรรม สร้างความดีให้กับสังคมบ้าง จึงจะได้เป็นนายกหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเป็นตัวแทนให้กับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และที่นี้ไม่มีความรุนแรงในด้านการเมืองเราจะอยู่กับแบบญาติพี่น้องมากกว่าในการเลือกตั้งแต่ละครั้งเราจะมองผลงานและความดีที่ผ่านมาเมื่อการเลือกตั้งจบลงต่างคนก็ไม่ค่อยสนใจอย่างต่อเนื่องให้เป็นหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นดำเนินการต่อไปซึ่งจะเป็นกันโดยทั่วไปไม่ว่าที่ไหนจะมีลักษณะที่คล้ายกันหมด ในเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์คงมีบ้างแต่การใช้อิทธิพลในส่วนนี้คงไม่มีเท่าที่ทำงานการเมืองมาไม่มีความรุนแรงหรือการขัดแย้งถึงขั้นใช้กำลังยังไม่พบเพียงการตั้งเลือกย่อมมีความขัดแย้งกันบ้างเพราะต้องมีสองฝ่ายใน

การแข่งขันเพื่อแข่งขันหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าทางการเมือง”(จักรกฤษ สลักเพชร สัมภาษณ์ 11 เม.ย. 54)

พบว่าจากการศึกษา การเมืองท้องถิ่นที่เกาะช้างได้เป็นของการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจบริหารในส่วนท้องถิ่นนั้นหมายถึงภาวะผู้นำที่จะนำพาท้องถิ่นไปในทิศทางใดเคยสอบถามผู้นำท้องถิ่นในประเด็นที่จะยกฐานะ อบต.เป็นเทศบาล ท่านว่าไม่ยอมให้มีความขัดแย้งเห็นเด่นชัดเพราะเทศบาลเมื่อมีการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีการแข่งขันกันสูงและต้องแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็น 2 ฝ่ายเห็นได้ชัดเลยว่าจะต้องมีความขัดแย้งกันแน่นอนอนต่างฝ่ายต้องการให้ฝ่ายตนเองชนะการเลือกตั้งอาจมีการใช้อิทธิพลทางการเมือง อำนาจการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องถ้าหากว่าในเขตเลือกตั้งมีผลประโยชน์มากพอและสามารถหาผลประโยชน์จากท้องถิ่นเพื่อพวกพ้องและตนเองก็อาจมีความขัดแย้งสูงเพื่อผลประโยชน์จากท้องถิ่นและอำนาจจากการบริหารท้องถิ่นด้วย ถ้าเป็น อบต.ธรรมดาจะมีสมาชิก อบต.หมู่บ้านละ 2 คน ความขัดแย้งจะไม่ค่อยเกิดมากนักและสามารถดูแลสมาชิกได้อย่างดีเพราะผู้บริหารต้องเข้าได้ทุกหมู่บ้านนั้นหมายถึงฐานคะแนนเสียงที่จะได้จากหมู่บ้านแต่ละแห่งด้วย

และยังพบอีกว่าการที่ผู้บริหารของ อบต.เกาะช้างได้บางการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้มานั้นไม่เพียงพอในการดำเนินตามนโยบายที่วางแผนไว้ซึ่งเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการในด้านอบต.เองรวมไปถึงส่วนที่จะพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ตนต้องบริหารจัดการดูแลและรับผิดชอบบางครั้งจึงต้องใช้อิทธิพลบางอย่างที่จะให้การทำงานนโยบายลุล่วงไปได้ดีเช่นความน่าเชื่อถือ การเคารพผู้ใหญ่กว่าซึ่งจะทำให้เกิดผลได้ทั้งทางบวกและลบไปพร้อมๆกันอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้เหมือนกันดังตัวอย่างในกรณีอบต.มีนโยบายทำถนนรอบเกาะในเขตอบต.เกาะช้างได้เพื่อประชาชนและนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจรได้สะดวกขึ้นปัญหาว่าการทำถนนอบต.มีอำนาจทำได้ตามกฎหมายที่กำหนดให้การบริหารจัดการได้แต่อาจเกิดความขัดแย้งกับชาวบ้านหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กรมป่าไม้ อุทยานแห่งชาติและชาวบ้านซึ่งบางครั้งการใช้อำนาจอาจไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดให้ทำได้ก็อาจมีการใช้อิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้องในการทำให้เห็นนโยบายของอบต.ลุล่วงไปได้

พบว่าภายในกลุ่มนี้อาจเกิดความขัดแย้งได้ตลอดเวลาของการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในแต่ละสมัยจะมีการแข่งขันการเป็นผู้บริหารและอาจขัดแย้งในโครงการต่างๆที่บางฝ่ายไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นของตนหรือหมู่บ้านที่รับผิดชอบอยู่

1.3 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ข้าราชการประจำที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองในเขตความรับผิดชอบบนเกาะช้าง

จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีอำนาจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างและมีอำนาจหรือพลังในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาได้เห็นจะเป็นผู้บริหารหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเสียเป็นส่วนใหญ่จากข้อมูลที่ได้รวบรวมมานั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้นั้นมีทั้งหมด 5 หมู่บ้านและมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 คนซึ่งทั้ง 10 คนนี้มีบทบาทในการบริหารจัดการหรือผลักดันนโยบายต่างๆของเกาะช้างได้จึงเป็นกลุ่มที่สำคัญอย่างมากและยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่มีผลและมีความสำคัญต่อการบริหารงานของตำบลเกาะช้างได้คือ กลุ่มข้าราชการประจำ อย่างกรณีของท่านนายอำเภอ นายศักดิ์ประเสริฐ เจริญประสิทธิ์ กล่าวว่า “หน้าที่นายอำเภอคือการจัดการนำนโยบายของรัฐบาลมาแปลงในการปฏิบัติ ดูแลหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในเกาะช้างและแต่ละกรมในการท่องเที่ยวอย่างกรณีตัวอย่างการจุกโคมลอยซึ่งเป็นประเพณีของทางเหนือแต่ทางอำเภอไม่เห็นด้วยเพราะว่าเกาะช้างเป็นอุทยานแห่งชาติและมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์การจุกโคมลอยเมื่อปล่อยให้ลอยไปแล้วและไม่สามารถคุมทิศทางได้อาจทำให้เกิดไฟไหม้ป่าได้จึงไม่เห็นด้วยและไม่ให้มีการปล่อยโคมลอยบนเกาะช้าง ซึ่งบางครั้งนักธุรกิจต้องการให้ทำอย่างนี้ก็ได้ชี้แจงไปส่วนจะเอาการเมืองมากัดกันให้ยกเว้นบ้างก็ทำไม่ได้” (ศักดิ์ประเสริฐ เจริญประสิทธิ์ สัมภาษณ์ 21 มิ.ย. 54)

จากการศึกษาจะพบว่า กลุ่มข้าราชการประจำมีบทบาทที่มีผลทางการเมืองและการจัดการบริหารงานในส่วนท้องถิ่นมีส่วนอยู่ด้วยจากกรณีที่นักธุรกิจต้องการให้การทำธุรกิจมีผลกำไรจากการประกอบธุรกิจโดยนำประเพณีทางภาคเหนือมาใช้ที่เกาะช้างเช่นการปล่อยโคมลอย ถือเป็นประเพณีทางภาคเหนือนำมาใช้ในเกาะช้าง แต่เหตุที่นายอำเภอชี้แจงไปนั้น ย่อมมีผลต่อการดำเนินนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ด้วย ถือว่านายอำเภอมีอำนาจที่จะใช้ตามกฎหมายและเป็นสายบังคับที่ทางอบต.จะไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวก็ตาม แต่ไม่สามารถปฏิเสธได้เนื่องจากนายอำเภอเป็นผู้ดูแลพื้นที่และเป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายที่ให้อำนาจมา

พบว่ากลุ่มนี้โดยมีนายอำเภอและข้าราชการส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ หัวหน้ารักษาความปลอดภัยสถานีตำรวจ จะมีผลและบทบาทต่อการจัดการบริหารบนเกาะช้างทางด้านการเมืองอีกด้วย

1.4 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์นักธุรกิจหรือเอกชนที่มีความคิดเห็นในด้านการเมืองบนเกาะช้างได้ที่ประกอบธุรกิจ

ส่วนความคิดเห็นของนักธุรกิจเกี่ยวกับการเมืองที่นายสมหมาย สลักเพชร ได้กล่าวว่า “ทางสถานที่ของเราสนับสนุนในการเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นทาง

เราจะให้สิทธิแก่พนักงานที่นี้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่มี การชี้หน้าว่าจะให้เลือกใครถึงแม้ว่าคนจะมีนามสกุลเดียวกับนายก อบต.ก็ตามเพราะต้องการให้พนักงานของเรามีความเป็นประชาธิปไตยสามารถเลือกบุคคลใดก็ได้”(สมหมาย สลักเพชร สัมภาษณ์ 23 พ.ค. 54)

จากการศึกษาพบว่า นักธุรกิจส่วนใหญ่ที่นี้สนับสนุนทางด้านการเมืองเป็นอย่างดีจะเห็นได้จากการสนับสนุนหรือให้โอกาสพนักงานลาไปเลือกตั้งทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นเพราะจะมีผลอย่างมากในการประกอบธุรกิจซึ่งจะดูจากนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นที่จะพัฒนาไปทางไหนเนื่องจากความเกี่ยวพันของการประกอบธุรกิจมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเหมือนกันจะเห็นได้จากการที่ อบต.ขอความร่วมมือในช่วงเทศกาลต่างๆให้ดำเนินการตามนโยบายของ อบต. ในช่วงนั้นๆเช่น การขอให้ลดค่าบริการในส่วนต่างๆแก่นักท่องเที่ยวและการจัดการบริหารน้ำในช่วงนั้นด้วย

นักธุรกิจและผู้ประกอบการแม้ไม่มีอำนาจโดยตรงต่อการบริหารจัดการในพื้นที่แต่ก็มีอิทธิพลที่จะผลักดันความต้องการของตนให้เกิดผลได้เหมือนกันหลายอย่างที่ทางผู้ประกอบการต้องการและได้รับการตอบสนองจากผู้บริหารท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็น ถนน น้ำ ไฟฟ้าหรือบริการด้านพื้นฐานที่ผู้ประกอบการต้องหรือนักธุรกิจเห็นว่าจะเกิดประโยชน์แก่ตนและการทำงานไม่ว่าจะเป็นโรงแรมหรือร้านค้าต่างๆที่ต้องการให้ อบต.ดำเนินการจัดการให้ตามที่ต้องการเสมอ เช่น ป้ายบอกทาง การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอีกด้วย

กลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวนี้ถ้าเราจะมองให้ลึกลงไปอีกว่า ถ้าอบต.เกาะช้างได้ไม่ตอบสนองความต้องการที่กลุ่มนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อเกาะช้างต่อไปอาจมีการแข่งขันกับกลุ่มนี้ก็ได้เพื่อจะได้อำนาจมาผลักดันสิ่งทีพวกเขาต้องการและรักษาผลประโยชน์ที่จะเสียไปจากการไม่ตอบสนองความต้องการซึ่งจะทำให้อิทธิพลแปลงเป็นอำนาจได้และจะเกิดความขัดแย้งแน่นอนจากการแย่งชิงอำนาจในการบริหารจัดการในเขตอบต.เกาะช้างได้ตามไปด้วยกลุ่มนี้ก็จะเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างต่อไป

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ เป็นชุมชนชาวประมงเหมาะแก่การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นหมู่เกาะ มีปะการัง มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ชายฝั่งทะเลเป็นอ่าวขนาดใหญ่เหมาะสำหรับเป็นที่จอดเรือ เช่น อ่าวสลักคอก อ่าวสลักเพชร อ่าวบางเบ้า มีหาดทรายเล็กที่สวยงามและเงียบสงบ ได้แก่ หาดทรายขาว หาดคลองกลอย และชายฝั่งทิศใต้เป็นพื้นที่

ประวัติศาสตร์ยุทธนาวิเกาะช้าง มีหมู่เกาะที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ได้แก่ เกาะง่าม เกาะเหลายา เกาะทรายขาว เกาะหวาย เกาะคลุ้ม เกาะไม้ซี้เล็กและเกาะไม้ซี้เล็ก นอกจากนั้นยังมีน้ำตกที่สวยงามอีก 3 แห่งคือ น้ำตกคลองหนึ่ง น้ำตกศิรีเพชร และน้ำตกคลองสิบเอ็ด

จากโครงสร้างตารางงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2549-2553 นั้นจะเห็นว่ารายรับเพิ่มขึ้นทุกปีและรายจ่ายที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาตำบลจะมีเงินสะสมเหลืออยู่บ้างแต่ไม่มากนักดูจากโครงสร้างคร่าวๆ ที่ยกขึ้นมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนี้มีศักยภาพมากน้อยเพียงใดต่อการบริหารจัดการภายในองค์กรของตน ในด้านความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างนั้น ถือว่ามีความพร้อมค่อนข้างมากในทุกๆ ด้านหากแต่ข้อเปรียบเทียบในการนำงบประมาณมาจัดสรรเพื่อการพัฒนาในแต่ละด้านนั้น เป็นข้อสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากว่างบประมาณที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนานั้น เมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกันในรายจ่ายแล้วทำให้เห็นว่า งบประมาณที่จัดสรรนั้นมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากทั้งที่อยู่บนนิยามเดียวกันคือ “เป็นความต้องการของชาวบ้าน และเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวบ้าน” งบประมาณที่ว่าเป็นการจัดสรรที่แตกต่างกันนั้นคือ

1. งบประมาณที่ใช้ในการ ก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซม บำรุงถนน ตลอดทั้ง 3 ปี ซึ่งมีโครงการทั้งสิ้นและใช้งบประมาณ 70% ของงบประมาณทั้งหมด

2. งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ตลอดทั้ง 3 ปี ซึ่งมีโครงการทั้งสิ้นและใช้งบประมาณ 20 % ของงบประมาณทั้งหมด

3. งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดทั้ง 3 ปี ซึ่งมีโครงการทั้งสิ้นและใช้งบประมาณ 10% ของงบประมาณทั้งหมด

พบว่า งบประมาณที่กล่าวถึง การพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและด้านการท่องเที่ยว นั้น เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวกับการสร้างถนนนั้นแล้ว เท่ากับร้อยละ 30 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณสร้างถนนเท่านั้น ทั้งที่พื้นที่บนเกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแต่กลับเองงบประมาณส่วนใหญ่ลงไปกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเสียส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่า ที่มีการกำหนดนโยบายอย่างนี้นั้นเป็นเพราะมีปัจจัยทางการเมืองและทางสังคมอย่างไรบ้าง

บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะทำหน้าที่ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของ อบต. บรรลุวัตถุประสงค์ หากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนเองตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ จะทำให้ อบต. ประสบ

ความสำเร็จและเป็นที่ยิ่งของประชาชนได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติต่อไป

การสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าทุกคนมีแนวโน้มตอบคำถามกันไปทิศทางเดียวกันและจะมีบ้างที่ตอบและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปอาจเป็นเพราะพวกที่ตอบแบบนั้นอาจเป็นกลุ่มที่เป็นฝ่ายตรงข้ามของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหรือที่เรียกว่ากลุ่มตรงข้าม ดังนั้นการตอบแบบสัมภาษณ์จะให้เห็นความคิดเห็นอิสระในความนึกคิดของแต่ละบุคคลแต่ส่วนใหญ่จะมีความเคารพนบถนอมกับผู้ที่อาวุโสหรือผู้มีบารมีมากกว่าจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมักจะไม่มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นสักเท่าไร เนื่องจากมีผู้ที่มียอำนาจมากกว่าหรือบารมีมากกว่าอยู่ในที่ประชุมหรือการสัมภาษณ์กลุ่มอยู่ด้วยซึ่งเป็นสังคมของคนไทยเสียส่วนใหญ่ที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่ตนปรารถนาจะแสดงออกทำให้สังคมไทยยังคงตกอยู่ในสภาวะที่เรียกว่า “เชื่อฟังผู้ใหญ่แล้วจะเจริญ” การกระทำเช่นนี้เป็นการปิดกั้นของผู้ที่แสดงออกถึงประชาธิปไตยที่บอกว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันเรามักจะเห็นว่าสังคมไทยยังยึดติดกับระบบอุปถัมภ์และค่านิยมแบบเก่าอยู่ ดังนั้นกลุ่มบริหารและข่ายแวงดวงเป็นตัวแทนแสดงให้เห็นรูปแบบของโครงสร้างสังคม ซึ่งจนบัดนี้ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะได้ติดต่อสัมพันธ์กับตะวันตกอย่างใกล้ชิดมากขึ้นเรื่อยๆตลอดหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมา รูปแบบดังกล่าวดูเหมือนฝังรากลึกอยู่กับสังคมไทยเหมือนกับที่ความสุขฝังรากลึกอยู่กับชีวิต และความกลัวคู่กับความตายในสังคมเรา และแม้ว่าระบบศักดินาที่แท้จริง จะล่มสลายไปแล้วก็ตามข้อผูกพันระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นพื้นฐานของระบบนี้ยังอยู่ต่อไป ส่วนข้าราชการประจำมักทำหน้าที่คอยเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษากับนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาหรือการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมการเสนอแนะให้กับองค์การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบคำสั่ง ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆที่จำเป็นในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผู้ประกอบกอบการนั้นมักจะเสนออะไรแล้วค่อนข้างทาง อวด. จะทำให้เห็นน้อยมากจึงเป็นเหตุให้การร่วมมือในการพัฒนาและการจัดการการท้องถิ่นไม่ค่อยเป็นไปตามที่ต้องการของผู้ประกอบการสักเท่าไรนักจะเห็นได้จากตารางงบประมาณประจำปีที่ผ่านมาจะเห็นว่างบประมาณเกือบทุกแห่งไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาการท้องถิ่นมากนักแต่จะเขียนว่ามีโครงการการท้องถิ่นหรือส่งเสริมการท้องถิ่นไว้แต่งบประมาณจะไม่ค่อยเน้นสักเท่าไร งบประมาณส่วนใหญ่จะเน้นไปทางโครงสร้างพื้นฐานเสียส่วนใหญ่บางที่ไม่มีงบประมาณให้เลยก็มีการสัมภาษณ์นายก อบต. บอกว่าทาง อบต. เกาะช้างได้เห็นความสำคัญของการท้องถิ่นที่เป็นหลักเพราะว่าที่นี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสร้างรายได้ให้กับเกาะและประเทศอย่างมากจะเห็น

จากบรรดานักท่องเที่ยวที่เพิ่มทุกปีและรายได้ของชาวบ้านในด้านการท่องเที่ยวดีขึ้นเกือบทุกครัวเรือนที่ทำธุรกิจกับการท่องเที่ยวและทำให้การพัฒนาเกาะช้างมีความเจริญอย่างมากว่าแต่ก่อนพร้อมทั้งทางเรามีการจัดการที่ดีกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นบนเกาะนี้อีกด้วย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองในกลุ่มต่างๆในเขต อบต.เกาะช้างใต้และการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

การเมืองมีความสัมพันธ์กับคนและสังคม แต่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ความเกี่ยวข้องกันนั้นเป็นอย่างไรเพื่อที่จะได้ทราบหรือเข้าใจมากขึ้นและครอบคลุมว่าการเมืองมีอยู่ที่ใดบ้างรวมไปจนถึงความที่เข้าใจที่ชัดเจนว่า การเมืองปรากฏขึ้นเมื่อใดและใครมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไร มาก-น้อยแค่ไหน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้มา การใช้ และการรักษาอำนาจทางการเมือง

2.1 จากการเก็บข้อมูลตัวอย่างทำให้เห็นว่า แนวคิดในเรื่องของอำนาจในท้องถิ่น ความแตกต่างทางการเมือง และความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในด้านของการดำเนินนโยบาย การบริหารงานและงบประมาณ ตลอดจนการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการประจำ โดยสามารถแยกออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

2.1.1 สาเหตุจากการใช้อำนาจของข้าราชการประจำ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสำคัญจนกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในส่วนของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเอง เช่น เรื่องของการขาดศักยภาพ ขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใสในการทำงาน การเป็นอิสระอย่างแท้จริงจากส่วนกลาง การถูกกดแทรกแซงจากนโยบายของรัฐและข้าราชการที่กำกับดูแล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถูกตั้งคำถามอย่างกว้างขวางจนก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ในภาพลบต่อการกระจายอำนาจไทย และยังส่วนกลางได้มีนโยบายกระจายรายได้ลงไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาส่วนใหญ่นี้ถึงแต่เรื่องของผลประโยชน์ของตนเอง ส่วนนักการเมืองในระดับชาติก็เข้ามามีส่วนในการแทรกแซงการเมืองการบริหาร เพื่อมุ่งหวังฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งระดับชาติ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การเมืองท้องถิ่นได้กลายเป็นเวทีของการเมืองภาคตัวแทนทำให้มีการแข่งขันในการเลือกตั้งตามกระบวนการประชาธิปไตยที่สูงและรุนแรงจนนำไปสู่การขัดแย้งทางการเมืองทั้งก่อนการเลือกตั้งและภายหลังที่การเลือกตั้งสิ้นสุดลง

จากการศึกษาพบว่าข้าราชการประจำมีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งได้ด้วยนโยบายและความคิดที่แสดงออกทางด้านคำสั่งหรือความไม่เห็นด้วยอย่างกรณีที่เกิดขึ้น เช่น ทางผู้บริหาร อบต. ต้องการให้เศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นโดยทำตามเห็นชอบของผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวที่จะดำเนินตามประเพณีทางเหนือในการปล่อยโคมลอยเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง แต่ทางข้าราชการประจำไม่เห็นด้วยในการที่จะให้มีการปล่อยโคมลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าด้วยสาเหตุว่าจะทำให้เกิดไฟไหม้ป่าและควบคุมยากในทิศทางของลมที่จะพัดพาเอาโคมลอยไปตกที่ไหนไม่รู้แบบนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดของข้าราชการประจำและนำไปสู่ นโยบายที่ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการ

2.1.2 สาเหตุความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ที่มาจากการต้องการมีอำนาจที่จะเป็นฝ่ายบริหารจึงนำไปสู่การแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนตำบลและการถูกรวบงำและแทรกแซงจากบรรดานักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ทำให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้ตอบคำถามที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้มีกลุ่มที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยมองว่าการมีอำนาจทำให้เป็นช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองทุกระดับ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อต้องการอำนาจและผลประโยชน์ในการต่อรอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นว่าเป็นประเด็นที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ได้ให้เหตุผลว่าเป็นตัวของนักการเมืองเองหรือผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ถึงอย่างไรการเมืองก็ต้องมีการแข่งขันเพื่อให้ได้รับหรือชนะการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มองว่าทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะนักการเมืองต่างต้องการมีอำนาจ ซึ่งสามารถปูทางให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ ส่วนนักการเมืองในระดับชาติ สามารถที่จะเข้าแทรกแซงในนโยบายใช้ฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ส่วนนายก อบต.เกาะช้างได้ ที่มีความคิดเห็นว่าไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวบุคคลมากกว่า จากการลงสมัครรับเลือกตั้งมา 2-3 สมัยแล้วเป็นเรื่องธรรมดาที่การแข่งขันเพื่อช่วงชิงอำนาจในการบริหารส่วนท้องถิ่นก็ต้องมีคู่แข่งและความขัดแย้งอาจมีบ้างจากสาเหตุความต้องการมีอำนาจให้กับตนเอง

นายสมศักดิ์ ดีเด่น ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ กล่าวว่า “เรื่องปัญหาการบริหารระหว่าง อบต. กับชุมชนนั้นไม่มีเพราะว่าเราทำงานร่วมกันและประสานงานกันตลอดเวลา

ชาวต้องการสิ่งใดทาง อบต.มักตอบสนองเสมอจึงไม่มีความขัดแย้งอะไรเพราะต่างคนต่างรู้หน้าที่ของตนและทำหน้าที่ของตนส่วนความขัดแย้งทางการเมืองนั้นมักจะเกิดในช่วงของการแข่งขันเพื่อให้ตนได้เข้ามาบริหารท้องถิ่นถ้าจะเปรียบเรื่องการเมืองเหมือนยาเสพติดถ้าใครได้เข้ามาแล้วยากที่จะถอนตัวออกไปได้ จะเห็นได้จากนักการเมืองหน้าเก่าๆทั้งนั้นที่เข้ามาบริหารบ้านเมืองส่วนหน้าใหม่พยายามที่จะเข้ามาหรือแทรกตัวเพื่อให้ได้เข้าแม้ว่าจะใช้ความรุนแรงบ้างก็มีดังความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นความคิด การกระทำ ย่อมเกิดขึ้นได้ถ้ามีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย” (สมศักดิ์ ดีเด่น สัมภาษณ์ 23 พ.ค. 2554)

2.1.3 สาเหตุความขัดแย้งในกลุ่มผู้นำชุมชนทางการเมือง ความแตกต่างของบุคคลในองค์กรนั้น โดยธรรมชาติของบุคคลมักจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างกันมากมาย ตั้งแต่พื้นฐานของครอบครัว ค่านิยม แนวคิด การศึกษา อายุ หรือบุคลิกภาพ เป็นต้น ความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวนี้ล้วนแต่เป็นบ่อเกิดที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระดับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานก็ตามแต่ยังมีความแตกต่างกันมากเท่าไรความขัดแย้งก็จะมีความมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น ความแตกต่างในลักษณะเช่นนี้ย่อมส่งผลให้เกิดความไม่ยอมรับกันและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองได้

ดังนั้น การที่คนมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะความแตกต่างทางการเมืองที่แต่ละคนมีความคิดไม่เห็นเหมือนกันนั้นย่อมเป็นเรื่องที่ปกติ แต่ควรระวังการมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันนั้นจะนำไปสู่ความไม่ชอบกันเป็นการส่วนตัว และก่อให้เกิดความขัดแย้งในที่สุด

สำหรับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ในกลุ่มของผู้นำชุมชน ที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคลที่ได้ตั้งไว้ได้แก่ การมีเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ทางการเมืองที่แตกต่างกัน การมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน และการมีความรู้สึก การรับรู้เรื่องทางการเมืองที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองที่แตกต่างกันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต. โดยมองว่านักการเมืองนี้ก็ถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักมากกว่าจะมีเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของ

นายสมหมาย เครืออนุช กำนัน หมู่ที่ 3 กล่าวว่า “ตั้งแต่เป็นผู้ใหญ่บ้านจนเป็นกำนันท้องถิ่นของผมไม่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับการแข่งขันผลประโยชน์เลยเพราะพื้นที่ของเราเล็กและไม่มีอะไรที่ต้องแข่งขันกันเรื่องผลประโยชน์ในหมู่บ้านของเรารักสงบมีอะไรก็แบ่งปันกันช่วยเหลือกันอย่างดีส่วน อบต.

กับชุมชนก็เหมือนครอบครัวเดียวกันเพราะคนในชุมชนก็อยู่ใน อบต.และคน อบต.ก็มาอยู่ในชุมชนทำให้การบริหารเป็นไปอย่างด้วยดี” (สมหมาย เครืออนุช สัมภาษณ์ 23 พ.ค. 2554)

พบว่าความขัดแย้งทางการเมืองของหมู่ที่ 3 นี้จากสังเกตการณ์มีความเป็นไปได้ว่าไม่มีปัญหาของความขัดแย้งมากนักจากพื้นที่อาศัยของชาวบ้านจะเป็นการทำสวนและเกษตรเสียมมากกว่าไม่มีโรงงานหรือแหล่งทำรายได้มากนักจึงเป็นไปได้ว่าความขัดแย้งทางการเมืองที่นี่ไม่มีความรุนแรงเพราะผลประโยชน์ที่จะมาช่วงชิงนั้น ไม่มีพอและชาวบ้านอยู่กับแบบครอบครัวเดียวกัน

นายลำพูน คงบำณ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านสลักเพชร กล่าวว่า “ ถ้าความขัดแย้งในหมู่บ้านไม่มี ทุกคนอยู่กับแบบเครือญาติ แต่เห็นมืออยู่กรณีหนึ่งเรื่องการจัดสร้างอุทยานยุทธนาวิเกาช้างที่ทำเป็นอนุสรณ์จากกรณีเอกชนสร้างรีสอร์ท ติดกับพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. และมีการล่าช้ายหาคบริเวณดังกล่าวและการล่าอุทยานแห่งชาติเกาช้าง จึงเป็นการแย่งชิงผลประโยชน์ในกลุ่มของผู้มีเงินและกลุ่มอิทธิพลที่มีอำนาจเหนือกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลผลสุดท้ายองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเซ็นอนุมัติพื้นที่มีปัญหาและเป็นคดีค้างอยู่จนถึงปัจจุบันนี้” (ลำพูน คงบำณ สัมภาษณ์ 11 เม.ย. 2554)

พบว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจที่เหนือกว่าเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของผู้ที่มีอำนาจทำให้ผู้บริหาร อบต. ต้องยอมทำตามอย่างกรณีอุทยานอนุสรณ์สถานยุทธนาวิเกาช้างที่เอกชนสร้างรีสอร์ท รุกล้ำเข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติจึงเป็นกรณีที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างหนึ่งที่ตกลงกันไม่ได้จึงเกิดเป็นคดีขึ้น

2.1.4 สาเหตุความขัดแย้งในกลุ่มของผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาไม่มากนัก เพราะกลุ่มนี้จะมีผลทางการเมืองไม่มากนักส่วนใหญ่จะดำเนินการเองเสียมมากกว่าที่จะรอนโยบายของ อบต.ในการพัฒนาหรือการจัดการกับแหล่งท่องเที่ยวความขัดแย้งมักเกิดจากความไม่เข้าใจในการบริหารงานมากกว่า ผู้ประกอบการต้องการดำเนินการอย่างรวดเร็วเพื่อการประกอบธุรกิจของตนแต่ทาง อบต.ต้องดำเนินตามขั้นตอนทำให้ล่าช้าจึงเป็นสาเหตุที่เกิดความขัดแย้งทางความคิดและผู้ประกอบการไม่มีความขัดแย้งทางการเมืองเพราะไม่มีการช่วงชิงผลประโยชน์ทางการเมืองกับนักการเมือง

นายโสภณ จันเดิม ผู้ประกอบการ โรงแรมแม่กสิรีสอร์ท กล่าวว่า “ความขัดแย้งมีแค่ช่วงการเลือกตั้งเท่านั้นเมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงก็จะเห็นความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาของการเลือกตั้ง แต่ละครั้งทุกคนก็หวังที่จะได้เข้าไปทำงานให้กับประชาชนในพื้นที่ของตนอาจมีกระทบกระทั่งบ้างเล็กน้อยไม่ถึงขั้นรุนแรงต้องใช้กำลังกัน การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ซึ่งเราก็อทรากันคืออยู่ จึงไม่เห็นความขัดแย้งในรูปแบบอื่นเลย ส่วนปัญหาการบริหารงานของ อบต. กับชุมชนที่นี้เข้ากันได้ด้วยดี ประชาคมเสนอโครงการมา อบต. ก็นำเสนอเข้าสภาอนุมัติโครงการและเห็นชอบจึงทำให้การพัฒนา

ค่อยเป็นค่อยไปเนื่องจากงบประมาณมีน้อยจะทำอะไรสักอย่างงบประมาณก็หมดไป”(โสภณ จันเดิม สัมภาษณ์ 23 พ.ค. 2554)

พบว่าผู้ประกอบการกิจการขนาดใหญ่อย่างโรงแรมมองเห็นถึงความขัดแย้งทางการเมืองแบบนักธุรกิจที่คิดว่าการเมืองมีแค่ช่วงของการเลือกตั้งเท่านั้นเมื่อหมดเวลาของการแข่งขันเพื่อช่วงชิงผลประโยชน์ทางการเมืองแล้วทุกอย่างก็เข้าสู่สภาวะปกติไม่มีความรุนแรงในพื้นที่นี้ทำให้ผู้ประกอบการไม่ค่อยให้ความสนใจทางการเมืองทุกคนมีแนวคิดที่จะประกอบธุรกิจทำมาหากินในพื้นที่ของตนและหากทาง อบต.ขอความร่วมมือในด้านต่างๆ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักสนองตอบความต้องการหรือนโยบายของ อบต. เสมอ

นายนิพนธ์ แดงชมพู ผู้ประกอบการโฮมเสย์ บ้านสลักเพชรเหนือ กล่าวว่า “ก็มีความเห็นในเรื่องของความขัดแย้งจะมีช่วงเลือกตั้งเพราะต่างต้องการเป็น อบต. เพราะทำให้มีหน้ามีตาในสังคมอีกระดับหนึ่งปัญหาของชุมชนกับ อบต. ไม่ค่อยมีสักเท่าไรจึงไม่ขัดแย้งกันเราจะส่งเสริมคนดี คนไม่ดี ไม่ส่งเสริม”(นิพนธ์ แดงชมพู สัมภาษณ์ 11 เม.ย. 2554)

พบว่าผู้ประกอบการซึ่งมีความคิดเห็นในการเลือกคนดีเข้าสู่สภาและไม่มีส่วนของความขัดแย้งทางการเมืองและไม่สนใจทางการเมืองเพราะคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจและอิทธิพลจึงจะทำงานในด้านนี้มากกว่าผู้ประกอบการซึ่งมีแต่ที่פקอ้ายไม่มีอำนาจหรืออิทธิพลไปต่อรองหรือเข้าไปช่วงชิงผลประโยชน์อะไรเลย

2.2 และจากการตรวจสอบข้อมูลเอกสารก็พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้มีวิธีดำเนินการในการลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงบประมาณในหลายๆ โครงการได้มาก เช่น โครงการจัดซื้อรถดับเพลิงหรือรถบรรทุกน้ำเอนกประสงค์ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้กล่าวถึงนั้นสามารถลดราคาได้จำนวนมากดังรายงานประชุมประจำปี 2550 ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลที่ปรากฏก็ทราบว่า เป็นความจริงดังข้อกล่าวอ้างและยังมีโครงการต่างๆ อีกมากที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้จำนวนมากพอที่จะยืนยันความโปร่งใสของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ระดับหนึ่ง ดังนั้นบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวจึงไม่ค่อยมีผลดังกล่าวแล้ว

การแสดงบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนต่อการกำหนดนโยบายด้านนี้ เหตุผลที่พบหลักก็คือ

ประการแรก งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด งบประมาณปีหนึ่งๆที่จัดทำโครงการที่สำคัญจะกระทำได้เพียง 2-3 หมู่บ้านเท่านั้น เช่น โครงการส่งเสริม กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ทะเล ปู ปลา กุ้ง หอย เป็นต้น

ประการที่สอง จากเหตุผลข้อแรกทำให้ การประชาคมต้องจัดลำดับว่าควรจะให้กระทำที่ใดก่อน แม้จะหาเหตุผลว่า ดำเนินการกับหมู่บ้านใดก่อน?เพราะอะไร?อย่างไร?นั่นก็ดูจะไม่ใช่เหตุผลที่สำคัญนักเนื่องจากว่าในงบประมาณต่อๆมา ก็จะได้รับงบเฉลี่ยให้ไปดำเนินการในหมู่บ้านถัดๆไป ซึ่งก็ได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาแล้วนั่นเอง

ประการที่สาม โครงการเกี่ยวกับนโยบายด้านคุณภาพชีวิตอื่นๆส่วนใหญ่จะไม่มีเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ เหตุผลก็เพราะเป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกฎระเบียบที่ชัดเจนอยู่แล้วพอสมควร อีกทั้งผลประโยชน์ก็มีอยู่น้อย ไม่น่าที่จะเข้ามาแสวงหา

สำหรับอิทธิพลหรือบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจนั้น ได้เพิ่มพูนขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากพรรคการเมืองที่พวกเขาให้การสนับสนุนนั้นมีอำนาจเพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอที่จะต่อรองกับทหารนับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 2510 เป็นต้นมา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายใต้รัฐบาลทหารหรือรัฐบาลที่ถูกครอบงำโดยทหารนั้นมีอิทธิพลที่น้อยกว่าในปัจจุบัน แต่ก็มิได้หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาลรวมไปถึงสมาชิกสภาตำบลไม่มีอิทธิพล

ที่สำคัญกว่านั้นคือ ในช่วงดังกล่าวธุรกิจสามารถใช้อิทธิพลของนายทหารซึ่งประจำการในอำเภอต่างๆ หลายๆ อำเภอได้อีกด้วย ขณะเดียวกับกลุ่มธุรกิจสามารถที่จะระดมทรัพยากรผลประโยชน์ต่างๆ มาสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนายทหารในรูปแบบของการมีความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ระหว่างกันและยืมอิทธิพลอันแข็งแกร่งมาใช้เหนือข้าราชการพลเรือน

ความจริงการเข้าไปมีความสัมพันธ์กับทหารของกลุ่มธุรกิจในรูปแบบของการอุปถัมภ์ได้มีมาก่อนหน้านี้แล้ว โดยได้มีการเชิญผู้นำทางทหารในยุคนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการของตน อาทิ การหยิบยื่นหุ้นส่วนให้ รวมทั้งการให้เป็นกรรมการของธนาคารที่ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ธนาคารไม่ว่าธนาคารกรุงเทพของตระกูลโสภณพนิช ธนาคารกรุงศรีอยุธยาของตระกูลลำซำ ธนาคารแหลมทองของตระกูลนนทากวิวัฒน์ เป็นต้น ต่างได้ให้ผู้นำทหาร อาทิ จอมพล ผิน ชุณหะวัณ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ และจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้น เข้าไปเกี่ยวข้องโดยกรณีของจอมพล สฤษดิ์ ธนะ

รัฐได้เข้าไปมีความเกี่ยวข้องกับธนาคารเอเชีย และธนาคารแหลมทอง พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เข้าไปมีความเกี่ยวข้องกับธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นต้น

จากที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มธุรกิจเพิ่งเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในสังคมการเมืองเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญ กล่าวคือรัฐบาลในช่วงนั้นได้หันมาเน้นนโยบายเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นหลัก ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ผลก็คือทำให้สังคมไทยและโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนเข้าสู่ระบอบทุนนิยมอย่างรวดเร็วทำให้มีการรวมตัวเกาะกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งทางด้านธุรกิจการเงิน ธุรกิจการส่งออก ธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้ง 3 กลุ่มนี้เกาะกลุ่มและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทำให้กลุ่มธุรกิจนี้มีอำนาจอิทธิพลไม่เพียงธุรกิจเท่านั้น

แต่ยังมีอำนาจอิทธิพลทางการเมือง ทำให้กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีการรวมตัวกันดังกล่าวมีอำนาจทั้งการผูกขาดทางเศรษฐกิจมากขึ้นขณะเดียวกันมีอำนาจอิทธิพลทางการเมืองมากขึ้น ขณะเดียวกันมีอำนาจอิทธิพลทางการเมืองมากขึ้น ในระยะหลังยังมีได้มีลักษณะเปิดเผยอย่างเป็นทางการ ในระยะนั้นกลุ่มข้าราชการ โดยเฉพาะพวกทหารยังคงเป็นกลุ่มที่ควบคุมกลไกทางการเมือง และมีอำนาจเหนือกลุ่มธุรกิจ

ต่อมาหลังจากเหตุการณ์ทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516 โครงสร้างอำนาจทางการเมืองได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 2518-2519 กลุ่มธุรกิจได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการทางการเมืองอย่างมากและสามารถเข้าควบคุมดูแลกลไกของรัฐอย่างเปิดเผยมีการสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมืองหลังจากนั้นได้เปลี่ยนฐานะความสัมพันธ์จากการเป็นผู้รับการอุปถัมภ์มาเป็นผู้อุปถัมภ์แทน

จากการที่กลุ่มธุรกิจได้มีฐานะที่เปลี่ยนแปลงไปจากการรับการอุปถัมภ์มาเป็นการให้การอุปถัมภ์ข้าราชการเองโดยเฉพาะนักการเมือง รวมทั้งการได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนี้ไม่ได้มีบทบาทและอิทธิพลทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทและอิทธิพลในทางการเมืองที่ในระยะหลังได้เข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการทางเศรษฐกิจของรัฐบาลให้เป็นในทิศทางที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตนด้วย

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ประเด็นการแก้ไขที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ให้รัดกุมชัดเจนเพื่อไม่ให้เป็นช่องทางการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งแนวทางที่ได้เสนอนั้นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรได้มีการแก้ไข โดยเฉพาะการแก้ไขข้อกฎหมายของผู้กระทำความผิดกรณีของการจัดซื้อ จัดจ้างเพื่อไม่ให้เป็นช่องทางที่จำทำให้นักการเมืองหรือ

ข้าราชการใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ และควรมีการตรวจสอบหากพบว่ามีบรรดานักการเมืองที่กระทำความผิดหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดควรที่จะมีการลงโทษ ทั้งในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่หรือพ้นวาระในการดำรงตำแหน่งแล้ว ส่วนประเด็นการแก้ไขที่ควรได้พิจารณาจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อการตรวจสอบการทำงาน เช่น ป.ป.ช. ประจำในแต่ละจังหวัดนั้น

ส่วนประเด็นที่ควรให้ความรู้การเมืองท้องถิ่นตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองท้องถิ่น โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีส่วนร่วมของประชาชน เน้นความสำคัญของการเลือกตั้ง และควรที่จะสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะพูดหรือกล้าแสดงความคิดเห็น มีการประสานงานและการสร้างเครือข่ายชุมชนให้แก่ประชาชนต่างๆ อย่างครอบคลุม เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ดีต่อหน่วยงาน อบต. อีกด้วย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า สภาพของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ยังไม่ปรากฏเหตุการณ์ที่รุนแรงมากนัก ความขัดแย้งทางการเมืองจะมีลักษณะของการแบ่งฝ่ายมากกว่าระหว่างชาวบ้านเก่ากับชาวบ้านใหม่ การพยายามที่จะเอาชนะกันเพื่อขึ้นเป็นผู้บริหาร เป็นต้น จะอย่างไรก็ตามถ้าหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วย่อมจะส่งผลกระทบต่อกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นผู้รับบริการอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจากนั้นจะทำให้เห็นว่า การที่จะพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาตินั้น เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างยาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้าง

ภายใต้กรรมวิธีการกำหนดนโยบายด้านการจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างนั้น มีข้อเสนอแนะและกระบวนการริเริ่มคือควรกำหนดนโยบายที่มีลักษณะสอดคล้องให้ประชาชนมีจิตสำนึกร่วมกัน ให้คำนึงถึงการดูแลเอาใจใส่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยมุ่งเน้นด้านความเป็นอยู่ของชาวบ้านเป็นหลักเพราะประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรชาวสวนและที่สำคัญการกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ควรหารงบประมาณกัน ควรจะสร้างให้มีลักษณะมั่นคงถาวร เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีอาคารที่พักผ่อนมีโรงเรือนหรือสิ่งก่อสร้างอื่นใดที่ชาวบ้านได้ใช้สอยร่วมกันอย่างมั่นคงถาวร

ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้นั้นควรจะริเริ่ม โดยลำดับคือ เริ่มที่สำรวจความต้องการของชาวบ้าน ให้คำแนะนำเช่นเขาควรเรียกร่องอะไร ในขณะเวลาปัจจุบันนี้มีเหตุผลอย่างไร โดยวิธีการกระจายข่าวซึ่งเป็นการสำรวจตรวจสอบในลักษณะรอบด้าน อีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องที่อยากจะให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการให้ของชาวบ้าน โดยมีเจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยดำเนินการกล่าวคือ หาข้อมูลเตรียมงานไว้ก่อนแล้วค่อยนำเข้าไปประชุมประชาคม ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเองก็ทำการประเมินตนเอง เพื่อเตรียมงบประมาณไว้รองรับโครงการต่างๆ ที่กำหนดเป็นนโยบาย โดยพิจารณาจากแผนฯของจังหวัดเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่จะได้นำเรื่องเข้าที่ประชุมประชาคมสามารถตอบรับ หรือปฏิเสธต่อข้อเรียกร้องในที่ประชุมได้ทันที

การริเริ่มโครงการที่มีลักษณะถาวรมั่นคง ซึ่งเป็นการใช้วัสดุอย่างดีมีคุณภาพสูงจะได้ไม่ต้องตั้งงบประมาณมาบำรุงรักษากันในสัดส่วนมากจนเป็นเหตุให้โครงการใหม่ๆเกิดขึ้นไม่ได้เพราะงบประมาณไม่พอในด้านวิสัยทัศน์ของผู้นำที่มีต่อการมองปัญหาของประชาชนทั้งในส่วนกว้างและไกลเพื่อผลในการกำหนดนโยบายในอนาคต ซึ่งควรริเริ่มในลักษณะมุ่งเน้นต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านการศึกษา การสาธารณสุข การเกษตรให้มีการพัฒนาต่อยอด มีความสม่ำเสมอและมีนโยบายใหม่ๆมาสนับสนุนหรือเป็นบริบทที่เสริมสร้างกับของที่มีอยู่แต่เดิม เพื่อส่งผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้วยกระบวนการริเริ่มกำหนดนโยบายนั้นที่เป็นอยู่ปัจจุบัน โดยภาพรวมก็คือชาวบ้านยื่นข้อเสนอผ่านประชาคมหมู่บ้านว่า เขาต้องการสิ่งใดอยากให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการทำสิ่งใดให้ จากนั้นก็เข้าสู่กระบวนการพิจารณาเป็นสำคัญ จนกำหนดเป็นนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นช่องทางที่มีขั้นตอนเป็นสำคัญสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ หากแต่ก็ยังมีเสียงสะท้อนเป็นข้อเสนอแนะให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจากภายในขององค์การเองด้วย ซึ่งเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชาวบ้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรจะทำก่อนมีการประชาคม ซึ่งชาวบ้านมักได้จะคิดในมิติที่แคบถ้ามีการแสดงวิสัยทัศน์ของส่วนต่างๆจะได้ นโยบายที่กว้างขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้นำชุมชนควรพบปะชาวบ้านและชักชวนให้ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาชุมชนและผู้นำชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำให้ชุมชนปราศจากอาชญากรรม สมาชิกมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และผู้นำชุมชนจะต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนในขั้นแรกให้สำเร็จก่อนเป็นการแก้ไขปัญหาในชุมชนที่เกิดขึ้น ผู้นำชุมชนแสดงบทบาทและเข้า

แก้ไขปัญหาได้ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมทำให้การเมืองในระดับท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลง และผู้นำชุมชนร่วมกิจกรรมของชุมชนและกิจกรรมทางการเมือง

แต่บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน การทำให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้นำชุมชน ผลจากการสนับสนุนที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนได้นำปัญหาไปติดต่อประสานงาน ขอรับการช่วยเหลือจากทางราชการหรือภาคเอกชน ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมและชักชวนให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุมที่ทางราชการจัดขึ้นด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาหรือรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

หากแต่ถ้ามีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นและยินยอมที่จะสละผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่บ้านของตนแล้วพัฒนาในจุดที่สำคัญ หรือมีลักษณะที่มั่นคงก็น่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาระยะยาวได้ รวมทั้งชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวบ้านและเป็นการแก้ไขปัญหาได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความขัดแย้งถึงแม้ว่ากลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มข้าราชการประจำ กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น กลุ่มผู้นำประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการและนักธุรกิจ ทั้งหมดนี้ถึงแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะไม่เกิดความขัดแย้งในเชิงนโยบายหรือความขัดแย้งระหว่างกลุ่มถ้าการตอบสนองความต้องการของแต่ละกลุ่มได้รับการตอบสนองแล้วความขัดแย้งไม่เกิดขึ้นแน่แต่เมื่อใดความต้องการของกลุ่มไม่ได้รับการตอบสนองตามที่เรียกร้องแล้วการเกิดการแย่งชิงเรื่องผลประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นแน่นอนและอาจเกิดการแข่งขันในการเลือกตั้งครั้งต่อไปก็อาจเป็นไปได้ ดังนั้นต้องใช้การประนีประนอมและทำความเข้าใจแก่กันและกันในเรื่องที่ความต้องการของแต่ละกลุ่มด้วย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง กลุ่มอิทธิพลกับการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะช้างใต้ จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้เสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษากลุ่มอิทธิพลที่ผลักดันการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้างใต้

1.1.2 เพื่อศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองในกลุ่มต่างๆในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่อบต.เกาะช้างใต้บนเกาะช้าง

1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในกลุ่มต่างๆในเขตอบต.เกาะช้างใต้เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้าง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนราชการและนักธุรกิจในตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ประชากรในพื้นที่แบ่งได้ 4 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 นักการเมืองท้องถิ่นจำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักธุรกิจและประกอบการแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ประมาณ 500 ราย เช่น โรงแรม ร้านอาหาร เรือรับจ้าง โฮมสเตย์ รีสอร์ทและบังกะโล ธุรกิจเกี่ยวเนื่องการท่องเที่ยว เช่น ชมรมนำเที่ยว เรือคายัค เรือพาย

กลุ่มที่ 3 แกนนำประชาชน จำนวน 25 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อพปร. ตำรวจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ลูกเสือชาวบ้าน วัด

กลุ่มที่ 4 ข้าราชการประจำส่วนท้องถิ่น ประมาณ 50 คน ได้แก่ นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเกาะช้าง 3 แห่ง อนามัย 3 แห่ง โรงเรียน 3 แห่ง สถานีตำรวจภูธรเกาะช้าง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจาก 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ส.อบจ. 1 คน นายก อบต. 1 คน สมาชิก อบต. 3 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักธุรกิจแบ่งเป็น 3 ส่วน ธุรกิจขนาดใหญ่ 3 คน ขนาดกลาง 5 คน ขนาดเล็ก 5 คน กลุ่มที่ 3 แกนนำประชาชน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 5 คน กลุ่มที่ 4 นายอำเภอ 1 คน ปลัดอบต. 1 คน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ 1 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งหัวข้อในการสอบถามและสัมภาษณ์

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการศึกษาจากเอกสารวิชาการจากแหล่งสำคัญต่างๆ และค้นคว้าจากห้องสมุด และนำมาวิเคราะห์โดยการบันทึกเนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร พร้อมทั้งนัดหมายประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวเกาะช้าง ตามที่ได้กำหนดไว้ประมาณ เมษายน-มิถุนายน 2554 และในขณะเดียวกันก็ทำการสังเกตการณ์ไปพร้อมกัน

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา การจัดทำข้อมูล ตรวจสอบ นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลประกอบด้วย 1.นำข้อมูลมาก็เก็บมาใช้ มารวบรวมและจัดระบบ 2.การวิเคราะห์เชิงพรรณนา 3.ปรับปรุง แก้ไข 4.เขียนนำเสนอในบทที่ 4

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ผู้ศึกษาต้องการทราบถึงสภาพโดยทั่วไปทางการเมืองที่เกาะช้างว่ามีกลุ่มใดบ้างที่มีอำนาจในการผลักดันในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง จึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อที่จะทราบว่ากลุ่มใดที่มีอำนาจ อิทธิพล ผลประโยชน์ทางการเมือง ทั้งในด้านผลประโยชน์ของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านกลุ่มอิทธิพลหรืออำนาจของผลประโยชน์ของการเมืองท้องถิ่น และด้านความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง และมีแนวทางเป็นข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายในอนาคตต่อไปได้อย่างไร

โดยผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

1.3.2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์มีความคิดเห็น โดยรวมกับสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์ และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า

- 1) ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า คือเกิดจากสภาพภูมิหลังทางการเมืองที่แตกต่างกัน เช่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การศึกษา ประสบการณ์ทางการเมือง เป็นต้น
- 2) ด้านความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ เช่น ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์จากงบประมาณในโครงการต่างๆมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น
- 3) ด้านการใช้อำนาจทางการเมือง พบว่า เกิดจากการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่สนับสนุนกลุ่มพวกพ้องของตนเองให้ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้เกิดการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยทางการเมืองด้านกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ กับการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ปัจจัยด้านกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์นั้นมีด้วยกันหลายลักษณะ เช่น การเคลื่อนไหวของกลุ่มบุคคล การใช้กลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปชี้แนะ หรือการเข้าไปมีบทบาทโดยตรงของกลุ่มบุคคล หรือการแทรกแซงของนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่งบางกลุ่มก็เป็นกลุ่มอิทธิพล บางกลุ่มก็เป็นกลุ่มผลประโยชน์ หรือเป็นทั้งสองกลุ่มในเวลาเดียวกัน

พบว่าภายใต้การกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ใต้นั้น ไม่ปรากฏว่ามีการแทรกแซงของนักการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดหรือ สจ. อันเนื่องมาจากเหตุผลหลักๆคือ ในการกำหนดนโยบายส่วนใหญ่ นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลพึงเสียงจากประชาชน โดยกระบวนการประชาคมเป็นหลัก แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นพื้นที่เดียวกันที่ซับซ้อนกันอยู่กับพื้นที่ของ สจ. แต่ในด้านความสัมพันธ์เป็นลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน ที่สำคัญ สจ. ยังได้ช่วยดึงงบประมาณมาสนับสนุนกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนะนำช่องทางหากมีงบประมาณมาพัฒนาในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะที่ช่วยน้องเสียมากกว่าเข้ามาแทรกแซงเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นนโยบายเล็กๆ ที่มีความสำคัญอยู่ในระดับท้ายของ

แผนการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้ และไม่มีผลประโยชน์เป็นที่น่าต้องตาต้องใจเท่าใดนัก และอีกเหตุผลหนึ่ง สจ. ในพื้นที่เกาะช้างไม่มีธุรกิจรับเหมาต่างๆ จึงไม่มีการแทรกแซงในโครงการหรือนโยบายต่างๆ

1.3.3 การแก้ไขทางสังคมด้านความต้องการของชาวบ้านและผู้ประกอบการกับการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด ในความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์และเป็นความเห็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีความเห็นโต้แย้ง เนื่องจากว่าการกำหนดนโยบายทั้งหมดนั้นเป็นผลมาจาก การเรียกร้องของชาวบ้านที่ได้เสนอผ่านการประชาคมหมู่บ้าน โดยมีนักการเมืองท้องถิ่นร่วมรับฟังแล้วกำหนดเข้ามาในแผนฯก่อนแต่จะกำหนดออกมาเป็นนโยบาย ซึ่งชาวบ้านได้มีส่วนร่วม ทั้งได้แสดงออกให้นักการเมืองท้องถิ่นเห็นว่าตนมีความเดือดร้อนอย่างไร มีความต้องการอะไร และอย่างไร ซึ่งทั้งหมดเป็นเหตุเป็นผลอันสำคัญต่อการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างในจังหวัดตราดอีกด้วย

ภายใต้การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างเพื่อกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีข้อเสนอแนะและกระบวนการริเริ่มคือควรกำหนดนโยบายที่มีลักษณะสอดคล้องแก่ประชาชนมีจิตสำนึกร่วม ให้คำนึงถึงการดูแลเอาใจใส่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยมุ่งเน้นคุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีบ้านตามชายฝั่งทะเลในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว การประมง และการประกอบธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรทำสวน และที่สำคัญการกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ควรหารงบประมาณกัน ควรจะพัฒนาไปพร้อมกันแบบยั่งยืน

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัยของประชาชนในด้านการเมืองในส่วนนี้ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ค่อยให้ความสำคัญหรือมีส่วนร่วมน้อย คือ การลงรับสมัครหรือสนับสนุนบุคลากรเข้ารับเลือกตั้งช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่แล้วยังมีความเข้าใจความหมายของการเมืองที่มีการเลือกตั้งเพียงแค่ออกเสียงเลือกตั้งกาบาทแล้วหย่อนบัตรลงหีบแล้วก็เสร็จสิ้นการเลือกตั้งซึ่งเป็นการเข้าใจผิดที่ไม่ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่ไปทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจหรือประชาชนจนกระทั่งกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีแนวคิดหรือความคิดไปทำนองเดียวกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการเน้นทางการเมืองที่มีลักษณะของระบบการเมืองที่เป็นสถาบันเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นที่มาของอำนาจทางการเมืองและต้องถือว่าระบบการเมืองต้องการแสวงหากลไกและมาตรการในการจัดการความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เหมาะสมระหว่างผู้ปกครอง ซึ่งมี 2 ระบบ ด้วยกัน คือ ระดับแรก เป็นกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ภายในสถาบันในการปกครอง เช่น สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ ส่วนอีกระดับหนึ่ง นั้นเป็นกลไกที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันของรัฐกับประชาชนซึ่งจะทำหน้าที่โยงใยเชื่อมรัฐกับประชาชน นอกจากนี้การเมืองจะหมายถึง สถาบันทางการเมืองการปกครองในแง่นี้จะเน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐและการเมืองในแง่อำนาจซึ่งมีความหมายไม่แตกต่างกับอิทธิพลเท่าไรนัก

2.1.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ จึงเป็นกรอบแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นภาพของกระบวนการความเป็นมาต่อการกำหนดนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ค่อนข้างชัดเจน และกรอบแนวคิดดังกล่าวได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเมืองกับการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งค้นพบว่ามีลักษณะเป็นความร่วมมือกันทั้งฝ่ายประชาชนและกลุ่มผู้นำที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย โดยกลุ่มผู้นำที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย จะเป็นผู้คิดและเป็นผู้เสนอทางเลือกให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ จึงทำให้โครงการในนโยบายต่างๆมีแนวโน้มที่จะถูกชี้นำจากกลุ่มชนชั้นนำในท้องถิ่นสูง ซึ่งการศึกษาวิจัยทางการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ก็มีลักษณะคล้ายกัน แม้ว่าจะไม่มีลักษณะของการชี้นำอย่างเบ็ดเสร็จ แต่ละกลุ่มอิทธิพลกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ก็มีบทบาทการต่อรองและชี้นำทางการเมืองอยู่ แม้จะอยู่ในกรอบความเห็นชอบของประชาชนก็ตาม

ซึ่งเป็นความจริงที่ปรากฏว่าอำนาจการต่อรองในขั้นตอนต่างๆยังคงมีอยู่ระหว่างสมาชิก อบต. หรือหัวหน้าคน หรือกลุ่มอิทธิพลกลุ่มผลประโยชน์ กับผู้มีอำนาจต่อรองตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย เนื่องจากลักษณะของการถ้อยทีถ้อยอาศัยต่อกันและกันเพื่อเป็นการลดความขัดแย้งนั้น เป็นลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ กล่าวคือในบริบทของการกำหนดนโยบายซึ่งมีองค์ประกอบด้วยกันหลายฝ่าย ซึ่งแต่ละฝ่ายใช้ความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตน แม้จะไม่เต็มสัดส่วนที่ตนกำหนดไว้ก็ตาม แต่พวกเขาพยายามเฉลี่ยแบ่งกันให้มากที่สุด เมื่อมีการต่อรองกันจึงเป็นลักษณะของความเป็นปกติที่พวกเขาคาดการณ์ไว้แล้ว เช่น ประเด็นการก่อสร้างอนุสรณ์สถาน ยุทธนาวิเกาะช้างที่มีประเด็นขัดแย้งว่าการอนุมัติทำประโยชน์ในการท่องเที่ยวว่าใครเป็นผู้ดูแลระหว่าง อบต. กับเอกชนซึ่งเป็นผลให้ต้องลดหรือขยายงบประมาณนั้นลงด้วย เป็นต้น

หากจะมีส่วนที่แตกต่างจากงานวิจัยเรื่อง “การเมืองกับการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่” ก็คือ แนวโน้มเรื่องการชี้แจง กล่าวคือภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์นั้น แม้ว่าในปัจจุบันจะยังมีกลุ่มคนเหล่านี้เข้าไปมีบทบาทในการชี้แจงต่อประชาชนในพื้นที่ที่อยู่ก็ตาม หากแต่ในงานศึกษาเรื่อง “การเมืองกับการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะช้างในจังหวัดตราด” นั้นพบว่ามีแนวโน้มในอนาคตจะลดลงเนื่องจากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมในประชามติแต่ละครั้ง จำนวนประชาชนในตำบลเกาะช้างได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมบ่อยๆ ได้ยินได้ฟังบ่อยๆ และทาง อบต. แนะนำในแนวทางที่ถูกต้องประชาชนหรือชาวบ้านก็จะมีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการศึกษาในปัจจุบันมีการพัฒนาและเข้าถึงประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแม้แต่วัยรุ่นหนุ่มสาวก็พออธิบายให้คนรุ่นเก่าที่ไม่คุ้นชินกับระบบการปกครองปัจจุบันนี้ให้เข้าใจได้ อีกประการจากข้อมูลที่ค้นพบ จากสภาพบริบทในพื้นที่ก็ทำให้เข้าใจได้ว่า ในอนาคตแนวโน้มเรื่องการชี้แจงจากผู้นำ ผู้มีอำนาจ ผู้บริหารในองค์กรจะน้อยลง

หากพิจารณาในภาพรวมของการศึกษาแล้วกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์เป็นอีกกรอบแนวคิดหนึ่งที่เป็นปัจจัยทางการเมืองที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว จากกรอบแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นพลังของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งก็คือชาวบ้านนั่นเองที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ของกลุ่มตน จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและยื่นข้อเสนอ ข้อเรียกร้องต่อที่ประชุมประชาคม จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มชาวบ้านที่ส่งตัวแทนเข้าไปเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีเครือข่ายที่นำเสนอใจ กล่าวคือ ในการเรียกร้องให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวตามชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจมาเที่ยวและมาพักผ่อนในช่วงวันหยุดอาจจะเป็นรอบเดือนหรือเทศกาลต่างๆ ผู้ที่เป็นแกนนำกลุ่มอาจเป็นเครือข่ายของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้าน หรือในขณะเดียวกัน ผู้นำกลุ่มก็มีสถานะเป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งการรวบรวมกลุ่มคนในหมู่บ้าน แล้วนำเสนอจึงชี้แจงว่า ควรออกเสียงอย่างไร ทำอย่างไร มีแนวทางอย่างไรต่อที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้ประเด็นที่กำหนดบรรจุเป้าหมาย ซึ่งความสัมพันธ์ส่วนนี้ทำให้เห็นศักยภาพของกลุ่มที่มีต่อประชาคม เพราะเมื่อประเด็นที่กำหนดบรรจุเป้าหมาย ประเด็นที่กลุ่มเสนอต่อที่ประชุมส่วนใหญ่จะชนะเสียงในการยกมือลงมติในนโยบายด้านการท่องเที่ยวก็เช่นกัน กลุ่มชาวบ้านที่หวังผลประโยชน์เหล่านี้ ก็ใช้แนวทางวิธีการเดียวกัน จนได้ผลเป็นรูปธรรมคือ นโยบายที่กำหนดออกมา

กรอบแนวคิดนี้ยังสะท้อนให้เห็นกลุ่มอิทธิพลอื่นเช่น กลุ่มของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเองที่ต้องการให้เป้าหมายของตนบรรลุผล เนื่องจากนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวบางโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในพื้นที่ หรือมติที่ชัดเจนจากกระบวนการประชาคม ซึ่งกลุ่มอิทธิพลของผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้าไปมีบทบาทต่อกระบวนการประชาคม โดยวิธีการใช้ห้วคะแนน ซึ่งก็ยังคงมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนกับระบบเครือข่ายเข้าไปขึ้นกับชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งที่เป็นผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และทั้งที่เป็นชาวบ้านล้วนเป็นปัจจัยที่ชัดเจนต่อกระบวนการในระบบการเมืองก่อนจะถูกแปรรูปเป็นนโยบายออกมา

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำท้องถิ่นในกระบวนการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งก็คือผู้นำชุมชนล้วนมีบทบาทในการกำหนดนโยบายอยู่ มีการนำเสนอวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับท้องถิ่นของตนเป็นต้น อีกประการที่สอดคล้องกันก็คือ ผู้นำชุมชนที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ ขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบาย ในลำดับที่สูง เพียงแต่มีส่วนร่วมในขั้นตอนของการประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเพียงลำดับต้นทางเท่านั้น ทำให้ขาดความรู้ในเชิงลึกเกี่ยวกับรายละเอียดข้อปลีกย่อยของปัญหานั้นๆ นโยบายไม่สามารถครอบคลุมลงไปถึง

เมื่อพิจารณาโดยข้อเท็จจริงนั้น ผู้นำในท้องถิ่นมีบทบาทในการแสดงออกที่เป็นจริงกล่าวคือ บทบาทในระดับต้นทางเป็นผู้รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตน หากแต่งงานวิจัยที่ศึกษาทั้งสองกรณีนี้ ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่รู้ร่วมปัญหาและเข้าใจต่อปัญหาคลับมีบทบาทต่อการแก้ปัญหาในลำดับขั้นที่ต่ำ กล่าวคือ ผู้นำชุมชนเมื่อรวบรวมปัญหามาเสนอต่อประชาคม ผู้นำชุมชนได้แสดงออกอย่างชัดเจนที่สุดก็ตรงจุดนี้ หากแต่เมื่อถัดจากกระบวนการนี้ไปก็เป็นแต่เพียงคิดตามฟังข่าวสารเท่านั้น ซึ่งจุดเปลี่ยนของประเด็นมักอยู่ตรงนี้คือเมื่อเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องที่นำเสนอจากประชาชนในตอนประชาคมอาจถูกปรับเปลี่ยนในตอนนี ซึ่งนั้นก็เท่ากับว่า บทบาทของผู้นำชุมชนได้ถูกลดทอนลง จะด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม ความต่อเนื่องของแนวทางในการแก้ปัญหาที่จะสะดุดลงในระหว่างนี้ด้วย จึงทำให้บางครั้งนโยบายตอบ โจทย์ของปัญหาได้ไม่เต็มร้อย เปอร์เซนต์ รัฐควรมีแนวทางในการสนับสนุนบทบาทของผู้นำชุมชนเพิ่มขึ้นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ หากพิจารณาในแง่บวกจะเป็นการเสริมสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่ตรงเป้าประสงค์จริงๆ ในขณะเดียวกันผู้นำชุมชนก็จะทำหน้าที่โฆษกให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งนั่นก็หมายถึงชาวบ้านจะ

ได้รับข้อมูลข่าวสารความเป็นไปของเรื่องนี้ๆอย่างต่อเนื่องเป็นต้น ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายในลำดับสูงขึ้นไปจะเป็นการสมควรอย่างยิ่ง

หากจะพิจารณาถึงความจำเป็นมา หรือ ลำดับขั้นของการกำหนดนโยบายนั้น การวางแผนการพัฒนาที่เป็นลำดับขั้นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน เมื่อลำดับของเหตุการณ์เป็นอย่างนี้ งานศึกษาวิจัยนี้ในด้านความเชื่อความรู้สึก ซึ่งชาวบ้านในท้องถิ่นและผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเอง ก็ได้สื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเหล่านี้ที่มีต่อสังคมชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือในสังคมชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะในระบบเครือข่ายที่ค้นพบ มีผลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ซึ่งแนวโน้มที่วัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่นได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการพัฒนาในทิศทางที่เป็นจริง หรือสภาพที่เป็นจริงอันปรากฏชัดในสังคมชนบท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพรวมหรือองค์ประกอบโดยรวมของกระบวนการหนึ่งๆ เช่น ขั้นตอนของการรวมกลุ่มกัน เพื่อเรียกร้องหรือกำหนดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมประชาคม เพื่อให้เกิดผู้นำนักหรือเพื่อต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจความเป็นผู้นำเข้าไปมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน พบว่าสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำในระดับมากการแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่นซึ่งข่าวสารที่ได้รับมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ที่ผู้นำชุมชนชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ และเชื่อฟังคำแนะนำในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ผู้นำชุมชนชี้แนะ การตื่นตัวทางการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงผลการสนับสนุนที่ผู้นำชุมชน ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีผลต่อการตัดสินใจไปเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชน การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆของชุมชนได้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่องของการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้นำชุมชนในการลงคะแนนเสียงให้กับผู้ที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน มีอยู่ระดับน้อยมากหรืออาจเรียกว่าผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ละครั้งจะไม่มีใคร ได้เลยเนื่องจากที่เกาะช้างใต้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ใต้อยู่กันแบบเครือข่ายสนับสนุนคนดีและทำงานให้กับสังคมส่วนรวม และความตั้งใจของแต่ละคนมุ่งมั่นในการพัฒนาท้องถิ่นถึงแม้ว่างบประมาณจะน้อยกว่าที่อื่นๆการทำงานเต็มร้อย

จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งในด้านของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถสะท้อนถึงความเป็นจริงที่ปรากฏ

ต่อการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ของคนในชนบทได้กล่าวคือ ในข้อค้นพบของการวิจัยด้านการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ได้นั้น การดูแลตนเองของคนในท้องถิ่น อันเป็นหลักการประการหนึ่งของแนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีผลสะท้อนในเชิงของความจริงอยู่หลายประการ

ประการแรก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายแต่ละด้าน โดยผ่านกระบวนการประชามชนั้น มีผลสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกถึงผลประโยชน์ของหลายกลุ่มหลายฝ่าย ในสังคมนระดับตำบล ซึ่งการแบ่งสรรกันในการจัดลำดับว่าใครมีนโยบายในการพัฒนาที่จำเป็นก่อนหลัง หรือควรได้นโยบายส่งเสริมเกี่ยวกับการพัฒนาในเรื่องหนึ่งๆ ก่อน-หลัง นั้น จะเห็นถึง ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่ได้แสดงออกให้เห็น พวกเขาได้จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ประการที่สอง แนวทางในการพัฒนาส่วนท้องถิ่นนี้ โดยเฉพาะเรื่องการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ กล่าวคือ แนวคิดเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นนั้น จุดประสงค์หลักอยู่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้เพียงพอและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจากข้อค้นพบถึงปัจจัยหลายๆด้านที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว นั้น ล้วนแล้วแต่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาข้อปลีกย่อยอันเป็นรายละเอียดก็พบอีกว่า คนในท้องถิ่นทั้งที่เป็นฝ่ายบริหาร (อบต.) และเป็นฝ่ายรับบริการ (ชาวบ้าน) ล้วนแล้วแต่ได้รับการตอบสนองไปพร้อมกัน เช่น ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ สามารถกำหนดนโยบายตอบสนองต่อความต้องการของชาวบ้านได้ในขณะเดียวกัน เขาก็ได้รับการตอบรับในรูปของฐานเสียง คะแนนนิยม ซึ่งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นนั้นสิ่งที่ต้องการมีควบคู่กันไปก็คือ ผู้เสนอและผู้ตอบสนอง อันเป็นฟันเฟืองที่หมุนไปพร้อมกันอย่างไม่ขาดสาย

ดังนั้น กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำมาเป็นกรอบ เพื่อวิเคราะห์ถึงมิติต่างๆ ในอันที่จะแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว นั้นสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในแง่ของการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน การแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของชาวบ้านเองที่มีต่อความเป็นไปอันเกี่ยวข้องกับตัวพวกเขาเอง โดยเฉพาะผลประโยชน์ต่างๆที่เขาพึงได้พึงถึงและที่สำคัญทำให้พวกเขาได้เรียนรู้วิธีการจัดการแก้ปัญหาของกันและกันเอง

ผู้นำชุมชนมีการชักชวน และมีส่วนร่วมให้สมาชิกในชุมชนร่วมมือกับหน่วยราชการในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นผลมาจากผู้นำชุมชน อยู่ในระดับมาก ผู้นำชุมชนพบปะ พูดคุยชาวบ้าน ชักชวนให้มีส่วนร่วมให้ชุมชนปราศจากอาชญากรรม สมาชิกมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้นำชุมชนแก้ไขปัญหาข้อพิพาทให้เสร็จภายในชุมชนได้ และผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง

รูปแบบอิทธิพลของการใช้อำนาจของผู้นำชุมชนได้แก่ การที่ผู้นำชุมชนให้การยอมรับช่วยเหลือสนับสนุนคณะผู้บริหารชุดปัจจุบัน บทบาทผู้นำชุมชนเมื่อชุมชนมีปัญหาหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมทำให้การเมืองระดับท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมของชุมชน ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และผู้นำชุมชนจะต้องทำคุณความดีให้กับชุมชน ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้อาวุโสในชุมชน ไม่จำเป็นต้องมีชื่อเสียง เกียรติยศและเงินทอง บริวารมาก กว้างขวาง มีผลประโยชน์อำนาจและอิทธิพลในท้องถิ่นความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ทราบได้ว่า ผู้นำชุมชนดังกล่าวจะเป็นผู้มีคุณสมบัติและลักษณะดีเด่นเหนือบุคคลธรรมดาในชุมชนหรือในสังคมและได้รับการยอมรับจากชุมชน ย่อมทำให้ผู้นำชุมชนใช้ความเป็นผู้นำให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เมื่อชุมชนใดก็ตามประชาชนให้การยอมรับในตัวผู้นำแล้ว ผู้นำของตนย่อมมีอิทธิพลจากการยอมรับของสมาชิกในชุมชน ที่จะนำไปสู่การใช้วิธีการชักชวน โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมีสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม ความเชื่อถือไว้วางใจในตัวผู้นำ ทำให้เห็นว่า รูปแบบอิทธิพลของผู้นำชุมชนมีหลากหลายประการ และมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างแน่นนอนซึ่งคุณสมบัติเฉพาะตัวนี้จะ เป็นปัจจัยให้ผู้นำชุมชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างกรณีศึกษา คือการวิจัยของ ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ในเรื่องวิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง ได้กล่าวถึงข้าราชการประจำที่มีอิทธิพลในการครอบงำนโยบายของรัฐในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เห็นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐ แต่จริงๆ แล้วเป็นเครื่องมือของข้าราชการประจำ ซึ่งปลดออกเข้าแทรกแซงหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือประเมินบทบาท โดยสถาบันรัฐสภา จึงกลายเป็นกรอบอ้างอิงทางนโยบายที่ฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะที่มาจากการเลือกตั้งต้องยอมรับโดยปริยาย และกล่าวถึงการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจเมื่อ พ.ศ. 2525 โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการและมีการออกมติคณะรัฐมนตรี ให้นายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติให้ดำเนินการแทนคณะรัฐมนตรีได้ แล้วจึงนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง จึงถือว่าเป็นการถ่ายโอนอำนาจในการพิจารณาตัดสินใจเชิง

นโยบายที่สำคัญไปสู่ข้าราชการประจำ จึงถือได้ว่าทิศทางของการทำงานก็ถูกกำหนดโดยข้าราชการประจำแทนที่เป็นการกำหนดมาจากรัฐมนตรีเจ้าของกระทรวง(อ้างในสิริลักษณ์ เจริญสูง 2542: 16-17)

ผลงานวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเผด็จ โสมจะบก (2521:12) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องอิทธิพลของข้าราชการฝ่ายปกครองในฐานะผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งนายอำเภอ ซึ่งตั้งสมมุติฐานว่า ปัจจัยส่งเสริมให้นายอำเภอมีอิทธิพลคือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การเข้าถึงข้อมูล ความชอบธรรม สถานภาพทางการเมืองความมั่งคั่งบุคลิกภาพและความรู้ความสามารถ โดยทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนแรกเป็นการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นายอำเภอโดยทั่วไปมีอิทธิพลในฐานะผู้นำท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารรวมทั้งแบบสอบถามไปให้นายอำเภอทั่วประเทศ จำนวน 288 คน ตอนที่สอง เป็นการศึกษาศาสนาเฉพาะกรณีอำเภอ 4 อำเภอ เพื่อที่จะทราบว่านายอำเภอทั้ง 4 คนใช้ปัจจัยในด้านใดบ้างเพื่อให้ตนเองมีอิทธิพล ผลการศึกษาอิทธิพลของนายอำเภอยังมีอิทธิพลในฐานะผู้นำท้องถิ่นอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากอิทธิพลของนายอำเภอในการจัดงานประเพณีหรืองานประจำปี การพัฒนาท้องถิ่น การจัดหาทุนเพื่อทำกิจกรรมบางอย่าง การต้อนรับและงานสังคมต่างๆ ส่วนผลการศึกษาอิทธิพลของนายอำเภอ 4 อำเภอ ด้วยการเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรทางการเมือง หรือปัจจัยส่งเสริมอิทธิพลในด้านต่างๆของนายอำเภอปรากฏว่านอกจากนายอำเภอจะใช้ปัจจัยในด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้วนายอำเภอยังจำเป็นต้องใช้ปัจจัยในด้านอื่นๆ สนับสนุนด้วย เช่น ปัจจัยในด้านความมั่งคั่งการเข้าถึงข้อมูล บุคลิกภาพ เป็นต้น ไม่เช่นนั้นแล้วนายอำเภอจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และไม่สามารถกระทำในสิ่งใดๆ ตามที่นายอำเภอต้องการได้

2.1.2 ในแง่ของวิธีของการใช้อำนาจของผู้นำชุมชนที่จะเข้าไปชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การแนะนำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าไปพูดคุยให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้ข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนใช้วิธีการชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและสมาชิกในชุมชนเชื่อฟังคำแนะนำจากผู้นำชุมชน การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการตื่นตัวทางการเมืองอันเป็นผลมาจากผู้นำชุมชนชักจูงหรือโน้มน้าวการแนะนำให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนให้กับผู้สมัครที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ซึ่งแบ่งออกเป็น

วิธีการโดยตรง คือการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ ในฐานะที่ได้รับแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการชุมชนประจำตำบล สามารถเข้าไปชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมือง เช่น แนะนำให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง การแจ้งข่าวสารทางการเมืองให้สมาชิกใน ชุมชนทราบ การเข้าไปพูดคุย ประชุม หรือ ปิดประกาศ การให้ข่าวสารทางสถานีวิทยุชุมชน เพื่อให้ เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน

วิธีการโดยอ้อม คือ อาจไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ใดๆ แต่มีองค์ประกอบอื่น อาทิเช่น เป็นคนดี มี บุคลิกภาพเด่น มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนทำตนเป็น ตัวอย่าง มี ทรัพยากรทางการเมือง (political resources) หรือมีชื่อเสียงเกียรติยศ มีพรรคพวกบริวารมากกว้างขวาง ในท้องถิ่น เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่ใช้อำนาจของผู้นำชุมชนสามารถเข้าไปชักจูง ชักจูงหรือโน้มน้าวให้สมาชิกใน ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งในประเด็นนี้ น่าจะเกิดจากการจูงใจ โดยมีเหตุผล และเป็นการชักจูงในลักษณะสภาพแวดล้อมอื่นๆ คงไม่มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามา เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เป็นการข่มขู่หรือชักจูงแบบมีลูกล่อลูกชน หรือเป็นการสร้างเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามแต่ เป็นเรื่องที่ผู้นำชุมชน มุ่งเน้นการใช้อิทธิพลให้สมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามความต้องการของตนด้วย ความสมัครใจมากกว่า ถือได้ว่า เป็นอิทธิพลของผู้นำชุมชน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ สมาชิกในชุมชนอย่างแท้จริง

แม้ว่าความคิดเห็นของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ซึ่งก็เกือบจะทั้งหมดจะให้ความเห็นว่า ระบบอุปถัมภ์จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายก็ตาม ซึ่งความเห็นเหล่านั้นเป็นในลักษณะ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามกล่าวถึงลักษณะที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ หากพิจารณาตามคำให้สัมภาษณ์ก็จะ เห็นด้วยคล้อยตาม แต่ถ้าพิจารณาในลักษณะนามธรรมจะพบว่ามีความชัดเจนในเรื่องนี้โดยตรง ซึ่งทั้ง ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นและระบบอุปถัมภ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบาย

2.2 จากการศึกษาพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต.เกิดจากความแตกต่าง ระหว่างบุคคลโดยเกิดมาจาก สภาพภูมิหลังทางการเมืองที่แตกต่างกัน เช่น ความแตกต่างทาง วัฒนธรรม การศึกษา ประสบการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ บุคคลในองค์การบริหาร ส่วนตำบลมาจาก นักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างกันในหลายด้าน ย่อมมีความแสดงออกความต้องการและความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกมา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ หลุยส์ เอ. โฟแมน(อ้างถึงในประดิษฐ์ ทิพย์สุมาลัย 2531: 9) ที่เห็นว่าบุคคลย่อมมีความต้องการและ ความจำเป็นที่แตกต่างกัน

ในด้านความไม่ลงรอยกันในเรื่องผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า พบว่าเกิดจากความไม่ลงรอยกันในการแบ่งปันผลประโยชน์ เช่น ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์จากงบประมาณในโครงการต่างๆ มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ระบบการเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม โดยที่มีอำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามการจัดสรรนั้น

2.3 จากการศึกษาพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองใน อบต.เกาะช้างได้เกิดจากการตอบสนองของ อบต.ต่อผู้ประกอบการและนักธุรกิจทำให้เกิดการล่าช้าอย่างมากซึ่งผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจต้องการความสะดวกและรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อลูกค้าซึ่งธุรกิจต้องทำกำไรในช่วงที่มีแขกมาใช้บริการซึ่งก็เป็นช่วงสั้นๆการตอบสนองของอบต.ที่ช้าย่อมทำให้นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการไม่พอใจในส่วนนี้อาจทำให้นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการคิดจะเอาคนของตนไปลงแข่งเลือกตั้งในสมัยหน้าก็ได้เพื่อตอบสนองความต้องการของพวกเขาจะได้สะดวกและรวดเร็วในการผลักดันนโยบายที่นักธุรกิจและผู้ประกอบการต้องการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำการค้า

ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลนับเป็นข้อดีและเด่นอีกประการ เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดล้วนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลสมเจตนาของวัตถุประสงค์การวิจัยประชากรของการวิจัยคือว่าครอบคลุมในส่วนเนื้อหาของและรายละเอียด

ข้อด้อยของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ข้อมูลอันเป็นรายละเอียดปลีกย่อยเกี่ยวกับเอกสาร โดยเฉพาะข้อมูลในนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น กลุ่มหรือชมรม มีการจัดเก็บไม่เป็นระบบ หากเอกสารอ้างอิงที่ชัดเจนค่อนข้างยาก จะมีเพียงการสัมภาษณ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในประเด็นนั้นๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ความน่าเชื่อถือข้อมูลคู่ด้อยค่าลงไป อีกทั้งผู้ศึกษาวิจัยขาดประสบการณ์ในการศึกษาตีความ และวิเคราะห์ข้อมูล อาจทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลขาดอรรถรสของเนื้อความลงไปบ้างหรือขาดการตีความข้อมูลบางส่วนบางตอนไป ซึ่งอาจทำให้งานการศึกษาวิจัยคู่ด้อยค่าลงไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้อง

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ควรทำการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ นักการเมืองท้องถิ่นให้เข้าใจถึงอำนาจหน้าที่ของตนที่มีอยู่ รวมถึงวิธีการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายว่ามีขอบเขตเพียงใด เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและสร้างการยอมรับกติกาประชาธิปไตย รวมไปถึงการจัด

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ในหมู่พลสมาชิกด้วยกันเองและกับฝ่ายข้าราชการประจำ เพื่อปรับทัศนคติการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.1.2 ควรใช้อำนาจทางการเมืองไปในทางที่สร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้กับประชาชนหลักบริหารงานให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยและใช้วิธีการบริหารงานแบบบูรณาการ ปฏิบัติตามเสียงข้างมากและฟังเสียงของสมาชิกส่วนน้อยด้วย ในการจัดทำงบประมาณต่างๆ หรือมีโครงการพัฒนาตำบลควรใช้ประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล ในการชี้แจง ทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลาและยึดหลักความสำคัญของปัญหาเรียงลำดับ 1-2-3 ก่อน แล้วถึงจะอนุมัติงบประมาณไปพัฒนาหมู่บ้าน

3.1.3 ควรจัดทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สร้างพลังองค์กรประชาสังคมเพื่อการตรวจสอบ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ด้วยการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับเพิ่มมากขึ้นว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นเพื่ออะไร มีหน้าที่อย่างไร ต้องทำอะไรให้กับประชาชนบ้างและให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ลักษณะทางการเมืองอีกด้วย

3.1.4 ควรให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่ดี บูรณาการความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ นักการเมือง ประชาชน และนักธุรกิจ

3.1.5 การใช้อำนาจหรืออิทธิพลของกลุ่มใดมีอำนาจที่แท้จริงสามารถนำมาถ่วงดุลอำนาจหรืออิทธิพลแต่ละกลุ่มได้มากน้อยแค่ไหน

3.1.6 การตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจที่ขอบ.สามารถทำได้โดยไม่ต้องรอนงบประมาณหรือรอบปีการบริหารเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆได้

3.2 เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาในประเด็นที่ประชาชนกับผลกระทบทางการเมือง เพื่อจะได้ข้อมูลจากภาคประชาชน ที่ได้รับผลกระทบอย่างแท้จริงจากความขัดแย้ง เพราะว่า การลดความขัดแย้ง โดยการยึดความต้องการของชาวบ้านและของท้องถิ่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดนโยบาย ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งในอนาคต เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ได้ได้ทำการศึกษาวิจัยแล้วพบว่า ไม่ค่อยมีความขัดแย้ง เหตุผลหลักๆก็เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลรับฟังความต้องการของชาวบ้าน ประกอบกับความรู้สึคนึกคิดของคนในชุมชนเป็นหลัก และพร้อมที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้น จึงทำให้เห็นนโยบายด้านต่างๆเมื่อกำหนดออกมาแล้วเป็นที่พอใจของชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วไป ควรที่จะยึดแนวทางดังกล่าวไปปรับปรุงประยุกต์กับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของตน

3.2.2 แนวทางแก้ไขต่อกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นคนใกล้ชิดและเป็นเครือญาติของผู้บริหาร/สมาชิกอบต.ควรที่จะดำเนินการต่อบุคคลเหล่านี้ เพื่อไม่ให้มีอิทธิพลหรือบทบาทเหนือกระบวนการกำหนดนโยบาย ด้วยวิธีการคือ จำกัดการเข้าไปเคลื่อนไหวชี้นำของคนใกล้ชิดเหล่านี้ โดยเฉพาะในตอนที่หาเสียงผู้บริหาร/สมาชิกอบต.ต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้ที่ช่วยเหลือเสียง ควรพูดอะไรหรือไม่ควรพูดอะไร ควรรับปากในเรื่องใดไม่ควรรับปากในเรื่องใด แก้ไขอย่างไร ควรบอกข้อดีข้อเสียของการไปรับปากชาวบ้านว่า ถ้าไม่สามารถทำได้ผลจะเป็นอย่างไร หรือ จำกัดบทบาทของพวกเขาอย่างไร เพื่อความสะดวกสบายใจในการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2.3 จากการศึกษาพบว่า การเมืองเป็นเรื่องไกลตัวและไม่มีหน่วยงานไหนให้ความสนใจที่จะคอยช่วยเหลืออย่างจริงจังดังนั้น ควรจะมีการสร้างหน่วยงานโดยตรงในการทำความเข้าใจประชาชนเกิดความสนใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.3 เสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) หากมีการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวหรือแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวนั้น

2) ควรศึกษาเรื่องเดิม แต่ทำการศึกษาในตำบลอื่นๆ หรือภูมิภาคอื่นๆ เพื่อจะได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะในด้านกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่างไร

3) หากมีการศึกษาวิจัยซ้ำ ควรใช้วิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณ และควรเพิ่มกรอบแนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อศึกษาถึงบทบาทของชนชั้นนำที่มีต่อขั้นตอนการกำหนดนโยบายอันจะขัดข้อบกพร่องเดิมที่มีอยู่กับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

4) ควรศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับอำนาจในการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย เพื่อที่จะทราบว่าผู้ที่กำหนดนโยบายใช้ปัจจัยใดเป็นเครื่องตัดสินใจว่าจะกำหนดนโยบายออกมาเป็นเช่นนั้น

5) ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในขั้นตอนของการประชาคม เช่น ความขัดแย้งทางความคิด ความขัดแย้งระหว่างความต้องการของชาวบ้าน กับงบประมาณ ที่ได้รับการจัดสรร และความเห็นพ้องในการกำหนดนโยบาย เพื่อที่จะได้ทราบถึงความเป็นมาที่ลึกซึ้งของนโยบายต่างๆ

ซึ่งข้อเสนอแนะที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอนั้น ก็เพื่อให้การทำความเข้าใจต่อปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลของตนต่อไปและเพื่อศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไปด้วย

